

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

AF EN BONDESLÆGTS HISTORIE

VED
ERLING PETERSEN

AF EN BONDESLÆGTS
HISTORIE

ERLING PETERSEN
AF EN BONDESLÆGTS
HISTORIE

Optegnelser om

PEDER NIELSEN OG KIRSTEN PEDERSDATTER
HUSMANDSFOLK PÅ STERREDSHOLM
DERES FORFÆDRE OG EFTERKOMMERE
OG ENKELTE INDGIFTEDE SLÆGTER

HOLBÆK
I/S HOLBÆK EKSPRESTRYKKERI

1951

FORORD

Det er i disse dage 150 år, siden slægtens stamfader, Peder Nielsen, Sterredsholm, blev født, og i mindet herom udsendes nu nærværende bidrag til hans slægts historie.

Det har under arbejdet med bogen været mig magtpåliggende at være en slags formidler mellem før og nu, — at give min viden om slægten videre sådan, at bogen ville blive nogenlunde læseværdig. Men hvorvidt denne min hensigt er nået, påhviler det andre at dømme om.

For venlig imødekommenhed under arbejdet med at indsamle de nødvendige oplysninger takker jeg meget, men først og sidst bringer jeg dem, der har muliggjort bogens udgivelse, min hjerteligste tak.

Sandby i august 1951.

Erling Petersen

I

PEDER NIELSEN
OG KIRSTEN PEDERSDATTER
PAA STERREDSHOLM

I året 1801, da høsten var ved at være inde, blev der i Tornemark i Fuirendal sogn født et lidet drengbarn, som i dåben fik navnet Peder. Faderen var indsidder og daglejer Niels Andersen, moderen hed Anne Pedersdatter.

Når drengen blev kaldt Peder, så skyldtes det ikke, at morfaderen hed sådan, men visse hændelser, som udspilledes, dels i moderens fødeby Skafterup, dels på Holsteinborg og i København, med moderens broder Peder som midtpunkt.

Det begyndte en aften sidst i oktober 1790. Da kom der hovbud fra Holsteinborg til den gård i Skafterup, som morfaderen havde i fæste, at der den følgende dag skulle møde en mand til at tærsk og et par piger til at gøre af lo, d. v. s. rense korn.

Tidligt næste morgen gik sønnen, den syttenårige Peder, tillige med sine to søstre, den sekstenårige Sidse og den fjortenårige Anne, til Holsteinborg for at gøre hoveri.

Til alt uheld var der i nattens løb faldet et tykt lag tøsne, som klampede slemt under træskoene; de arme børn vred benene om og faldt uafladelig, og skønt de var gaaet hjemmefra i rette tid, kom de dog for sent til hove. — Men just som de stod og stampede sneen af på brostolperne, kom ridefogeden, der havde været et vend i laden og set, at der manglede en mand. Da børnene så ham, løb de, men løb ikke hurtigt nok; han nåede at svirpe Anne slemt over benene, så hun græd højt. Men da han derpå løftede pisken for at give Sidse samme konfekt, blev det Peder for meget af det gode. Han sprang til og løftede ridefogeden fra jorden, drejede ham en halv gang i luften og slog ham af al magt i stenbroen. Den skamlåde foged måtte holde sengen et par dage oven på den omgang, men glemte derfor ikke at straffe den opsætsige bondedreng, som først måtte sidde nogen tid paa træhesten og dernæst blev sendt til København med et brev. Først gik han dog hjem, fik noget brød i en pose og vandrede så den lange

vej til hovedstaden, hvor han måtte springe soldat. Endnu dengang varede tjenesten 8 år, men Peder må enten i fuldskab eller desperation have bedrevet et eller andet, der bevirkede, at han måtte være soldat i yderligere 8 år.

I disse 16 år var Peder næsten uden forbindelse med sit hjem. Han kunne ikke skrive og de derhjemme ikke læse — og omvendt. Kun engang imellem, når en eller anden lidelsesfælle slap fri, og hans vej førte ham i nærheden af Skafterup, kom der bud fra Peder, at „han havde det godt“.

Da de 16 år omsider var til ende, vendte Peder hjem, — ødelagt af gigt og drik. Han, der allerede som syttenårig havde været større og kraftigere end mangan fuldvoksen mand, var nu kun et vrag, der i de år, han havde tilbage, fristede livet som indsidder og daglejer i sin hjemby.

Hans fire søstre havde under hans fravær lovet hinanden, at hvis de blev gift og fik sønner, så skulle deres ulykkelige broder opkaldes.

Dette løfte indfriele Anne Pedersdatter den 6/9 1801, da hun lod sin yngste søster Lisbeth bære den lille dreng til dåben og nævne ham Peder Nielsen.

Da han var 5½ år gl., flyttede forældrene fra Tornemark til Skafterup, og her voksede drengen op. Som syttenårig havde han tjeneste i Nyrup, men senere kom han til Holsteinborg, hvor han tjente i mange år, bl. a. som herskabets kusk.

Godsets ejer var dengang den milde, fremskridtsvenlige greve Frederik Adolf Holstein, der var som en fader for sine undergivne.

Den 30/10 1829 blev Peder Nielsen i Ørslev kirke viet til pigen Kirsten Pedersdatter, som da tjente på Snedinge. Hun hørte ellers hjemme i Kvislemark, hvor hun var født den 12/7 1807 som datter af husmand Peder Stefensen og Ingeborg Nielsdatter, men hendes forældre døde tidligt, moderen først, og kort efter faderens død flyttede hun med sin stedmoder, Sofie Charlotte, til Tornemark. Denne blev nemlig i 1814 gift med gmd. Niels Nielsen i Tornemark, og hos dem boede Kirsten Pedersdatter i årene indtil sin konfirmation, hvorefter hun kom ud at tjene. De eneste nære slægtninge, hun havde, var en halvsøster Ane og en broder, der hed Hans, men denne sidste var i en årrække tambour ved kongens regiment, så ham har hun i den tid ikke set meget til.

Den første tid efter brylluppet boede Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatter i Tørremøllehus paa Snedinge mark, hvorfra husfaderen fortsat passede sin tjeneste på Holsteinborg. I nærheden boede Kirsten Pedersdatters halvsøster Ane og hendes mand Jakob Larsen, der arbejdede på Snedinge.

Sidst på året 1831 blev der en skovfogedstilling ledig under Fuirendal. Peder Nielsen søgte og fik den, og den 1/1 1832 flyttede han med kone og søn til skovfogedhuset i Fuirendal skov. Her blev den næstældste søn, Niels, født tredje juledag 1833. — Samme vinter tømrede Peder Nielsen det langbord med egetræsfod, som endnu i dag har sin plads i dagligstuen hos sønnesønnen på Mølagergård i Kyse.

Men den lille familie, der jo hørte til godsets embedsstand, og som nok har haft muligheder for at kunne føre en nogenlunde rolig og ubekymret tilværelse, blev ikke forskånet for sorg og ulykke, idet deres ældste søn, Peder, som var født i Tørrømøllehus et par måneder før flytningen til Fuirendal skov, døde i sommeren 1834. Ifølge den mundtlige overlevering kom han ulykkeligt af dage: han styrtede i skovfogedhusets brønd og druknede. Selvom sognepræsten intet bemærker herom, da han fører drengens død ind i kirkebogen, saa er der dog ingen grund til at nære tvivl om overleveringen, som ydermere ved at fortælle, at den stakkels moder, Kirsten Pedersdatter, blev så fortvivlet over drengens død, at hun ikke længere kunne udholde at bo, hvor ulykken var sket, hvorfor Peder Nielsen nogen tid senere af greven fik tilladelse til at flytte ind i et ledigt skovfogedhus i Nyrup. Det nøjagtige tidspunkt for flytningen kendes ikke, men kan antagelig henlægges til januar 1835, hvorefter den lille, men jævnt voksende skovfogedfamilies tilværelse synes at være kommet ind i et roligt leje, omend Kirsten Pedersdatter efter sigende aldrig kom helt over tabet af sønnen.

Men efter en halv snes års forløb skete der så pludselig det, at Peder Nielsen blev sat fra bestillingen som skovfoged. Der kan vel kun gisnes om grunden til hans afskedigelse, men til støtte for visse gisninger kan anføres en overleveret beretning, der fortæller, at Peder Nielsen var for god af sig og så for meget igennem fingre med småkårsfolks brændesankning i den del af grevskabets skove, som han havde opsyn med. Men hvorvidt denne beretning er i overensstemmelse med virkeligheden, er jeg afskåret fra at komme nøjere ind på, men et og andet taler derfor, bl. a. den kendsgerning, at Peder Nielsen havde tjent sin længste tid under grev F. A. Holstein, menneskevennen og filantropen, og måske ved hans eksempel vænnet sig til at hjælpe småfolk og, så vidt det stod til ham, gøre alt for at lette deres kår.

Efter hvad overleveringen videre har at fortælle, faldt Peder Nielsen da heller ikke ligefrem i unåde hos den unge greve, idet denne gav ham lov til at vælge mellem to ledige fæster, — enten en gård i Oreby eller et hus på Skafterup strandenge.

Peder Nielsen ønskede imidlertid at blive i det sogn, hvor han var født, han synes måske, han var for gammel til at blive plantet helt om, og valgte huset i Skafterup.

FÆSTEBREV FOR PEDER NIELSEN,

forhen skovfoged i Nyrup.

Ludvig Henrik Carl Hermann, greve af Holsteinborg, hs. kgl. majestæts hofjægermester, gør vitteligt at have stedet og fæstet, ligesom jeg herved steder og fæster til Peder Nielsen af Nyrup det hus i Skafterup, som Hans Christiansen har afstaaet til ham, hvilket hus med tilliggende jordlod af Skafterup strandenge eller Sterredsholm, som ikke er ansat i særligt hartkorn, bemeldte Peder Nielsen må nyde og bruge og i fæste beholde sin livs tid på følgende vilkår:

1.

At han til rette forfaldstider og -steder svarer og udreder alle af huset og dets tilliggende gående offentlige skatter, påbud og andre udredelser, være sig af hvad art nævnes kan, som enten nu ere eller i fremtiden vorde påbudne, brandcontingenten af den sum, hvorfra huset nu er eller herefter på fæsterens regning vorder indlemmet under brandforsikringen, følgelig derunder indbefattet.

Så udreder han og alle personlige skatter, byrder og pålæg af sig selv, familie og folk, alt fra 1. januar d. å. at regne.

2.

At han for indeværende år og fremdeles årlig svarer i herskabsafgift 8 rbd. sølv, 2 tdr. byg og 2 høst- eller ladedage, — skriver otte rigsbankdaler sølv, to tønder byg og to høst- eller ladedage.

Pengeafgiften betales pr. 1. apr. og 1. oct. hvergang med det halve og forfalder således første gang den 1. april d. å. med en halvdel eller 4 rbd.

Høst- eller ladedagene ydes efter tilsigelse aftenen før på fæsterens egen kost og med hans egne redskaber, til hvilken af herskabets hovedgårde det forlanges.

Kornvarerne leveres ikke in natura, men betales med penge efter hvert års kapitelstakst således, at til mikkelsdag erlægges som forskud afgiftens beløb udregnet efter det foregående års kapitelstakst, og når kapitelstaksten det næste år er sat, gøres afregning med fæsteren, som da enten erholder tilbage det formeget erlagte eller tilskyder, hvad der måtte mangle i betalingen.

Anførte kornafgift forfalder således mikkelsdag dette år, første gang for et år.

3.

Huset holder fæsteren stadig i forsvarlig stand og tilsvarende samme i alle måder, overensstemmende med dette fæsterens vedhæftede syns- og overleveringsforretning, som bliver til regel for hans ansvar ved fratrædelsen i tiden efter forordning af 8. juni 1787.

Han skal desuden hvert år udspække og kalke huset såvel indvendig som udvendig.

4.

I vederlag for kirketiende svarer fæsteren for indeværende år og fremdeles årlig i hans fæstetid $1\frac{1}{2}$ skp. byg — skriver een og en halv skæppe byg — der betales til samme tid og på samme måde, som kornafgiften er bestemt, og mod, at tiendeieeren erhverver den sikkerhed og de forretninger, som forordning af 9. marts 1838 i forbindelse med lov af 8. januar 1810 hjemler.

5.

Med hensyn til ved til huset må fæsteren selv afgøre denne sag med vedkommende, uden at herskabet i den anledning påtager sig noget ansvar.

De hegn og vandafledningsgrøfter, som grevskabets besiddere måtte anse fornødne i og omkring huslodden, opfører eller opgraver fæsteren for egen regning og vedligeholder samme forsvarligen. Ligeledes skal han beplante hegnet, og ellers plante træer til læ for huset eller haven efter anvisning.

Til vedligeholdelse af sognets kirkegaard deltager fæsteren i den accord, som haves med en mand om dens renholdelse.

Forøvrigt har fæsteren at rette sig efter hs. kgl. majestæts anordninger på at udvise imod herskabet og dem, som på sammes vegne have at befale, hørighed og lydighed, alt under dette fæstes fortaelse og anden lovlige tiltale.

For indfæstning er fæsteren fritaget.

Ifølge forordning af 25. juni attesteres, at der ikke hvile noget lovligt hartkorn på de huset tilliggende jorder.

Til bekræftelse under min hånd og grevskabets segl.

Holsteinborg, d. 17. septbr. 1845.

H o l s t e i n.

Læst inden Holsteinborg birketings ret, den 19. septbr. 1845 og indført i pantebogen folio 249a. Attesteres.

L u n d.

Ligelydende originale fæstebrev med derved hæftede genpart af den over huset afholdte syns- og overleveringsforretning har jeg rigtigheden modtaget, og forpligter jeg mig herved til at opfylde samme i alle dette ords puncter og clausuler.

p. t. Frederiksløst, d. 28. oct. 1845.

P e d e r N i e l s e n.

Til vitterlighed:

J a n t z e n.

Som anført i fæstebrevet lå huset på Skafterup strandenge eller Sterredsholm i den allersydligste del af Fuirendal sogn, næsten ude ved Smålandshavet.

Sterredsholm — eller Stærsholm, som det vist nu skrives — er et navn, der kan følges langt tilbage i tiden. Det indgaar således i et par af de gamle marknavne fra Skafterup. Ved opmålingerne til Christian den Femtes matrikel, som foretoges i 1682, anføres i Mellemmarken, som det år var fælled, både Stesholm ås, Steersholms banke og „det yderste Stedtzholm“. Muligvis ligger der i navnet en hentydning til stedets plantevækst, således at Sterredsholm maaske egentlig har heddet Stargræsholm?

Indtil udskiftningen med påfølgende udflytning fandt sted — det skete for Skafterups vedkommende i 1798 — laa samtlige bymarker ubeboede hen, og Sterredsholm er formentlig et af de sidste steder, hvor der blev opført menneskelige boliger. Dels var jorden ringe, så ringe, at den ikke engang var sat i hartkorn efter 1844-matriklen, og dels lå det så langt ude, fjernt fra alfar vej, at de fleste har kviet sig ved at flytte fra landsbyens trygge forhold og ud på det afsides Sterredsholm. Muligt er det da også, at godset for lettere at overvinde modstanden mod udflytningen lod opføre, ikke eet, men to huse på Sterredsholm.

I et af disse var det, at Peder Nielsen i begyndelsen af 1845 flyttede ind med sin familie, der forøvrigt et årstid efter forøgedes med en lille pige, Frederikke, men hun døde i 1849, knap 3 år gl.

Huset, de flyttede ind i, havde ellers ikke det bedste lov på sig, men var efter sigende tilholdssted for et spøgelse. Det hed sig, at den mand, der havde bygget huset, snart efter gik hen og hængte sig og siden gav sig af med at optræde som spøgelse, og ved nattetid lød det, som om en mængde mennesker gik og rumsterede i huset. Desuden fandt husets be-

boere det påfaldende, at de altid længe i forvejen kunne høre, når nogen kom gående nordfra.

Men hverken husets afsides beliggenhed eller de påståede spøgerier var dog i stand til at afholde Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatter fra at bo på Sterredsholm, og her blev de boende til deres dages ende.

Kirsten Pedersdatter døde den 6/8 1868, godt og vel 61 år gl., og to år efter, den 17/10 1870, fulgte Peder Nielsen efter og blev stedt til hvile på Fuirendal kirkegård, side om side med den kvinde, som i næsten fyrretyve år havde stået ved hans side — i lyst og nød.

De havde 7 børn, men af disse døde 2 — det ældste og det yngste — begge i deres tredie leveår:

Slægtled II.

Peder Pedersen, f. 4/10 1831, d. 10/7 1834.

Niels Pedersen, f. 27/12 1833, d. 12/5 1911.

Anne Marie Pedersdatter, f. 2/8 1836, d. 5/1 1924.

Peder Pedersen, f. 21/12 1838, d. 3/3 1927.

Henrik Pedersen, f. 6/5 1841, d. 28/9 1914.

Ingeborg Sofie Pedersdatter, f. 20/11 1843, d. 18/10 1885.

Frederikke Pedersdatter, f. 17/11 1846, d. 12/5 1849.

Bilag 1. Anetavle.

5.				Laur Pedersen Dansk		Staffen Ibsen, d. 1718 i Kyse				
4.	VIII. (ikke fundet)	IX. (ikke fundet)	X. Peders Pedersen f. 1710, d. 1751 i Bisserup ~ Margrethe Jørgensdatter d. ca. 1742 i Bisserup	XI. Hans Laursen Dansk ~ Sidse Nielsdatter	XII. Jeppe Staffensen f. 1695, d. 1730 i Kyse ~ Mette.	XIII. (ikke fundet)	XIV. Rasmus Christensen f. ca. 1704, d. 1751 i Skafterup ~ Maren Jensdatter	XV. Anders Søfrensen ~ Ingeborg d. 1758 i Spiellerup		
3.	IV. Anders Nielsen f. ca. 1744 d. 1802 i Nyrup	~ ? f. ca. 1732 d. 1782 i Nyrup	V. Peder Pedersen f. 1735 i Bisserup d. 1794 i Skafterup	~ Anne Hansdatter f. 6/6 1738 i Skafterup d. 17/7 1824 ibidem.	VI. Steffen Ibsen f. 1721 i Kyse d. 1789 i Stubberup	~ Kirsten Rasmusdatter f. ca. 1720 d. 1792 i Øllerup	VII. Niels Rasmussen f. 10/2 1730 d. 25/4 1814 i Skafterup	~ Gertrud Andersdatter f. 1725 i Spjellerup d. 1765 i Skafterup		
2.	II. Niels Andersen f. 1772 i Nyrup d. 20/9 1834 i Skafterup	~ Anne Pedersdatter f. 1776 i Skafterup d. 28/5 1863 ibidem.			III. Peder Steffensen f. 1758 i Kyse d. ca. 1813 i Kvislemark	~ Ingeborg Nielsdatter f. 1765 i Skafterup d. ca. 1808 i Kvislemark				
1.		I. Peder Nielsen f. 1801 i Tornemark d. 17/10 1870 i Skafterup			~ Kirsten Pedersdatter f. 12/7 1807 i Kvislemark d. 6/8 1868 i Skafterup					
	Peder Pedersen f. 4/10 1831 d. 10/7 1834	Niels Pedersen f. 27/12 1833 d. 12/5 1911	Anne Marie Pedersdatter f. 2/8 1836 d. 5/1 1924	Peder Pedersen f. 21/12 1838 d. 3/3 1927	Henrik Pedersen f. 6/5 1841 d. 28/9 1914	Ingeborg Sofie Pedersdatter f. 20/11 1843 d. 18/10 1885.	Frederikke Pedersdatter f. 17/11 1846 d. 12/5 1849			

II

PEDER NIELSENS
OG KIRSTEN PEDERSDATTERS
FORFÆDRE

Både Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatter havde dybe rødder i den egn, hvor de levede deres liv. Så vidt det kan ses, havde de nærmest foregående slægtled alle haft hjemme i Øster Flakkebjerg herred, hvortil ladepladsen Bisserup i flere hundrede år hørte, og langt de fleste af dem stammede fra et enkelt sogn, det gamle Vindinge (nu Fuirendal) sogn, hvor begge Peder Niensens forældre var født.

Faderen, Niels Andersen, blev født i Nyrup ca. 1772 som søn af gmd. Anders Nielsen og dennes første hustru, hvis navn forgæves har været eftersøgt. Når det nøjagtige fødselsår ikke kendes, skyldes det, at et par sider er faldet ud af kirkebogen.

De første 7—8 år efter sit giftermål, ca. 1800, boede Niels Andersen i Tornemark, hvor han sad ved et jordløst hus og ernærede sig ved at gå ud som daglejer. Han havde ved folketællingen 1801 sin kones moder, Anne Hansdatter, boende. Hun nød et enkelegat. Den 7/1 1807 fæstede Niels Andersen i Skafterup det hus, som hmd. Peder Pedersen hidtil havde beboet, men som han nu formedelst svaghed og alderdom fratrådte. I fæste skulle han bl. a. årlig yde 2 høstdage samt 9 rdl. i penge. Her boede han til sin død den 20/9 1834.

Hans hustru, Anne Pedersdatter, blev født i Skafterup 1776, døbt 21. søndag efter trinitatis, og var datter af gmd. Peder Pedersen og Anne Hansdatter. — Om hende fortælles, at hun i sin ungdom var i besiddelse af stor styrke, en egenskab, hun havde tilfælles med sine søskende. Når hun og hendes jævnaldrende var til hove for at rense korn, og ladefogeden ikke var til stede, så skulle der prøves kræfter, og Anne lagde sig fladt ned på logulvet og lod karlene vælte en sæk med 10 skæpper rug over sine skuldre. Hun var da i stand til at rejse sig med sækken på nakken.

Som enke boede hun en tid hos datteren, Margrethe, og døde den 28/5 1863, 88 år gl. Hun og Niels Andersen havde følgende børn:

1. *Peder Nielsen* — se foregående afsnit!
2. *Anne Nielsdatter*, f. 1806; 8/2 1829 gift med Ole Olsen Sommer i Gumperup.
3. *Margrethe Nielsdatter*, f. 14/3 1811; 19/12 1829 gift med Henrik Olsen, hmd. i Skafterup, d. 1/11 1887. De havde 3 børn, Ane, som blev gift med Jens Jensen i Orebyhusene, Maren, gift med Jacob Nielsen i Flemstofte, og Peder Henriksen, som blev tømrer i Skafterup.

* * *

Kirsten Pedersdatters forældre boede i Kvislemark, hvor dog ingen af dem var barnefødt.

Faderen, Peder Steffensen, var fra Kyse, hvor han blev født 1758 som søn af Steffen Ibsen og Kirsten Rasmusdatter. Ved sin konfirmation i foråret 1778 tjente han hos Lars Christensen i Jenstrup. Senest i 1795 kom han til Kvislemark, hvor han samme år får et hus i fæste,

„det hus, som Lars Rasmussen sidst beboede og fradøde, hvis enke han ægter. Fæstet, hus med dertil liggende haug, må Peder Steffensen sin livstid nyde og bebo på de vilkår, at han til forfaldstiden svarer alle anordnede skatter og byrder, — item udi 2 terminer, nemlig til hvert års påske og mikkelsdag betale udi husafgift 4 rdl. 1 mk. 8 sk., så og forestå årlig en gående Kjøbenhavns-reise med at drive kreaturer samt 2 høst- eller ladedage alt efter tilsigelse og paa egen kost; og i tilfælde af, at fæsteren imod formodning skulle udeblive enten fra at forestå ugedage, Kjøbenhavns-reise eller ladedage, da skal han derfor få udpantning, for hver ugedag 1 mk., for en Kjøbenhavns-reise 2 rdl. og for hver ladedag 24 sk., da det er højhørskabet forbeholden at vælge enten husafgiften 4 rdl. i penge eller derfor 52 arbejdsdage“.

I indfæstning betalte ungkarl og frimand Peder Steffensen 5 rdl. Fæstebrevet blev underskrevet den 16/10 1795. Huset havde forgængeren Lars Rasmussen haft i fæste siden 1780.

For tiden 1798—1814 findes ingen kirkebøger for Kvislemark sogn, men i dette tidsrum mistede Peder Steffensen sin kone Ingeborg Nielsdatter, og det nøjagtige tidspunkt for hendes død kendes derfor ikke. Peder Steffensen giftede sig derefter med pigen Sophie Charlotte, som var født i København, men havde været plejebarn hos gmd. Hans Gertsen i Kvislemark. Hun blev dog ret snart enke, idet Peder Steffensen døde ca. 1813. Den nye kirkebogs første bryllupsnotits for 1814 oplyser nemlig, at afdøde hmd. Peder Steffensens enke Sophie Charlotte dette år giftede sig med

gmd. Niels Nielsen i Tornemark. Sin knap 7 år gamle steddatter, Kirsten, tog hun med til sit nye hjem.

Peder Steffensens første kone, Ingeborg Nielsdatter, blev født 1765 i Skafterup som datter af gmd. Niels Rasmussen og Gertrud Andersdatter. Hun havde 1787 tjeneste hos Anders Sørensen i Skafterup og blev ca. 1792 gift med den 60-årige enkemand Lars Rasmussen, hmd. i Kvislemark, som døde februar 1795, hvorefter Ingeborg Nielsdatter som nævnt giftede sig med Peder Steffensen. Hun døde tidligst 1807, hvilket år hendes yngste barn, Kirsten Pedersdatter, blev født. Hun havde i sit ægteskab med Lars Rasmussen en datter, Ane, f. 1794, som den 25/3 1825, da hun havde tje-
ste paa Snedinge, blev gift med Jacob Larsen, f. 19/6 1791 i Karrebæk, søn af Lars Christiansen. De første år efter brylluppet boede de i Stubberup, hvor sønnen Christian og datteren Anne Kirstine blev født. Senere bo-
satte de sig i Hyllested, hvor den yngste datter, Marie, blev født den 2/3 1837. Peder Nielsen var fadder ved hendes dåb. I Hyllested døde sønnen Christian, 9 år gl., og 1852 døde den ældste datter, Anne Kirstine, af vattersot, kun 24 år gl. Kort tid efter forsvinder Jacob Larsen med sin familie fra Hyllested og dukker op i Hallenslev sogn, Løve herred, hvor de boede til Jacob Larsens død sidst i tresserne. Datteren Marie blev omkring 1856 gift med høker Ole Hansen i Hallenslev. Deres søn, Hans Christian Olsen, f. 27/4 1857, fik ved kongelig bevilling af 3/6 1882 tilladelse til at føre familienavnet Hansen og 20 år senere tilladelse til at føre navnet Silcowitz Hansen og blev senere tyrkisk generalkonsul. — 1860 byggede Ole Hansen Sæby mølle, som han 1876 solgte til møller Peder Larsen. Hans svigermøder, Ane Larsdatter, fik efter Jacob Larsens død sit ophold i Sæby mølle, hvor hun boede til sin død den 14/2 1883. Hun overlevede også sin yngste datter, idet denne døde den 1/9 1873, kun 36 år gl., og blev begravet på Sæby kirkegård, hvor hendes grav endnu ses.

Foruden datteren Kirsten havde Peder Steffensen og Ingeborg Nielsdatter en søn, som hed Hans. Han blev født i Kvislemark 1797, var fra 1/4 1819 tambour ved kongens regiment 3. bataillon 1. kompagni, overførtes 1828 til reserven og blev kort efter gift med Inger Mortensdatter, f. 1801, d. 10/5 1865. De boede i årene indtil 1838 i Menstrup, men flyttede så til Bistrup i Fodby sogn. Her døde Hans Pedersen Tambour af brystbetændelse den 16/4 1853. Den ældste af hans børn, sønnen Peder, f. i Menstrup den 19/9 1830, blev kaldt Per Tambour og boede, så vidt vides, i Lund i Vallensved sogn.

* * *

Af Peder Nielsens bedsteforældre var farfaderen Anders Nielsen fæstegårdmand i Nyrup. Han var født ca. 1744, men ikke i Fuirendal sogn, ja, kom måske først til sognet i 1766, da han fæstede gård. Dette år døde nemlig gmd. Anders Olsen i Nyrup, og Anders Nielsen fik både gård og enke. Gården var kun en halvgård med et hartkorn af 2 tdr. 1 skp. 3 fdk. og ydede årlig 1 td. 1¼ fdk. byg, 4 skpr. 2 fdk. havre og i småredsel 1 gås og 1 høne. — Enkens navn er hidtil forgæves eftersøgt; det fremgår af Oeders efterretninger fra 1771, at hun var født ca. 1732 og altsaa 11—12 år ældre end Anders Nielsen. Af hendes og Anders Olsens børn kendes kun en datter, Lucie Henriette, f. 1763. I ægteskabet med Anders Nielsen fødte hun 1767 en datter Anne, som døde samme år, og 1772 sønnen Niels, Peder Nielsens fader. — Forøvrigt fik hun, den navnløse, en krank skæbne, hvilket fremgår af kirkebogens notits om hendes død: „Dom. 23. trinit. 1782 begravet gårdmand Anders Nielsens hustrue af Nyrup, som i nogle år hafde ligget hen uden sands og forstandens brug“.

Anders Nielsen giftede sig derpå med den 16 år yngre Karen Hansdatter, f. 1760, d. 1809. Han døde 1802 og efterlod sig af andet ægteskab følgende børn:

1. *Søren Andersen*, f. 1790; blev tømrer, boede på Nyrup mark og kaldtes Søren Hugger. Fra ham gik huset over til sønnen, hjulmand Kristian Sørensen, hvis søn, Fritz Sørensen, nu bor der.
2. *Christian Andersen*, f. 1794; 1823 gift med Magdalene Christensdatter i Nyrup.
3. *Mette Andersdatter*, f. 1800.

Peder Nielsens morfader, gmd. Peder Pedersen i Skafterup, blev født i Bisserup 1735 som søn af gmd. Peder Pedersen og Margrethe Jørgensdatter. Han boede i tiden op til 1760 i Nyrup og kaldes i kirkebogen Peder Pedersen Landsoldat. 1761 fæstede han den gård i Skafterup, som Poul Hansen var død fra. 1763 døde hans kone, Ellen Hansdatter, og han blev så gift med Anne Hansdatter. Han døde selv i 1794, efter 30 års ægteskab, og blev begravet palmesøndag. Hans gård blev nogen tid senere bortfæstet til gmd. Hans Hansen.

Anne Hansdatter, Peder Nielsens mormoder, var, så vidt det kan ses, datter af gmd. Hans Laursen Dansker og Sidse Nielsdatter i Skafterup. Hun blev født den 6/6 1738. — Efter Peder Pedersens død boede hun hos sine børn og nød forøvrigt et enkelegat fra Holsteinborg. Død den 17/7 1824.
Børn:

1. *Margrethe Pedersdatter*, f. 1767, d. 28/6 1839. Hun blev efter 1787 gift med gartneren på Fuirendal, sieur Peder Pedersen Danscher, med hvem hun havde en søn Peder (ikke født i Fuirendal sogn?) og en datter Mariane, f. 1793. Gartner Danscher var vistnok født i Haarslev 1759 som søn af Peder Danscher og blev båret til dåben af provstinde Aggerup fra Hyllested. Han blev 1786 af pigen Maren Hansdatter i Haarslev udlagt som barnefader, da hun måtte stå offentlig skrifte for lejermål. Paa sine gamle dage boede Peder Danscher i Tornemark og levede af pension fra Holsteinborg; død den 13/3 1826. Hans enke fik fortsat pensionen udbetalt.
2. *Peder Pedersen*, f. ca. 1773, konf. 1789, d. 1819. Han fik som omtalt i foregående afsnit en tung skæbne, takket være de mange år han måtte være soldat.
3. *Sidse Pedersdatter*, f. 1774, d. 9/10 1860, gift med Hans Christensen i Tornemark, med hvem hun havde 3 sønner: Christen, Peder og Hans Hansen. Om Christen fortælles, at han havde faaet sin mødrene slægts vældige kræfter i arv. Mens han tjente på Fuirendal, skulle han en dag køre en vogn, læsset med 20 tdr. hvede, til Bisserup. Da forpagteren bebrejdede ham, at han ikke havde smurt hjulene, før der blev læsset, tog han ganske roligt tjærekanden, som hang under bagakslen, satte skulderen til vognfadingen og løftede det ene baghjul fra jorden. Derpå tog han lundstikken ud og smurte hjulet, hvorefter han på samme vis smurte de 3 andre hjul. Forpagteren, der forbavset havde set til, gik sin vej uden at sige mere. — Mens Christen Hansen var dragon, måtte han engang ved en parade stille om, fordi hesten havde snavsede hove. Da han kom igen, så hans overordnede til deres forbavselse, at han kom gående med hesten på sine skuldre. Så risikerede han da ikke at blive knaldet for beskidte hestehove. Andre lignende historier fortælles om ham. — Broderen Peder blev gårdmand i Tranderup, men den tredje broder, Hans, blev ingenting til, var fuld den meste tid, gik og skabede sig og køb folk om natten. Når hans gamle mor, der var flyttet med Christian ud på Skafterup mark, bebrejdede ham drikkeriet, svarede han: „Hvis du ikke holder kæft, putter jeg dig ind i bageovnen og kliner for dig, så kan du leve af hvedekage og stegte kartofler!“
4. *Anne Pedersdatter*, f. 1776, d. 28/5 1863 (se ovenfor).

5. *Lisbeth Pedersdatter*, f. 1779; blev den 22/4 1804 gift med Peder Maagensen, med hvem hun havde 2 døtre: Maren, f. 1806, og Anne Lisbeth, f. 1809, d. 1881, som var gift med sin fætter, den stærke gmd. Christen Hansen i Skafterup. — Efter Peder Maagensens død giftede Lisbeth Pedersdatter sig med enkemanden Hans Mortensen. I dette ægteskab fik hun en søn, Peder Hansen.

* * *

Kirsten Pedersdatters farfader, Steffen Ibsen (eller Jepsen), var født i Kyse 1721 som søn af Jeppe Steffensen og hustru Mette. Han blev 1752 gift med Kirsten Rasmusdatter, som var enke, boede som indsidder først i Kyse, siden i Vallensved, og gik i dagleje hos sognets bønder. Da han blev så gammel, at han ikke var arbejdsfør mere, måtte han og hans kone som så mange andre gamle indsidderfolk i de tider gå på omgang hos bønderne og betle sig føden til. Han døde i Stubberup sidst i maj 1789. Hans kone, Kirsten Stephens, som hun kaldes, f. ca. 1720 (ikke i Vallensved sogn) døde i Øllerup 1792. Af deres børn kendes foruden den ovenfor omtalte Peder Steffensen, en søn, Jeppe, f. 1752, og en datter, Maren, f. 1754.

* * *

Kirsten Pedersdatters morfader, gmd. Niels Rasmussen i Skafterup, blev født fredag den 10/2 1730 som søn af Rasmus Christensen og Maren Jensdatter, gårdmandsfolk i Skafterup. Om hans liv vides intet, før han den 5/5 1755 fæstede den gård i Skafterup, som Mathias Pedersen var død fra. Fæstebrevet har følgende ordlyd:

„På hendes højgrevelige nådes, højbårne fru enkegrevinde von Holsteins vegne bliver herved stædt og fæst til Niels Rasmussen af Holsteinborg grevskabs unge reservemandskab den gård i Schaftorp, som Mathias Pedersen sidste beboede og fradøde, skyldende hartkorn efter den i jordebogen skeede jordligning 5 tdr. 2 skpr. 2 fdk. og landgilde efter jordebogen: byg 4 tdr. 1 skp., havre 1 td. 1½ fdk., 1 lam, 1 gås, 1 par høns og 1 snes æg, samt ½ otting smør, hvilken gård bemeldte Niels Rasmussen sin livs tid må nyde, bruge og i fæste beholde, sålænge hand deraf årligen og i rette tider svarer og betaler de kongelige contributioner og den foresatte landgilde, som meldt er, gjør sit hoveri og reiser tillige med sine naboer, når han dem vorder tilsagte, jorden i marken forsvarlig røgter, gjøder og dørker og intet deraf bortleier, gårdens bygning og besætning årlig forbedrer og altid i god stand vedligeholder, holder hegnet og fred både i mark i bye,

værer sit høje herskab og dem, som på deres vegne haver at befale, hørig og lydig, og iøvrigt sig som en fæstende efter loven retter og forholder; ved gårdens antagelse haver han modtaget og annammet forsvarlig besætning efter loven og tillige med fået værdie for det ansatte gårdfæld, såsom hand egter enken på steden, og har derfor modtaget alt, hvad da ved gården forefandtes, hvorimod hand forsyner sine stifbørn med en skikkelig opdragelse og lader dennem i sin tid bekomme, hvad som dennem efter skiftets formælding er tillagt. Til indfæstning har Niels Rasmussen betalt fiire rixdaler; er således dette fæstebrev efter forordningen forfatted, hvoraf enhver enslydende genpart har gyldighed. 5. may, ao. 1755."

Som det fremgår af ovenstående måtte Niels Rasmussen gifte sig med Mathias Pedersens enke. Hun hed Gertrud Andersdatter og var kommet til verden i Spjellerup i 1725 som datter af Anders Sørensen og hustru Ingeborg. Hendes ægteskab med Mathias Pedersen blev imidlertid af kort varighed, og hun sad ene tilbage med to småpiger. Ved skiftet den 8/10 1755 var hendes kæreste Niels Rasmussen til stede som hendes lavværge. Formynder for børnene, den 5-årige Kirsten og den 2-årige Maren, var deres farbroder gmd. Niels Pedersen i Skafterup. Da gæld og formue gik lige op, blev der ingen arv til de to småpiger, „men såsom enken blev ved gården, og hun gerne ønskede, at hendes tvende småbørn måtte tillægges arvepart efter deres afdøde fader, som i sin tid stræbede af al flid og forbedrede samt opbygde gården efter evne, så blev dem tilskrevne at nyde i sin tid, når de bliver voxne eller kommer i mands værge hver en quic og fire rigsdalers penge".

Gertrud Andersdatters ægteskab med Niels Rasmussen blev imidlertid også af ret begrænset varighed, kun 10 år. Hun døde 1765, 40 år gl., og begravedes den 6/2. Hun efterlod sig 3 børn af andet ægteskab, nemlig 2 sønner: Rasmus Nielsen (se afsnittet om Niels Jørgensens forslægt), f. 1759, og Anders Nielsen, f. 1762, og datteren Ingeborg, hvis fødsel kostede hende livet.

Niels Rasmussen indgik kort efter ægteskab med Maren Hansdatter, f. ca. 1743, d. 1814, med hvem han fik 6 børn.

Da udskiftningen omkring 1800 nåede til Skafterup, blev Niels Rasmussens gård flyttet ud. Hans ældste søn Rasmus fik den gamle stuelænge med en jordlod i fæste.

Kort efter udflytningen gik Niels Rasmussen på aftægt. Han døde den 25/4 1814.

* * *

Om det nærmest foregående slægtled — Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatters oldeforældre — er der ikke meget at anføre, idet der kun kendes få navne, — på Peder Niensens side kun hans morforældres navne. — Morfaderens forældre var gmd. Peder Pedersen og Margrethe Jørgensdatter i Bisserup. Peder Pedersen blev født ca. 1710. Hans første hustru var ovennævnte Margrethe Jørgensdatter, der døde ca. 1742 fra 4 børn: Lisbeth, f. 1733, Peder, f. 1735, Kirsten, f. 1737, og Jens, f. 1739. Peder Pedersen blev derpå gift med Lisbeth Pedersdatter, der fødte ham 3 børn, hvoraf det yngste kom til verden 1751. Samme år døde Peder Pedersen, kun 41 år gl.

Mormoderens forældre var som nævnt gmd. Hans Laursen Dansker og Sidse Nielsdatter i Skafterup. Hans Dansker fæstede den 5/12 1725 sammen med sin fader, Laurs Pedersen Dansker, den gård i Skafterup, som Niels Jensen var død fra, htk. 4 tdr. 2 skpr. 2 fdk. Landgilden til grevskabet beløb sig til 4 tdr. 1 skp. byg, 1 td. 1½ fdk. havre, 1 lam, 1 gås, 1 par høns, en snes æg og ½ otting smør.

* * *

Af Kirsten Pedersdatters oldeforældre kendes farfaderen Steffen Ibsens forældre, Jeppe Staffensen og hustru Mette i Kyse. Jeppe Staffensen blev født i Kyse 1695 som søn af Staffen Ibsen, død 1718, og hustru Maren. Han blev båret til dåben af birkefogeden Christen Danholms kvinde, Margrethe. — Han døde 1730 og efterlod sig kone og 2 børn, sønnen Steffen, f. 1721, og datteren Anne, f. 1722. En anden datter ved navn Maren døde den 24/2 1726, 14 dage gl. Om Mette Jeppe Staffensen vides så godt som intet. Endnu 9 år efter mandens død omtales hun som Mette Jeppe — det er ved sønnens konfirmation — og synes således at have afholdt sig fra at indgå nyt ægteskab.

Om farmoderen Kirsten Rasmusdatters forældre vides intet, derimod kendes morfaderen Niels Rasmussens forældre. Det var grevskabsbonde Rasmus Christensen, f. ca. 1704, d. 1751, og Maren Jensdatter i Skafterup, der sammen havde følgende børn:

1. *Karen Rasmusdatter*, f. 1727.
2. *Niels Rasmussen*, f. 1730, d. 25/4 1814.
3. *Jens Rasmussen*, f. 1733.
4. *Anders Rasmussen*, f. 1739.
5. *Hans Rasmussen*, f. 1737.

Ved skiftet var farbroderen Jens Christensen i Skafterup værge for børnene. Der blev dog kun gæld at arve, idet fordringerne på boet oversteg formuen med 63 rdl. 2 sk.

Kirsten Pedersdatters mormoder, Gertrud Andersdatter, var som nævnt fra Spjellerup i Marvede sogn. Hendes forældre var Anders Søfrensen og hustru Ingeborg. Sidstnævnte døde 1758.

III

PEDER NIELSENS
OG KIRSTEN PEDERSDATTERS
EFTERKOMMERE

1.

SMED NIELS PEDERSEN I SPJELLERUP OG EFTERKOMMERE

Da Niels Pedersen var 14½ år, blev han konfirmeret, hvorefter han kom i smedelære. — Det var smeden Isak Jensen i Gumperup, der blev hans mester. Han var, efter hvad der fortælles, en hård negl, som ikke tog på sine lærlinge med fløjsfingre. Prygl var daglig kost, og engang fik Niels Pedersen pryglene serveret med et oprinket kotøjr. Han synes dog ikke at have taget skade af det — tværtimod! Han var, så længe han levede, tilsyneladende ret ufølsom over for smerter, af hvad art de end var.

Forøvrigt var han ingen kraftkarl, hvilket bl. a. ses af lægdsrullen. Han blev et par gange sendt hjem fra sessionen, fordi han var for spinkel og fladbrystet. Først i 1858 blev han udskrevet til militærtjenesten og mødte samme år ved 3. bataillons 3. kompagni, der havde garnison i Altona, det danske monarkis sydligste garnisonsby.

Han deltog i krigen 1864, og hans regiment lå før tilbagetoget ved Mysunde, den ene bataillon i Brodersby den anden i Ulsnæs. Under stormen på Dybbøl stod regimentet i brohovedet og dækkede tropperne under retræten til Sønderborg. Ogsaa i kampen om Als var Niels Pedersen med, men blev taget til fange og ført sydpå, først til Hamborg, siden til Krakau og sidst til Wien, hvorfra han først vendte hjem, da krigen var forbi. Under hele felttoget bar han på sig afskriften af et himmelbrev, som beskyttede sin bærer mod sværdhug, geværkugler m. m. og kort sagt gjorde ham usårlig. Niels Pedersen slap helskindet hjem fra krigen, men om det skyldtes himmelbrevet, får stå hen. Det er ellers holdt helt i den stil, som kendes fra andre himmelbreve, med gentagne påkaldelser af den hellige treenighed o. s. v.

Hjemkommen fra krigen arbejdede Niels Pedersen nu nogle år ved smedefaget som svend, men nedsatte sig så i Spjellerup, hvor han gav smedebonden Peder Christensen afløsning og overtog hans smedie. Da der intet hus var at bo i, måtte han sove på smediens loft. Det blev naturligvis for trangt for ham, ikke mindst da han tænkte på at gifte sig. Han gik da til en velhavende gårdmandsenke, Maren Lars Hansens, og spurgte, om hun ville låne ham 50 daler til at bygge hus for. „Jo, det kan du smænd godt, Niels“, sagde hun, „jeg har nok af det skidt!“ Og hvad tilbagebetalingen angik, så kunne han gøre, som han ville.

Den 5/12 1868 blev Niels Pedersen gift med Maren Margrethe Andersdatter; hun var lige så vel som han selv ude over de første ungdomsår, havde i en årrække opholdt sig hjemme hos sine forældre, hvilket ikke betød, at hun lå dem til byrde, men at hun gav sit bidrag til husførelsen ved at sy for folk. Hun var født i Spjellerup den 22/9 1838.

I 1885 opgav Niels Pedersen smedehåndværket, solgte smedien og købte jord nord for byen. Siden levede han som jordbruger. Da hans ældste søn i 1906 solgte ejendommen i Spjellerup og købte gård i Kyse, flyttede Niels Pedersen og hans kone med og henlevede deres sidste år dér.

Heller ikke på sine gamle dage undgik Niels Pedersen at komme ud for voldsomme hændelser. — Han, der fra sine tidligste år havde måttet arbejde, kunne ikke helt „spænde fra“, men gjorde sig nyttig, hvor han kunne. Engang, da han skar hakkelse, — det skete ved hjælp af en vindmotor — fik han sin ene arm spoleret, så den måtte amputeres. Trods alderen bjergede han dog sig selv ned fra halmloftet og ind over gården, og da armen var fjernet, bad han om lov til at se den. Kort tid efter var han igen hjemme og færdedes overalt, men nogle måneder senere blev han offer for en heftig lungebetændelse og døde den 12/5 1911, godt og vel 77 år gl. — 11 år efter — den 26/2 1922 — døde hans enke. De blev begge begravet på Vallensved kirkegård.

Niels Pedersen var et særpræget menneske. Det fremgår måske nok i særdeleshed af de mange små træk, der fortælles om ham, men betragter man hans portræt nøje, kommer man til samme resultat. Der er fasthed og styrke i alle træk, og han har utvivlsomt — indenfor sin egen kreds — været en personlighed af et vist format.

Jeg traf for nogle år siden en gammel mand, nu afdøde gmd. Hans Jensen i Kongsted Borup. Han var født i Menstrup og havde det meste af sin barndom boet i sin fødebys fattighus, da hans moder var enke og uden muligheder for at forsørge sig selv og sine børn; han fortalte, at han huske-

de Niels Pedersen som en høj*), mager og alvorlig mand, og at en bestemt begivenhed i hans barndom havde prentet sig dybt i hans erindring. Denne hændelse indtraf, mens Niels Pedersen var fattigforstander og forestod ud-delingen af de fødevarer, sognerådet købte til fordeling mellem sognets fattige. Hans Jensen kunne huske, at han og hans søskende i spændt forventning så frem til moderens hjemkomst, når hun havde været hos fattigforstanderen efter madvarer. Engang kom hun kun hjem med brød og smør, men havde ikke som ellers flæsk med også. Til de skuffede børn sagde hun, at det var „Niels Pæsens skyld“. Han havde nemlig uden videre kasseret det indkøb af flæsk, som sognerådet havde foretaget, da det var soflæsk, de havde købt. Det, de pågældende sognerådsmedlemmer ikke selv gad æde, var også for ringe til de fattige.

Men også ved andre lejligheder forstod Niels Pedersen at sætte tingene på plads. Han var i en periode af 6 år medlem af Marvede-Hyllinge sogneråd, og i den tid holdtes der sognerådsmøde hos de forskellige medlemmer skiftevis. Et sted var konen tilbøjelig til at blande sig i sognerådets for-handlinger, men det gjorde hun nu kun een gang i den tid, Niels Pedersen var med, nemlig den første gang. Da han fandt hendes indblanding en smule for vidtløftig, sagde han — på sin lidt bøse måde: „Er vi til sognerådsmøde eller til kællingemøde?“ — Hvorpå den snaksomme kone stak piben ind.

Kort for hovedet kunne han være, mut og tilknappet også, men hjerte-laget gik ingen fejl af. Han var ikke ven af mange ord, men sagde han noget, blev det husket. Endnu lever mindet om hans afskedsord til sønnen Peter, da denne i 1893 rejste på højskole: „Opfør dig nu sådan, at du kan være dig selv bekendt!“

Ufølsom var han heller ikke. Da et af hans broderbørn under hans sygdom spurgte til hans befindende, svarede han, at han havde det meget godt, når kun han kunne slippe for at høre det skrig! — Dermed hentydede han til en oplevelse under krigen, da han var med til at fuldbyrde dødsdommen over en af fjendens spioner.

Om hans politiske indstilling skal kun anføres, at han i mange år var stiller for Hans Hansen Menstrup, kredsens mangeårige folketingsmand, og at han fulgte interesseret med i rigsdagens arbejde. Hans ældste søn måtte altid læse rigsdagsreferaterne for ham, og det faldt ham undertiden for brystet, når Hans Hansen sagde: stemmer ikke! Manden måtte dog ha' en mening, syntes han.

*) Han var nu ikke særlig høj: 1,65 m.

Maren Margrethe Andersdatter var ham livet igennem en værdig medhjælp og en god støtte i det daglige. — Den, der skriver dette, husker hende som en meget gammel kone. Hun var mild og kærlig mod sine børnebørn, men bevarede endnu i sin høje alderdom noget af det bestemte og resolute, som altid havde været et væsentligt karaktertræk hos hende. — For mig var hun i mine første 6 leveår et af de faste punkter i min tilværelse, den, jeg betroede mine små glæder, og den, jeg søgte hjælp hos, når min lilleverdens modgang blev mig for overvældende.

Niels Pedersen og Maren Margrethe Andersdatter havde følgende børn:

Slægtled III.:

Peder Pedersen, f. 6/4 1869, d. 25/7 1871.

Anne Kirstine Petra Pedersen, f. 27/5 1872, d. 31/7 1913.

Peder Niels Pedersen, f. 7/6 1875.

Hans Oluf Andreas Pedersen, f. 3/6 1881.

* * *

Af disse 4 børn lever som anført kun de 2 yngste sønner. Den eneste datter, Anne — eller Anna — opholdt sig i sin ungdom hjemme hos forældrene i Spjellerup, hvor hun levede af at sy for folk. Hun havde som sin moder godt håndelag i den henseende og forstod at lære fra sig, hvorfor hun ogsaa af og til havde elever.

Hun blev den 9/5 1900 gift med tømrer og hmd. Lars Korfits Larsen i Menstrup, søn af tømrer Hans Larsen og hustru Ane Kirstine Poulsen. Lars Larsen, der blev født den 31/1 1866 i Menstrup, var ikke bare en dygtig håndværker, men forstod at gøre fyldest, hvor der var brug for ham, idet han gennem årene fik mange tillidshverv. Han har været medlem af sognerådet, i mange år formand for Menstrup brugsforening, maskintilsynsmand, revisor i andelsmejeriet Egemose og sogneformand for udflytternes brandforsikring, et hverv, han endnu, trods sine 85 år, varetager. I 1938 var han en tur i U.S.A., hvor han besøgte datteren Johanne, der bor i Illinois. Sin landejendom har han for en del år siden bortforpagtet til sin søn, Hans Christian, og han bor nu i Menstrup, hvor hans ugifte datter Ingeborg holder hus for ham.

Anne Larsen blev alt for tidligt revet bort fra mand og børn. Allerede den 31/7 1913 afgik hun ved døden — efter godt 13 års ægteskab.

Efter hvad der er blevet mig fortalt, var hun en dygtig og arbejdsom kone og derhos en munter og ligevægtig natur. Hun var i besiddelse af et lune, som kunne give sig pudsige, men harmløse udslag, som dengang hendes syelever, skolelærer Sørensen Karen og en pige fra Menstrup, som hed Marie, havde fået tandpine og desårsag jamrede sig svært. Anne rådede dem da til at bede Peter, hendes ældste broder, om en skrå; det plejede hun at gøre, når hun havde ondt i tænderne. Nå, de to pigebørn fik hver en skrå, men havde aldrig så snart fået den i munden, før de tog på at jamre over, så skrækkeligt det dog smagte. Hvor kunne Anne dog holde den smag ud? „Det kan jeg sagtens“, sagde hun, jeg plejer nemlig at stikke skråen i øret“.

Hendes tidlige død var et hårdt slag for hendes nærmeste. Hun overlevedes af sin moder, to brødre, sin mand og 8 børn. Af disse sidste er 3 gået bort — så vidt jeg véd, er de faldet som ofre for en snigende tuberkulose.

Lars Larsens og Anne Kirstine Petra Pedersens børn:

Slægtled IV.:

Gerda Larsen, f. 21/2 1901, d. 8/5 1942.

Niels Peter Larsen, f. 19/7 1902.

Ingeborg Larsen, f. 3/10 1903.

Anna Johanne Larsen, f. 5/4 1905.

Ester Larsen, f. 27/10 1906, d. 25/6 1930.

Ellen Larsen, f. 14/11 1910, d. 13/6 1931.

Hans Christian Larsen, f. 15/3 1912.

Inger Larsen, f. 7/6 1913.

* * *

Niels Peter Larsen er ugift. Han bor nu i Skelby, Tybjerg herred, hvor han ernærer sig som skomager.

Ingeborg Larsen er også ugift. Hun bor i Menstrup hos sin fader, for hvem hun holder hus.

Anna Johanne Larsen blev den 29/5 1925 gift med Peter Christoffer Jacobsen, f. 2/2 1900, d. 12/6 1946, søn af Marie og Jacob Jacobsen. De udvandrede til U.S.A. og blev farmere i Illinois.

Deres børn:

Slægtled V.:

Leif Hoberg Jacobsen, f. 22/10 1925.
Paul Hoberg Jacobsen, f. 16/1 1931.
Gordon Hoberg Jacobsen, f. 7/10 1935.
Ellen Marie Jacobsen, f. 20/1 1937.
Joyce Ingeborg Jacobsen, f. 6/4 1945.

Hans Christian Larsen blev den 27/10 1935 gift med Valborg Nielsen, f. 17/6 1916 i Sandby, Tybjerg herred, datter af Hans P. Nielsen og hustru Marie. Han er landmand og forpagtede for en del år siden faderens ejendom, som han nu driver.

Deres søn:

Slægtled V.:

Bent Larsen, f. 29/2 1936.

Inger Larsen, den yngste af Lars Larsens og Anne Pedersens børn, blev den 26/3 1938 gift med Alfred Larsen, f. 11/6 1913, søn af Johanne og Alfred Larsen, Klinteby Frihed. De har nu et husmandsbrug i Tjæreby.

Deres børn:

Slægtled V.:

Knud Reimer Larsen, f. 8/4 1939.
Lars Frank Reimer Larsen, f. 16/9 1940.
Esther Reimer Larsen, f. 3/5 1944.

* * *

Min far, Peder Niels Pedersen eller, som han selv skriver sig, Peter Petersen, blev jordbruger og er endnu i dag, da han er 76 år, aktiv landmand, vel nok sit sogns ældste, idet han selv står for styret af sin gård. Hans store interesse er hesteavl, og især Frederiksborg-hestene har hans hjerte.

Oprikelig var far vistnok ikke indstillet på at blive landmand, skønt han allerede i en tidlig alder måtte gøre gavn. Han har engang fortalt mig, at hans gamle lærer ville have, at han skulle læse til lærer, men det blev ikke til noget, væsentlig fordi hans fader gjorde indsigelse.

I stedet fik far tidligt jord at råde over selv, og tid efter anden overtog han hele driften af det jordbrug, som hans fader, den gamle smed, ejede.

Men lad mig iøvrigt nøjes med at anføre, hvad der stod at læse i Næstved Tidende, da far ifjor fyldte 75:

„Han er født i Spjellerup, Marvede sogn, hvor hans fader, Niels Pedersen, var smed, kom i de unge år (1893—94) på Høng højskole, hvor han under Anders Jørgensens påvirkning fik et godt grundlag at bygge sin fremtid på. I 1906 solgte han den ejendom, han havde i Spjellerup, og købte i stedet Mølagergård på Kyse mark (overtagelse 20/5 1906). Kort tid efter giftede han sig med en datter af smeden fra Staunstrup, N. J. Christiansen.

Mølagergård blev nu hans valplads her i livet. Her førte han gennem omtrent et halvt århundrede sin kamp for det daglige brød og et godt udkomme. Arbejdet med jorden og dyrene gav hans tilværelse indhold, men han véd og har altid vidst, at „mennesket ikke lever af brød alene“. Den tid, der blev tilovers fra den daglige dont, ofrede han næsten udelukkende sit hjem. Kun skolekommissionen, venstrevælgerforeningen og kredittassen for østifterne har nydt godt af hans arbejdskraft. Skolen og arbejdet dér har i sjælden grad haft hans hjerte, og det var ham så inderlig imod, at man i Vallensved sogn foretrak centralskolen fremfor de små skoler. Han vidste af erfaring, at det aldrig er det rent ydre, de mange fag osv., der er det væsentlige for skolen, men et personligt og nært forhold mellem lærer, børn og forældre.

I mere end 40 år har Peter Petersen fyldt sin plads på Mølagergård, og han fortsætter dermed. Som i årene tilforn vil han med stræbsomhed og flid drive sin gård og møde livets og tidens tilskikkelser med ro og ligevægt, med et sind, der er „lysvågent for alt skønt og stort“ — henede og hinsides.

Han er et menneske, om hvem det med rette kan siges, at han har hjertelag. Det vil alle: venner, naboer, familie, sydslesvigske ferie børn og ikke mindst hans egne børn kunne skrive under på. Få har som han forstået at være noget for andre — først og sidst naturligvis for sine egne børn“.

Til ovenstående kan føjes, at far foruden de egenskaber, som er nævnt dér, også er den lykkelige indehaver af lune, sans for humor og et skarpt blik for alt, hvad der ikke er ægte. Disse egenskaber har han bevaret usvækket gennem årene, og de giver sig undertiden de mest barokke udslag.

Han blev den 1/6 1906 i Everdrup kirke viet til Alvilda Alborg Christiansen, f. i Staunstrup den 23/11 1885, datter af smedemester Niels Jacob Christiansen og Elsin Margrethe, f. Rasmussen.

Som ganske ung var mor elev hos Emil Dam på Brøderup højskole; siden forberedtes hun af lærer Madsen i Staunstrup til optagelsesprøven på Vejle forskoleseminarium. Af en eller anden grund bestod hun ikke prø-

ven, men da hun ikke turde komme hjem med det resultat, tog hun direkte til København og bestod optagelsesprøven dér. Efter vel overstået eksamen i 1905 blev hun ansat ved Spjellerup pogeskole.

Ved hendes ankomst hertil advarede en kone hende mod to af byens unge mænd, som efter den pågældende kones mening ikke opførte sig helt, som de burde, — men et par måneder senere var mor forlovet med den ene, — smedens Peter.

Det var en stor opgave, mor gik ind til, da hun i forsommeren 1906 blev gårdmandskone på Kyse mark. Let har det sikkert ikke været at skulle ha sine svigerforældre i huset. Nogle smårivninger kunne selvfølgelig ikke undgås, men dem udjævnede mor og bedstemor stiltiende over en god kop kaffe.

Mors plads var i hjemmet. Af offentlige bestillinger har hun kun haft hvervet som medlem af Vallensved menighedsråd, men i sine yngre år deltog hun ivrigt i sangforeningens arbejde. Koret dirigeredes på den tid af sognepræsten Oldenborg Poulsen.

Fars og mors liv har forment sig efter Grundtvigs recept: det har været jævnt, muntert og virksomt, og de har aldrig ønsket sig det anderledes, skønt ikke alting har føjet sig lyst.

Deres børn:

Slægtled IV.:

Else Margrethe Alborg Petersen, f. 23/4 1908.

Elly Elisabeth Petersen, f. 1/11 1909.

Niels Helge Petersen, f. 26/12 1910.

Inger Marie Petersen, f. 20/12 1911.

Anna Hedvig Petersen, f. 9/6 1913.

Knud Børge Petersen, f. 9/11 1914, d. 14/4 1915.

Knud Erling Petersen, f. 20/2 1916.

Bodil Ragnbild Petersen, f. 1/8 1917.

Lisbeth Petersen, f. 20/1 1923, d. 3/4 1923.

Tove Sigrid Petersen, f. 18/5 1924.

Dan Asger Petersen, f. 15/9 1926.

* * *

Else Margrethe Alborg Petersen viste allerede som barn gode anlæg for musik, og hun har nu i henved 25 år været musiklærerinde. I 1929 var hun elev på Ollerup folkehøjskole, blev den 1/6 1930 gift med Laurits

Råddam Sørensen, f. 4/11 1905 i Hyllinge som søn af gdr. Lars Sørensen og hustru Kristine. Han var da bestyrer på moderens gård, men købte i sommeren 1935 Gl. Nørregård i Agerup, som han afhændede i 1948. De bor nu i Hillerød.

Deres børn:

Slægtled V.:

Ellen Råddam Sørensen, f. 1931, d. samme år.

Leif Arne Råddam Sørensen, f. 17/6 1932.

Troels Gunnar Råddam Sørensen, f. 19/10 1935.

Kirsten Råddam Sørensen, f. 19/10 1942.

Boel Solvejg Råddam Sørensen, f. 14/5 1948.

Elly Elisabeth Petersen var 1929 elev på Ollerup folkehøjskole, hvor hun modtog delingsførerruddannelse. Hun blev den 4/12 1932 gift med Evald Petersen, f. den 10/12 1902 i Tostrup, Hyllinge sogn, som søn af gdr. Julius Petersen og hustru Anne Marie. Han havde kort tid forinden købt en gammel gård, der lå midt i Hyllinge by, men den afhændede han i 1943 og overtog den gård i Spragelse, Tybjerg herred, hvor de siden har boet.

Deres børn:

Slægtled V.:

Else Rigmor Petersen, f. 31/7 1933.

Lisbeth Gunver Petersen, f. 29/4 1937.

Anna Hedvig Petersen, f. 16/7 1939.

Gunner Evald Petersen, f. 29/11 1941.

Niels Helge Petersen gennemgik som soldat rytteriets befalingsmandsskoler og hjemsendtes som korporal i april 1931. Ved oprettelse af nye statshusmandsbrug i Kostræde, Hammer herred, fik han i 1936 tildelt 21 tdr. land. Den 2/8 samme år blev han i Kastrup kirke gift med Poula Asmussen, f. 3/3 1915 i Ornebjerg, datter af gdr. Karl Asmussen og hustru Marie, Stuby ved Vordingborg. I 1941 afhændede han stedet i Kostræde og købte Harehøjgård i Øster Bøgebjerg, Slagelse herred. Den blev imidlertid solgt i 1947, og han er nu med sin familie bosat i København.

Deres børn:

Slægtled V.:

Randi Gunver Petersen, f. 3/9 1937.

Finn Palle Petersen, f. 20/2 1940.

Inger Marie Petersen, der er ugift, bor hjemme hos sine forældre.

Anna Hedvig Petersen var 1932 elev på Kerteminde folkehøjskole; derefter i en årrække økonoma på Holsteinsminde, Krabbesholm højskole og på de sønderjyske amters lejrskole ved Hejls; 1939—40 elev på Snoghøj gymnastikhøjskole. Den 3/5 1942 gift med Henry Pedersen, f. 15/7 1912 i Lille Salby på Hindsholm, søn af gdr. Christian Pedersen og hustru Valborg. De boede først i Midskov på Fyn, men forpagtede allerede i november samme år en mindre gård i Sønderhave, Hyllinge sogn, som dengang hørte under Harrested fideikommisgods. Da dette gods som tysk ejendom blev konfiskeret af den danske stat, købte Henry Pedersen gården af jordlovsudvalget.

Deres børn:

Slægtled V.:

Hjørdis Valborg Pedersen, f. 11/3 1943.

Inger Gunvor Pedersen, f. 27/3 1946.

Peder Torsten Pedersen, f. 4/5 1949.

Knud Erling Petersen blev den 3/9 1937 viet i kirken på Snoghøj højskole til Kirsten Abildgård, f. 21/3 1916 i Brunde, Bjerre herred, datter af gdr. Magnus Abildgård og Anne Marie, f. Sørensen. (Fædrene slægt i N. C. Jehrbo: „En gammel slægt fra Bjerre herred“.). — Var 1934—36 elev på Kerteminde folkehøjskole, 1936—37 på Elbæk lærerskole, 1931—41 på Silkeborg seminarium, lærereksamen 1941. Korte vikariater i Holbæk, Sorø og Præstø amter, 1942—44 vakancelærer i Sandby, Tuse herred, 1944—48 førstelærer i Kongsted Borup, Fakse herred, fra 1/10 1948 førstelærer i Sandby. Har udgivet 3 digtsamlinger og en lille biografi.

Børn:

Slægtled V.:

Ragnbild Abildgård Petersen, f. 5/2 1938 i Silkeborg.

Bodil Abildgård Petersen, f. 23/2 1944 i Sandby.

Anne Margrethe Abildgård Petersen, f. 24/4 1948 i Borup.

Bodil Ragnhild Petersen var 1936 elev på Kerteminde folkehøjskole og blev den 1/7 1937 gift med smedesvend Aage Frederik Thygesen, f. 13/7 1914 i Holløse, søn af handelsmand Frederik Thygesen og Hustru Marie. Han havde lært smedefaget hos smedemester E. Olsen i Hyllinge, arbejdede siden som svend i Vallensved, Bromølle, Kyse, Præstø og Brøderup, men købte 1944 Vemmeløse smedie, som han dog afhændede efter et Par års forløb. De bor nu i Herlufsholm sogn, og Aage Thygesen er mejerimontør.

Deres børn:

Slægtled V.:

Ellen Marie Thygesen, f. 13/12 1937 i Vandfaldsmølle.

Lars Jørgen Thygesen, f. 19/12 1942 i Brøderup.

Estrid Gunbild Thygesen, f. 4/5 1949 i Spjellerup.

Tove Sigrid Petersen var i sommeren 1942 elev på Kerteminde folkehøjskole og blev den 12/11 1944 gift med bygmester Karl Emil Lund, f. den 1/9 1915 i Fodby som søn af gdr., sognefoged og sognerådsformand Hans Lund og hustru Jensigne. K. E. Lund havde kort forinden købt tømrer Peter Albrechtsens forretning i Spjellerup og løst bygmesterborgerbrev. Han har konstruktørexamen fra Teknikum i Odense. — Deltager aktivt i hjemneværnets arbejde.

Deres børn:

Slægtled V.:

Knud Lund, f. 30/11 1945.

Hans Lund, f. 27/12 1947.

Karen Lund, f. 31/8 1949.

Dan Asger Petersen var 1945—46 elev på den frie folkehøjskole i Abild, Sønderjylland, og 1946—47 på Tune landboskole. Han opholder sig hjemme på Mølagergård, hvor han varetager en væsentlig del af gårdens drift.

* * *

Den yngste af smed Niels Pedersens børn, Hans Oluf Andreas Petersen, rejste, da han var 23 år gl., til Amerika, hvor han opholdt sig i årene 1904—08. Han havde i den tid sit arbejde i Chicago. Efter hjemkomsten fulgte han den ældre broders eksempel og købte gård i Vallensved sogn. Gården hedder Glentegård og ligger i Kyse overddrev.

Han blev den 27/6 1908 gift med Mette Marie Olsen, f. den 3/10 1880 i Haarslev, datter af Ellen Margrethe Olsen, som i 1889 var blevet gift med Oluf Petersens farbroder, hmd. Peder Pedersen i Kvislemark, og som forøvrigt var beslægtet med Oluf Petersens mormor, Kirsten Olsdatter (se afsnittet om Maren Margrethe Andersdatters forslægt). Mette Marie Olsen havde som ung pige tjent nogle år i Vestjylland, men kom som husholderske til Kyse overdrev, da Oluf Petersen havde overtaget Glentegård.

Efter godt og vel 30 års forløb opgav Oluf Petersen at drive gården selv og forpagtede den ud til sin ældste søn. Det var ikke, fordi han på nogen måde var aflægs, men måske mente han, at sønnen skulle ha lov at være sin egen mand. Han tager da ogsaa stadig del i gårdens arbejde, når det falder for. — Iøvrigt benytter han tiden til at se sig om i landet. For få år siden cyklede han til Sønderjylland, hvor han besøgte alle de steder på Als og Dybbøl, hvor hans fader havde færdedes under krigen i 1864, og i sommeren 1949 var han ogsaa på cykletur, dennegang i Lammefjords-egn og Nordsjælland.

Gennem mange år var den, der skriver dette, en jævnlig gæst hos folke- ne på Glentegård, både de hellige og søgne dage, og jeg fik der lært at kende nogle mennesker, som med flid røgtede deres daglige gerning i mark, stald og have, og som kun i ringe omfang tog del i det offentlige livs snurrepiberier. Farbror Oluf var som sin broder meget interesseret i skolens arbejde og mødte i alle de år, jeg gik i Kyse Skole, troligt til årsprøven, — så vidt jeg husker den eneste af forældrene, der gav møde.

Nu bor han i en lille lejlighed, han har indrettet til sig og sin kone i den vestre ende af stuelængen paa Glentegård. Hun døde imidlertid den 14/7 1951 efter nogen tids sygdom.

Deres børn:

Slægtled V.:

Maren Margrethe Petersen, f. 5/11 1911.

Niels Peter Petersen, f. 21/1 1912.

Svend Oluf Petersen, f. 31/3 1913.

Anna Jensine Marie Petersen, f. 28/6 1914, d. febr. 1915.

Johanne Marie Petersen } f. 29/5 1915. d. 28/7 1951.
Anna Jensine Petersen }

Ellen Kirstine Elisabeth Petersen, f. 20/5 1918.

Maren Margrethe Petersen blev den 30/7 1932 gift med Hans Nielsen, f. 13/10 1903 i Kirke Helsing, søn af Lars Terkild Nielsen og hustru Kirstine. Han havde kort tid i forvejen købt en gård i Karrebækstorp, som han siden har drevet. I de sidste år før brylluppet havde han været kontrolassistent.

Deres børn:

Slægtled V.:

Jørgen Helge Nielsen, f. 13/2 1934.

Inger Kirstine Nielsen, f. 2/12 1935.

Niels Holger Nielsen, f. 23/2 1937.

Lars Ejner Nielsen, f. 8/4 1940.

Karen Sigrid Nielsen, f. 29/1 1943.

Jens Gunner Nielsen, f. 8/10 1949.

Niels Peter Petersen, der har sin fædrene gård i forpagtning, blev den 4/7 1945 gift med Else Olsen, f. i København den 21/6 1927.

Deres børn:

Slægtled V.:

Anni Petersen, f. 29/3 1946.

Bente Petersen, f. 29/9 1948.

Svend Oluf Petersen kom efter sin konfirmation i gartnerlære i Tostrup. Han havde en overgang gartneri i Herlufmagle og Næstved, men er nu graver i Maaløv, Smørum herred. Han blev den 25/10 1944 gift med Else Thomsen.

Deres søn:

Slægtled V.:

Troels Petersen, f. 1/12 1948.

Anna Jensine Petersen blev den 31/10 1943 gift med Martin Nielsen, f. 31/10 1903 i Jylland. De bor i Agerup, hvor de har et husmandssted. (Den 28/7 1951 døde Anna Nielsen efter at have bragt en dødfødt dreng til verden.)

Deres børn:

Slægtled V.:

Hans Nielsen, f. 30/5 1944.

Kirsten Margrethe Nielsen, f. 28/6 1945.

Knud Oluf Nielsen, f. 1950.

Johanne Marie Petersen, der som ung pige syede for folk, blev den 30/4 1940 gift med Svend Jørgensen, f. 19/12 1914 i Lille Heddinge. De bor i Gelsted, og Svend Jørgensen er arbejdsmand.

Deres børn:

Slægtled V.:

Erling Jørgensen, f. 20/3 1941.

Inge Jørgensen, f. 21/1 1943.

Bodil Jørgensen, f. 2/4 1945.

Ellen Kirstine Elisabeth Petersen blev den 19/7 1937 gift med Peter Sørensen, f. 12/11 1916, søn af Søren Sørensen og hustru Victoria i Fodby. De havde først en mindre ejendom på Sneslev overdrev; siden boede de nogle år i Brorup, men overtog for et par år siden forpagtningen af Tyreholm i Arløse.

Deres børn:

Slægtled V.:

Svend Anders Sørensen, f. 22/8 1937.

Niels Sørensen, f. 15/7 1938.

Eva Marie Sørensen, f. 16/6 1939.

Ida Margrethe Sørensen, f. 14/8 1940.

Arne Carl Sørensen, f. 15/12 1942.

Inga Johanne Sørensen, f. 25/9 1945.

Søren Helge Sørensen, f. 23/9 1946.

2.

ANNE MARIE PEDERSDATTER OG CHRISTEN MORTENSEN I KVISLEMARK

Peder Niensens og Kirsten Pedersdatters ældste datter, Anne Marie, blev ca. 1858 gift med en mand ved navn Christen Mortensen, f. 28/2 1832 i Smidstrup, Egeslevmagle sogn, som søn af gmd. Morten Hansen og hustru Bodil Pedersdatter. Det nøjagtige tidspunkt for ægteskabets indgåelse har ikke hidtil kunnet opspores, væsentligt fordi stedet ikke kendes.

Christen Mortensen var vistnok dengang arbejdsmand i Skelskør, og her blev deres eneste søn, Peder, født. Omkring 1861 overtog Christen Mortensen et husmandssted på Kvislemark mark, og her boede han resten af sit liv. Han døde den 21/11 1913 næsten 82 år gl.

Anne Marie Pedersdatter — faster Marie — overlevede ham i 11 år og døde hos datteren i Kvislemark den 5/1 1924, 87 år gl. Hun og Christen Mortensen havde kun 3 børn, og af disse døde det yngste kort efter fødselen. Til gengæld fik sønnen ikke så få børn, hvoraf en del blev opdraget hos bedsteforældrene.

Anne Marie Pedersdatters og Christen Mortensens børn:

Slægtled III.:

Peder Morten Kristensen, f. 27/7 1859, d. (ikke fundet).

Bodil Kirstine Kristensen, f. 6/8 1861, d. 8/11 1924.

Anne Frederikke Kristensen, f. 12/8 1868, d. inden dåb.

Sønnen Peder var gift 2 gange og havde navnlig i andet ægteskab en del børn.

Bodil Kirstine Kristensen blev gift med en jyde ved navn Jens Christian Pedersen, f. 12/12 1866, d. 15/11 1928, og de havde stedet i Kvislemark. Deres ægteskab var barnløst.

HUSMAND PEDER PEDERSEN I KVISLEMARK

Den næstældste af sønnerne fra Sterredsholm, Peder Pedersen, aftjente i 1861—62 sin værnepligt ved gardehusarregimentet og gjorde krigen med i 1864 — men efter hvad der er blevet mig fortalt, så han aldrig noget til fjenden. Ganske vist var han engang med ved en parlamentærsendelse, men da havde han bind for øjnene. Forøvrigt var han oppasser hos en løjtnant, og i dette forhold ligger vel en af årsagerne til, at han aldrig kom rigtig med i forreste linie. Endvidere var det oftest dragonregimenterne, der deltog i rytterfægtningerne i 1864, og endelig var jo rytteriet underlagt Hegermann-Lindenchrone, den berømmelige „General Baglæns“, som kun sjældent var i kontakt med fjenden.

Efter at Peder Pedersen var vendt hjem fra den ulykkelige krig, blev han husmand i Kvislemark. Den 1/9 1869 giftede han sig med enken Else Justsdatter, f. den 16/7 1824, datter af Just Kristensen i Brandholt. Hendes første mand havde ogsaa været med i 1864, men om han faldt i krigen, eller han først døde efter hjemkomsten, har jeg ikke fået oplyst. Han efterlod sig foruden enken Else Justsdatter 2 døtre. Den ene af disse, Hanne, blev gift med Peder Jensen i Kvislemark.

Else Justsdatter døde den 3/3 1888. Hendes og Peder Pedersens ægteskab var barnløst.

Den 21/8 1889 giftede Peder Pedersen sig igen. Han anden kone hed Ellen Margrethe Olsen og var fra Haarslev, hvor hun blev født den 10/12 1852, som datter af hmd. Ole Hansen og Anne Jeppesdatter (se afsnittet om Maren Margrethe Andersdatters forslægt). Ellen Olsen bragte et otteårigt pigebarn Mette Marie med i ægteskabet, som iøvrigt blev barnløst, — når bortses fra, at Peder Pedersen og Ellen Olsen den 28/6 1891 fik en søn, som ved hjemmedøb den 15/7 blev kaldt Peder, men som døde kort efter.

På deres gamle dage flyttede Peder Pedersen og hans kone til Kyse overdrev, hvor hans steddatter, Marie, var blevet gårdmandskone, idet hun den 27/6 1908 var blevet gift med hans brodersøn, Oluf Pedersen.

Jeg husker ham som en bred, gammel mand, der næsten altid sad i en stol ved kakkellovnen. Bentøjjet var vist ikke helt godt i de sidste år, hvorimod der intet var i vejen med hænderne, — i hvert fald havde han et vældigt greb paa at snærte alt for næsvise børn i hovedet med pibespidsen.

Han døde paa Kyse overdrev den 3/3 1927, godt 88 år gl. og blev begravet på Vallensved kirkegård. Han var dannebrogsmænd.

Hans kone, Ellen, levede i endnu 12 år. Hun var en rask kone, som al den tid, jeg kan huske, tog et godt tag både ude og inde. Jeg mindes ikke nogen sinde, når jeg har besøgt familien i overdrevet, at ha set hende uvirksom. — Hun døde den 18/4 1939, 86 år gl. og var den sidste af det slægtled, som direkte havde tilknytning til Peder Nielsen på Sterredsholm.

GÅRDMAND HENRIK PEDERSEN I SKAFTERUP OG EFTERKOMMERE

Peder Niensens yngste søn, Henrik, tjente efter sin konfirmation hos sognefoged Anders Pedersen i Kvislemark, hvor han var et års tid. Derefter kom han i tømrelærer hos tømmer Knud Pedersen i Skummen, Tornemark. Han blev en meget dygtig håndværker og arbejdede i 9 år hos Kornelius i Karrebæk.

I 1863 blev han soldat og kom det følgende år med i krigen. I førstningen lå hans regiment ved Husum og Ejdersted, så fulgte tilbagetoget fra Dannevirke, hvor de danske tropper måtte gå den tunge gang til Dybbøl. Efter Dybbøls fald lå Henrik Pedersen på Als, hvor han ligesom sin ældste broder faldt i fangenskab.

Hjemkommen fra krigen arbejdede han fortsat som tømmer, men da hans fader i 1870 døde, overtog han Sterredsholm som lejer. Han betalte for papirerne 13 sk. og i huspenge 20 kr. og 4 tdr. byg årlig.

Til huset hørte da 6 tdr. land ager og 14 tdr. eng, men alligevel kunne Henrik Pedersen hvert år i tiden fra marts til juli få tid til at påtage sig tømmerarbejde, og han holdt først op hermed, når den store eng skulle slaaes, og høet bjerges, og da måtte han ha hjælp — tit en 4—5 mand, da han jo under sit fravær var kommet noget tilbage med arbejdet hjemme, men sliddet med at rive og køre høet hjem klarede han og hans kone alene.

I 1878 købte han sammen med sine to brødre en tærskemaskine i Rudkøbing, som han og broderen i Kvislemark skiftedes til at rejse rundt med om efteråret. Det var, så vidt jeg véd, den første virksomhed af den slags dér på egnen. Sidenhen kom der flere til, da smeden i Nyrup begyndte at lave små tærskemaskiner, og efter en halv snes års forløb indstillede Henrik Pedersen og hans brødre deres tærskvirksomhed.

Men på det tidspunkt havde Henrik Pedersen også fået andet at tage vare på, idet han den 2/8 1888 havde fæstet gård på Skafterup mark. Han måtte i indfæstning betale 5000 kr. og den årlige afgift var 30 tdr. byg. Gårdens tilliggende var 63 tdr. land.

På Møllebjerggård virkede Henrik Pedersen så resten af sit liv. — De første år var det vist ikke så let at klare de økonomiske skær, og det kunne ikke undgås, at det somme tider hængte lidt på. Men ved flid og sparsommelighed lykkedes det Henrik Pedersen og hans familie at slå sig igennem og nå frem til bedre kår.

Han var den 5/5 1870 blevet gift med Dorthea Jensdatter, f. i Bisserup den 15/4 1839, datter af væver Jens Christiansen og Anne Marie Frederiksdatter (se afsnittet om Dorthea Jensdatters forslægt). — Hun var, efter hvad hendes ældste søn fortæller, en uhyre flittig kone, nøjeregnende og sparsommelig. Og det betød noget — ikke mindst i de første trange år på Møllebjerggård, da hver en øre måtte ses nøje an. I disse år stod hun om vinteren op kl. 4 om morgenen og begyndte at spinde, skønt hendes mand drillede hende med, at hun kun lige kunne tjene til det fedt, rokken skulle smøres med — lys og varme var ren tilsætning.

Denne hendes indstilling over for arbejdet, denne udprægede sans for at tage tiden i agt var sikkert indpodet i hendes hjem i Bisserup. Som andetsteds omtalt hørte hendes fader til de hellige, og Dorthea Jensdatter og hendes søskende var utvivlsomt opdraget i nøjsomhed og gudsfrygt, og hendes indstilling over for disse to ting ændredes aldrig. Hendes ældste søn fortæller, at hans moder var af de gammeldags rettroende, som troede, at hvert eneste ord i bibelen var inspireret af Gud. Det kunne undertiden være galt, når hendes søn, Jens, kom hjem. Som tømrersvend kom han nemlig en del rundt i landet, og vågen og oplyst, som han var, tilegnede han sig undertiden nogle anskuelse, som efter hans moders opfattelse var meget frisindede, og som kunne gøre hende temmelig ked af det.

Henrik Pedersen var som sin broder i Spjellerup en særpræget natur, og som denne bevarede han sit særpræg til det sidste.

Han var radikal af natur — og det trådte frem både i hans politiske anskuelse og i hans kristendom, og navnlig kunne han lide præster, der turde tage bladet fra munden. Således faldt Vilh. Becks udtalelse om, at „djævelen sad i højsædet på lærestolen for præster i Danmarks riges hovedstad“, helt i hans smag, skønt han ellers ikke hældede til Becks retning, — hvilket forøvrigt næppe heller ville have været i overensstemmelse med hans natur.

Sine politiske interesser dyrkede Henrik Pedersen ivrigt og søgte også at delagtiggøre sine nærmeste omgivelser deri. Han læste rigsdagsforhandlingerne højt for sin kone og holdt hver vinter en avis — dog ikke den samme hver vinter. — Hvert år sidst i september kom naboen og spurgte,

om de i år skulle holde avis og i bekræftende tilfælde hvilken. En vinter holdt de det københavnske „Morgenbladet“, en anden „Sorø Amtstidende“ og en tredje „Næstved Tidende“. Naar da Henrik Pedersens børn gik fra skole, tog de avisen med fra brevsamlingsstedet, leverede den ind hos naboen og fik der avisen fra dagen før med hjem for næste dag at tage den med til en husmand, som boede op til skolevejen. — Da „det rådne forlig“ i 1894 var en kendsgerning, var man på Møllebjerggård nået så vidt, at „Næstved Tidende“ blev holdt året rundt.

Som et udslag af Henrik Pedersens politiske og sociale interesser må også hans deltagelse i kommunalpolitikken betragtes. Han var i firserne medlem af sognerådet i 6 år, vistnok fra 1886 til 1892.

I kraft af sin natur kunne han undertiden være både drastisk og afgjort i sine udtalelser. Således hændte det engang, at en af egnens højremænd efter udstedelsen af en provisorisk lov forsigtigt forespurgte en venstremand om, hvad bønderne sagde til provisoriet, hvortil den adspurgte svarede: „Ja, Henrik Pedersen siger, at det er på tide, vi spidser høtyvene og hvæsser leerne“. — Det var ikke mærkeligt, hvis den pågældende højremænd så synet og af hjertet bifaldt provisoriet med alt, hvad det førte med sig.

Men sådan var Henrik Pedersen. Han sagde tingene lige ud og stak ikke noget under stolen. — Engang gav han møde som væрге for et par sølle knægte, der havde været på ulovlig jagt og blev grebet på fersk gerning. Han talte da deres sag således, at det faldt selv greven noget for brystet. I hvert fald henvendte han sig til Henrik Pedersen med ordene: „De véd vel, at De kun er fæstebonde?“ — Ja, men jeg véd også, at det er på livstid“, lød svaret.

I efteråret 1908 overlod Henrik Pedersen gårdens drift til sønnen Jens, der som nævnt ellers var tømrer, men han beholdt fæstet til sin død den 28/9 1914. Dorthea Jensdatter overlevede ham i næsten 10 år og døde den 16/8 1924. Hun blev 85 år og nåede således ligesom sine forældre en høj alder.

Henrik Pedersen og Dorthea Jensdatter havde følgende børn:

Slægtled III.:

Peder Johannes Pedersen, f. 22/3 1871.

Ane Marie Kirstine Frederikke Pedersen, f. 15/3 1874, d. 5/7 1945.

Jens Christian Pedersen, f. 1/6 1877.

Johannes Cornelius Pedersen, f. 16/12 1880, d. 1/5 1945.

Peder Johannes Pedersen — han skriver sig nu Peter Petersen — blev som sine søskende tidligt vænnet til at tage del i det daglige arbejde, når faderen ikke var hjemme. Som fjortenårig kom han til at tjene på Iglekærgård og to år senere i Bisserup, hvor hans fætter Sivert fik ham til at indmelde sig i Holsteinborg afholdsforening. Halvandet år efter — i 1889 — var han med til at oprette Tornemark afholdsforening, hvoraf han siden har været medlem. Den dag i dag er afholdssagen en hjertesag for ham. I 1892/93 var han sammen med sin barndoms- og ungdomsven, afdøde folketingsmand Martin Hansen, elev på Høng højskole hos Anders Jørgensen, hvilket blev af stor betydning for ham. Frugterne af dette ophold viste sig, da han som gift og bosiddende mand var med til at sætte en foredragsforening i gang og var en af dem, der gjorde et stort arbejde for at få bygget forsamlingshus.

Den 29/9 1897 blev han gift med Anne Kirstine Andersen, f. 4/9 1872, d. 9/12 1949, datter af gmd. Niels Andersen og Sidse Kirstine Rasmusdatter i Skafterup (se afsnittet om hendes forslægt), og overtog siden svigerforældrenes gård. Om deres liv og virke har deres ældste søn, møller Rasmus Petersen i Skafterup, meddelt mig følgende:

„I 1897 blev far gift med Anna Andersen, datter af gdr. Niels Andersen, Skafterup; hun blev ham en god hustru og en god mor for deres fire børn. Hendes store interesse var hjem og børn, hun ville så gerne gøre hjemmet til et sted, hvor vi kunne være glade for at være. Mor havde til sin store sorg aldrig været på højskole, men gennem fars beretning derfra var hun blevet interesseret i det åndelige arbejde, som blev udøvet dér. Far og mor var ivrige medlemmer af Kirkeligt samfund, og far var en årrække medlem af menighedsrådet og var med til at ansætte to betydelige præster: pastor Balslev og den senere stiftprovst Brodersen.

Da far overtog gården i Skafterup, var den meget forsømt, Niels Andersen var gammel og kunne næsten ikke se og heller ikke gå, så der var noget at tage fat på. Jorden var sur, og vandet kunne ikke komme væk, og der var mange mosehuller og ellekrat. Far ryddede, drænede og kultiverede jorden, så den bar fine afgrøder; men han plantede også en stor frugtplantage og sørgede også for, at det kønne og idylliske ikke helt forsvandt fra marken. Der var en lille smuk plet, som vi kaldte „Ellet“; dér var en vandrende, og dér groede dejlige blomster: hvidtjørn, kvalkved, kodrivere og hestehov, som far selv havde plantet.

Far var meget interesseret i andelsbevægelsen. Han var med, da brugsforeningen blev oprettet, og sad i dens første bestyrelse, var med at op-

rette Sandved foderstofforening, hvis formand han var i en årrække. Spjellerup elektricitetsværk var han også med at oprette, sammen med en ingeniør kørte han rundt hos beboerne og fik dem til at tegne sig som medlemmer, og far var også med, da elektricitetsværket havde 25 års jubilæum. I 1938 afstod han gården til sin søn, Henrik Petersen, og købte det gamle hus ved brugsforeningen, hvor han nu nyder sin alderdom. Ivrig beskæftiget med forskning af sine frænders historie og glad, når hans børn og børnebørn besøger ham, forbinder han fortid og nutid“.

Da jeg skrev til Peter Petersen og bad ham om nogle oplysninger om hans forældre og om ham selv, var han ikke meget glad for at efterkomme mit ønske, men svarede beskedent: „Mig selv er der ikke noget at skrive om.“ — Men vel vidende, at med det kunne jeg ikke lade mig nøje, fik han — omend med besvær — meddelt mig lidt om sig selv — ikke om sit arbejde, sin jord eller sin gård, men om sin indstilling over for sin tids spørgsmål, såvel de politiske som de åndelige. Han skriver efter en omtale af forliget i 1894:

„Mange skilte sig ud og misbilligede udfaldet. Ganske vist fulgte jeg med imod de moderate. Men da var det, som jeg blev rystet i grunden, og samtidig kom jeg sammen med andre unge, og vi drøftede det socialdemokratiske program. Jeg syntes, der var saa meget rigtigt i det, så jeg sluttede mig dertil fra den tid. At der er et og andet i de andre partier, der også er rigtigt, er jo rigtigt nok, men jeg er nu blevet ved med at stå i partiet. Det kneb min kæreste, da hun fik at vide, at jeg havde indmeldt mig i partiet, men hun slog sig til ro, og vi drøftede det aldrig siden, såsom jeg aldrig prøvede at rokke ved hendes politik. I 1896 mistede hun sin broder, da han var soldat, og det stod for hende som så meningsløst, at hun fra den tid var militærfjendtlig, og da hun fik stemmeret, stemte hun altid på det radikale parti.

Hjemmet, jeg kom til, var gudfrygtigt, måske med hældning til „Indre mission“, og det blev min svigermoder ved at være, men jeg fik min kone med til grundtvigske møder, så der kunne vi mødes. — ... Hun døde i op-rigtig tro på sin Gud“.

Gennem de sidste åringer har den, der skriver dette, ofte besøgt Peter Petersen, og trods de 45 år, der er os imellem i alder, tør jeg sige, at vi er blevet særdeles gode venner, idet vi har kunnet mødes i vor fælles interesse for svundne slægter og gamle dage. I nogen måde skyldes det Peter Petersen, at der nu fremkommer en trykt skildring af den slægt, der er udgået

fra Sterredsholm, og mine små besøg i det lille hus i Skafterup gav ofte øget inspiration til arbejdet med bogen.

Peter Petersens og Ane Kirstine Andersens børn:

Slægtled IV.:

Rasmus Petersen, f. 27/6 1898.

Niels Henrik Petersen, f. 29/10 1900.

Helmer Thorkild Petersen, f. 12/11 1904.

Kristine Petersen, f. 10/5 1913.

Rasmus Petersen købte 1924 Skafterup vindmølle, som han forandrede til motormølle; samme år den 31/3 blev han gift med Ida Nielsen, f. den 23/7 1902 i Tørnemark mejeri, datter af mejeribestyrer Rasmus Godtfred Nielsen, der var fra Grevinge i Odsherred, f. 6/3 1872, d. 6/9 1938, og hustru Dorthea Johanne Jensen, f. 24/2 1866 i Horslunde på Lolland. Mejeribestyrer Nielsen var søn af Thomas Nielsen og Karen Jørgensen. — Rasmus Petersen har i perioder været formand for foredragsforeningen; 1929 blev han indvalgt i bestyrelsen for Skafterup brugsforening, som han var formand for i en halv snes år.

Deres børn:

Slægtled V.:

Peter Kjeld Petersen, f. 23/1 1925. Landbrugskandidat, ansat i Grauballe ved Silkeborg; blev den 12/5 1951 gift i Stenlille med sygepl. Inga Jensen, datter af rutebilchauffør Johs. Jensen, Stenlille.

Helle Petersen, f. 15/11 1926; friskolelærerinde.

Leif Petersen, f. 27/7 1929.

*

Henrik Petersen, der nu ejer sin fødegård i Skafterup, tjente som ung bl. a. på Fyn, hvor hans kone er fra. Gården overtog han i 1938. Den havde da været beboet af hans slægt i henvend 200 år. Den 8/10 1938 blev han gift med Esther Sigrig Hansen, f. 26/1 1909 i Skaarup. Hun er datter af gdr. Hans Jensen Hansen, f. 13/6 1879 i Skaarup, og hustru Marie Dinsen, f. 6/12 1877 i Hjulby. — Fra 1/1 1950 er Henrik Petersen sognefoged i Fuirendal sogn. I en årrække har han været formand for Sydsjællands afholdskreds og var forinden formand for sognets afholdsforening.

Deres børn:

Slægtled V.:

Hans Ellemose Petersen, f. 24/12 1939.

Mogens Ellemose Petersen, f. 20/7 1941, d. 15/2 1942.

*

Thorkild Petersen, der har en gård i Tornemark, blev den 4/10 1932 gift med Emmy Albrechtsen, f. 7/7 1912 i Marvede sogn. Hendes forældre var tømrer Niels Peter Albrechtsen i Spjellerup, f. 3/11 1879, søn af Albrecht Albrechtsen og Kirsten Nielsdatter, og Laura Nikoline Sofie Rasmussen, f. 12/8 1883 i Krummerup sogn, d. 24/12 1949, datter af Anders Rasmussen og Kirstine Larsen. Thorkild Petersen, der først ejede Iglekærgård i Skafterup, er medlem af Fuirendal menighedsråd.

Deres børn:

Slægtled V.:

Bent Heegård Petersen, f. 19/8 1934.

Henning Heegård Petersen, f. 17/3 1937.

Kirsten Doris Heegård Petersen, f. 17/11 1941.

*

Kristine Petersen var i 1933 elev paa Kerteminde højskole og blev den 19/3 1935 gift med Niels Kristian Madsen, f. 21/1 1906 i Førslev sogn. Hans fader er gdr. Hans Peter Madsen, f. 14/3 1870 i Arløsetorp, søn af gdr. Hans Madsen, moderen, Maren Jensine Amalie Larsen, f. 20/1 1872 i Arløsetorp, var datter af gdr. Christen Larsen. Niels Madsen blev fra april 1950 medlem af Vallensved sogneråd. Han er gårdejer i Saltøby.

Deres børn:

Slægtled V.:

Peter Jørgen Madsen, f. 12/2 1936.

Jens Børge Madsen, f. 17/4 1938.

Frede Vagn Madsen, f. 16/7 1939.

Karen Annelise Madsen, f. 22/1 1942.

* * *

Henrik Pedersens eneste datter, Maric, blev den 28/4 1909 gift med sit bysbarn, gårdejer Niels Jørgensen i Skafterup. Han blev født den 25/1 1871 som søn af gdr. Jørgen Peter Jørgensen og Karen Nielsdatter (se afsnittet om hans forslægt), men var kun 19 år gl., da faderen døde. Han havde netop da planlagt et 3 måneders ophold på landbrugsskole; det så han sig nødsaget til at opgive og i stedet blive hjemme og passe gården for sin moder, der imidlertid døde få år efter.

Der blev nu skiftet mellem Niels Jørgensen og hans to søstre, Maren og Anne, hvoraf kun den ældste var myndig. — Ved sin families hjælp blev Niels Jørgensen i stand til at overtage sin fødegård, Nøddeholt hed den, og i årene, før han blev gift, styrede den yngste af søstrene huset for ham.

I de første 14—15 år drev han gården som almindeligt landbrug, men siden slog han ind på forskellige nye driftsformer. Han var aldrig bange for at prøve noget nyt og forstod iøvrigt at indstille sig efter konjunkturerne. Det blev dog hovedsagelig med frø- og frugtavl, han drev gården, og han blev i den henseende en foregangsmand for sin egn, eftersom han var den, der først forsøgte den slags. For husdyrbruget derimod interesserede han sig kun i ringe grad.

Som den fagligt dygtige og fremsynede mand, Niels Jørgensen var, undgik han ikke at få tillidshverv, og der blev endda kaldt på ham mange steder fra.

Han var således formand for sognerådet i 7 år, amtsrådsmedlem, skatterådsmedlem, medlem af bestyrelsen for Danske landboforeningers frøforsyning og af gødningsforeningens bestyrelse, vurderingsmand til ejendoms-skyld, formand for og medstifter af Skafterup brugsforening og endelig i ca. 20 år formand for Tornemark mejeri.

Maric Jørgensen var i alle måder en hjemmets kvinde med megen social forståelse, og hun blev sin mand en god støtte både i hans arbejde hjemme og i hans offentlige bestillinger. Hun havde desuden stor interesse for sit lands, sin egns og sin slægts historie, var dygtig til at fortælle og overførte derigennem denne interesse til sine tre børn.

Den ældste af disse, gdr. Peter Jørgensen i Tornemark, der har meddelt mig ovenstående, slutter sine meddelelser om forældrene således:

„Far og mor levede lykkeligt sammen og skabte et godt hjem for os tre søskende. For dette er vi dem megen tak skyldig. — De lærte os at kende arbejdets glæde og de åndelige værdier, uden hvilke livet ville være tomt og meningsløst.

Far og mor var børn af den danske folkehøjskole, som de begge havde besøgt; den havde sammen med de hjem, de var udgået fra, sat sit præg på dem både åndeligt, folkeligt og politisk, og de var som følge deraf stærkt interesserede og aktive deltagere i det folkelige liv på deres egn“.

Den 5/7 1945 døde Marie Jørgensen. Hun nåede således at opleve Danmarks befrielse — en af de største stunder i vort folks historie. — Niels Jørgensen overlevede hende i henved 3 år og døde den 11/4 1948.

Deres børn:

Slægtled IV.:

Peter Jørgensen, f. 3/3 1910.

Dorthea Jørgensen, f. 10/2 1912.

Christen Jørgensen, f. 11/1 1914.

Peter Jørgensen overtog den 2/12 1933 gården Henriksminde, matr. nr. 13a i Tornemark, som nu hedder Guldhøjgård — (Guldhøjg ås nævnes 1682 i markbogens fortegnelse over vange og åse i Tornemark) —. Få måneder efter overtagelsen — den 9/3 1934 — blev han gift med Gudrun Gerda Jørgensen, f. 22/6 1907 i Tornemark. Hun var datter af møller og gdr. Christian Frederik Jørgensen, f. 21/11 1861 i Næstved, d. 13/10 1944 i Tornemark, og hustru Karen Marie Christensen, f. 5/5 1868 i Hyllested, d. 3/8 1932. Faderen var søn af kleinsmed Jørgensen i Næstved; moderen var derimod fra Hyllested, datter af gmd. Hans Christensen.

Peter Jørgensen har som sin fader haft en del tillidshverv, bl. a. var han 1943—50 formand for Kvislemark-Fuirendal sogneråd:

Børn:

Slægtled V.:

Bodil Jørgensen, f. 2/3 1937, d. 14/11 1947.

Niels Christian Jørgensen, f. 12/3 1945.

Dorthea Jørgensen blev den 4/8 1935 gift med sin fætter, Jens Asger Mølleedal, f. Petersen, f. 6/11 1909 i Spjellerup, søn af Dina og Johannes Mølleedal.

Jens Mølleedal forpagtede sin svigerfader Niels Jørgensens gård med forkøbsret (pris: ejendomsskyld og værdien af besætning og maskiner) og fik skøde på gården den 9/12 1948, få måneder efter at svigerfaderen var død.

Børn:

Slægtled V.:

Annie Mølleedal, f. 14/6 1942.

Christen Jørgensen fik den 14/3 1940 skøde på gården Møllebjerggård i Bøgelunde, Sdr. Bjerge sogn, og blev den 14/6 samme år gift med Maren Kirstine Wincentz Jensen, f. 5/8 1918 i Skafterup, datter af gdr. Christoffer Jensen, f. 29/3 1879 i Skafterup, og hustru Kristiane Jensen, f. 27/5 1887 ibidem. Hendes farfader var gmd. Søren Wincentz Jensen, morfaderen var gmd. Niels Peter Jensen.

Ved sognerådvalget i marts 1950 blev Christen Jørgensen valgt ind i Ørslev-Sønder Bjerge sogneråd, hvis formand han er.

Børn:

Slægtled V.:

<i>Jørgen Wincentz Jørgensen</i> , f. 6/8 1941.	
<i>Erik Wincentz Jørgensen</i>	} f. 20/7 1945.
<i>Axel Wincentz Jørgensen</i>	
<i>Birgit Wincentz Jørgensen</i> , f. 26/7 1948.	

* * *

Jens Christian Pedersen, den næstældste af Henrik Pedersens sønner, kom et halvt år efter sin konfirmation i tømrerlære hos Kornelius i Karrebæk, hvor hans fader i mange år havde arbejdet. Da han i foråret 1895 var udlært, arbejdede han et halvt års tid som svend hos sin gamle læremester. Siden arbejdede han i godt og vel en halv snes år som tømrer forskellige steder i landet, men i efteråret 1908 vendte han hjem til Skafterup og blev bestyrer på faderens gård, som endnu på den tid var fæstegård under Holsteinborg gods.

I 1915 købte Jens Pedersen gården til ejendom, men solgte den allerede i 1919 til sin yngre broder Johannes. Den 1/4 1919 flyttede han til Fyn og bosatte sig i Dyrehaven ved Nyborg. Han var den 25/10 1903 blevet gift med Marie Andine Pedersen Nørregård, f. 19/10 1877 i Dyrehaven, Vindinge sogn, som ældste datter af Frederik og Maren Nørregård. Hun døde den 18/11 1925, men knap 3 år senere — den 1/6 1928 — giftede Jens Pedersen sig med hendes yngre søster, Karen Charlotte Knudine Pedersen Nørregård, f. 7/2 1885.

Jens Pedersen har over for mig været meget sparsom med at give oplysninger om sig selv — når bortses fra de få facts, som er meddelt ovenfor — men min far, der er hans jævnaldrende, hans barndomskammerat og

ungdomsven, fortæller, at Jens Pedersen på sin ungdoms farter rundt i landet modtog mange nye og forskelligartede indtryk og prægedes kendetligt deraf. Oplyst og vågen, som han var, erhvervede han sig et frisk og frit syn på livets og tilværelsens mangeartede forhold og blev i kraft af sin selvstændige og særprægede natur i stand til at fastholde dette syn gennem årene.

Ved sine to ægteskaber kom Jens Pedersen i forbindelse med sin fynske slægt, idet de to søstre både på fædrene og mødrene side nedstammede fra hans fynske stamfader, Christian Frederik Johansen i Maare skov. Han var på den ene side deres oldefader, på den anden deres tipoldefader. Men herom henvises til afsnittet om Dorthea Jensdatters forslægt.

* * *

Den yngste af Henrik Pedersens børn, Johannes Kornelius Petersen, blev den 31/3 1905 gift med Dina Johanne Olsen, f. 23/5 1883 i Bissrup, datter af landpost Anders Olsen og Anne Elisabeth, f. Hansen. De flyttede til Spjellerup i Marvede sogn, hvor Johannes Petersen havde købt en lille gård eller boelssted. Her boede de i 14 år og øvede deres dagværk jævnt og stiltfærdigt.

Herom fortæller en af deres sønner:

„Far og mor var ret stille folk, men flittige og sparsommelige. Stedet blev drevet mønsterværdigt, og de forbedringer, der blev foretaget, blev i regelen udført uden fremmed hjælp, da far var meget praktisk anlagt og kunne lave næsten alt håndværksarbejde selv med ringe midler.

På grund af sit stille og lidet fremtrædende væsen fik far ikke mange offentlige hverv. Om han ønskede sådanne, véd jeg ikke, men dem, han fik, varetog han med megen interesse og omhu. — Mens han boede i Spjellerup, var han formand for pogeskolens og husflidsforeningens, hvor han også var lærer, samt under første verdenskrig for den kommunale hjælpe-kasse.

For os børn var han en god far. Næsten hver aften, inden vi skulle i seng, fortalte han os dels eventyr, dels fortællinger fra det virkelige liv, og meget af det, han fortalte, blev levende, som havde vi selv oplevet det.

På grund af, at det postbud, vi havde, jævnlig afleverede fars breve til en anden mand ved samme navn, og at de altid kom åbne tilbage uanset afsenderadresse, købte far navnet Mølledal.“

I 1919 solgte Johannes Mølledal stedet i Spjellerup og flyttede hjem til Skafterup, hvor han overtog Møllebjerggård efter sin broder Jens. Her plantede han i 1932 4 tdr. land til med frugttræer. — Den 2/6 1934 nedbrændte gården, men samme år byggedes en ny. I 1935 lod Johannes Mølledal sin ældste søn forpagte gården.

Dina Mølledal, der havde været sin mand en trofast støtte og sine børn en god moder, blev nogle år senere angrebet af en uhelbredelig sygdom og døde den 29/6 1943. Et par år efter — det var i foråret 1945 — blev Johannes Mølledal indlagt på Sankt Elisabeths sygehus i Næstved, og her døde han den 1/5. På Danmarks befrielsesdag blev han stedt til hvile på Fuirendal kirkegård.

Deres børn:

Slægtled IV.:

Gunner Henrik Mølledal, f. 10/3 1906, d. 13/9 1935.

Arne Sigurd Mølledal, f. 18/2 1908.

Jens Asger Mølledal, f. 6/11 1909.

Eilif Mølledal, f. 2/7 1920.

Gunner Mølledal var født sund og rask, men blev, da han var henved 4 måneder gl., ramt af en sygdom — vistnok apopleksi — og var siden syg og delvis lammet i højre side. Han døde i september 1935.

Hans broder, Arne Mølledal, var den 8/3 1935 blevet gift med Ebba Rasmussen, f. 18/10 1913 i Skafterup, datter af gdr. Jens Peter Rasmussen og Augusta Emilie, f. Jensen. Hendes fader blev født i Skafterup den 11/5 1875 som søn af gmd. Niels Rasmussen, hendes moder i Spjellerup den 1/8 1879 som datter af gmd. Jens Vilhelm Jensen.

I 10 år havde Arne Mølledal Møllebjerggård i forpagtning, men blev ved faderens død dens ejer. Overtagelsen fandt sted den 13/6 1945.

Deres søn:

Slægtled V.:

Ebbe Mølledal, f. 15/8 1936.

Jens Mølledal blev som ovenfor anført gift med sin kusine, Dorthea Jørgensen, og forpagtede med forkøbsret sin svigerfaders gård, som han den 9/12 1948 fik skøde på. Han har i tidens løb haft en del tillidshverv.

Deres datter:

Slægtled V.:

Anni Mølledal, f. 14/6 1942.

Eilif Mølledal blev den 10/3 1944 gift med Amanda Vilhelmine Jensen, f. 11/12 1920 i Slagelse Skt. Mikkel's sogn som datter af Karen Marie Maren Elisabeth Jensen. De boede først i Fuirendal sogn, hvor deres børn er født, men er nu bosat i Skelskør. Eilif Mølledal ernærer sig som fiskehandler.

Deres børn:

Slægtled V.:

Jobannes Bjarne Mølledal, f. 19/2 1945.

Jens Georg Mølledal, f. 26/3 1946.

5.

INGEBORG SOFIE PEDERSDATTER I BISSERUP

Hun var den yngste af Peder Nielsens børn, og Kirsten Pedersdatter havde med hende opkaldt både sin rigtige moder, Ingeborg Nielsdatter, og sin stedmoder, Sofie Charlotte.

Hun opholdt sig ved faderens død hjemme på Sterredsholm, men synes derefter at være kommet til Bisserup, hvor hun i hvert fald havde ophold, da hun blev gift.

Hendes bryllup fandt sted den 10/4 1876 med hendes broder, smed Niels Pedersen i Spjellerup som forlover. Brudgommen hed Jakob Olsen og blev født i Bisserup 1817. Han var enkemand og husmand og havde den 3/10 1844 fæstet hus i sin fødeby. Hans første kone hed Margrethe Olsdatter. Iøvrigt synes han en tid at have ernæret sig ved fragtkørsel, eftersom han i kirkebogen omtales som fragtmand.

Ingeborg Sofie Pedersdatters ægteskab blev ikke af lang varighed og heller ikke uden sorger. Af de 4 børn, hun fødte, døde et før kirkegåb, og selv nåede hun ikke at se sine børn vokse op. Hun døde den 18/10 1885, 41 år gl. — Hendes to overlevende døtre er, så vidt vides, bosat i Jylland og har vist ingen forbindelse med deres moders slægt. — En tredje datter synes at være afgået ved døden, inden hun blev voksen.

I mit eje er en lille bog indeholdende Davids salmer — udkommet på „Det Kongelige Vaisenshuses Forlag“ 1865 — som har tilhørt faster Sofie, og hvori hun på første blad har skrevet følgende: „Denne bog tilhører mig, Ingeborg Sofie Pedersen, Skafterup 1868“. Og neden under står med samme håndskrift: „Heri er en rigdom, som altid består, en saligheds fylde, som aldrig forgår“.

Disse knappe sætninger siger en hel del om den, der har skrevet dem, og den lille fordringsløst udseende bog får derved større værdi: Den bliver et spinkelt, men talende minde om en af slægtens medlemmer, om hvem der kun har været sparsomme oplysninger at få.

Ingeborg Sofie Pedersdatter havde i sit ægteskab med Jakob Olsen følgende børn:

Slægtled III.:

Ane Kirstine Margrethe Jakobsen, f. 28/2 1877.

Maren Sofie Jakobsen, f. 27/3 1879, hjemmedøbt 2/6, men døde derefter, 2 mdr. gl.

Margrethe Andrea Jakobsen, f. 15/2 1882.

Kristine Jakobsen, f. 12/7 1883.

Bilag 2. Anetavle.

		~ Gertrud, f. ca. 1636, d. 1732				~ Lisbeth, f. ca. 1670, d. 1750	Jens Davidsen i Haarslev	Peder Sørensen gmd. i Haarslev	
4.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	XIII.	XIV.	XV.	
	Gl. Niels Pedersen d. 1740 i Kyse ~	~	Ole Hansen Fyhn f. ca. 1691 d. 1749 i Tornemark ~ Bodil Andersdatter f. ca. 1694 d. 1760 i Tornemark	Lars Madsen d. 1760 i Spjellerup ~ Anne d. 1749 i Spjellerup	Lars Sørensen Kuld ~ Kirsten Hansdatter	Ole Sørensen ~ Ellen Larsdatter	Hans Jensen f. 1723 i Haarslev d. 6/12 1789 ~ Ellen Pedersdatter f. 1724 i Haarslev d. 21/2 1796	~	
3.	IV.	~ Margrethe Hansdatter ?	V.	~ Karen Larsdatter f. 1731 i Spjellerup	VI.	~ Mette Olsdatter f. 1740 i Kvislemark d. 16/8 1815 i Haarslev	VII.	~ Ane Kirstine Hansdatter f. ca. 1748 (fødest. ukendt) d. 8/4 1818 i Haarslev	
2.		II.	~ Bodil Andersdatter f. 1768 i Spjellerup d. 7/7 1823 i Brorup			III.	~ Maren Pedersdatter f. 1775 i Haarslev d. 10/8 1829 ibidem.		
1.		I.	~ Anders Pedersen f. 26/3 1807 i Brorup d. 15/3 1876 i Spjellerup				~ Kirsten Olsdatter f. dec. 1806 i Haarslev d. 2/8 1882 i Spjellerup		
	Peder Andersen f. 2/5 1834	Ole Andersen f. 9/8 1836	Maren Margrethe Andersdatter f. 22/9 1838, d. 26/2 1922	Bodil Andersdatter f. 7/8 1840	Jørgen Andersen f. 28/1 1843	Hans Andersen f. 31/7 1851			

IV

MAREN
MARGRETHE ANDERSDATTERS
FORSLÆGT

Karen Margrethe Andesdatter, f. 22/9 1838 i Spjellerup, d. 26/2 1922 i Kyse, levede det meste af sit liv i sin barndoms by, hvor hendes mand, Niels Pedersen, var smed. Hun havde gennem sin slægt stærk tilknytning til egnen, idet hendes forfædre uden undtagelse havde hjemme i de to Flakkebjerg herreder.

1. slægtled. Forældrene:

I. Hendes fader, hmd. Anders Pedersen i Spjellerup, f. 26/3 1807 i Brorup, Hyllinge sogn, var søn af gmd. Peder Pedersen og hustru Bodil Andersdatter. Han blev konfirmeret i 1821, men om hans færden i årene derefter vides intet. I 1832 efter faderens død tog han tjeneste i Kvislemark hos gmd. Hans Jensen, hvor han var i over et år. Den 23/11 1833 blev han i Kvislemark kirke viet til Hans Jensens tjenestepige, Kirsten Olsdatter, f. 1806 i Haarslev, datter af hmd. Ole Hansen og hustru Maren Pedersdatter. De blev dog begge i deres tjeneste, indtil de den 1/3 1834 flyttede til Spjellerup. Pastor Tryde i Kvislemark noterede deres afgang fra sognet i kirkebogen og gav dem følgende skudsmål: „Manden har tjent 1½ år, konen 5½ år i sognet her hos gmd. Hans Jensen og have opført dem meget vel.“

I Spjellerup ernærede Anders Pedersen i de første år sin voksende familie ved at gå på dagleje hos byens bønder. Men i september 1841 fik han fæstebrev på et af byens huse, som hørte under Holsteinborg grevskabs gods. Til huset hørte en jordlod af 3 skpr. hartkorn. Velsagtens har han ikke kunnet leve af jordloden alene, men erhvervelsen af dette fæste har uden tvivl haft til følge, at familiens kår bedrede sig væsentligt.

Anders Pedersen døde i Spjellerup den 15/3 1876. Kirsten Olsdatter, der overlevede ham i 6 år, døde den 2/8 1882.

Deres børn:

1. *Peder Andersen*, f. 2/5 1834.
2. *Ole Andersen*, f. 9/8 1836.
3. *Maren Margrethe Andersdatter* (se afsnittet om smed Niels Pedersen i Spjellerup).
4. *Bodil Anderdatter*, f. 7/8 1840. Hun var som sin ældre søster en dygtig sy pige, blev 1879 gift med hmd. Jens Peder Hansen i Menstrup.
5. *Jørgen Andersen*, f. 28/1 1843.
6. *Hans Andersen*, f. 31/7 1851.

2. slægtled. Bedsteforældrene:

II. Anders Pedersens forældre var gmd. Peder Pedersen og Bodil Andersdatter i Brorup.

Faderen, Peder Pedersen, blev født i Kyse 1766 som søn af gmd. Peder Nielsen og Margrethe Hansdatter. Ved sin konfirmation 1784 var han tjenestekarl hos sin halvbroder, gmd. Hans Pedersen i Kyse. Ved folketællingen 3 år senere havde han tjeneste hos Lars Christensen i Jenstrup og opføres som landdrytter. 1792 opholdt han sig ifølge lægdsrullen i Havnskov, Hyllinge sogn, og herfra blev han 3 år senere gift. Den 6/5 1795 døde gmd. Hans Andersen i Brorup, og Peder Pedersen, der var i den alder, hvor folk sætter foden under eget bord, overtog både fæstet og enken. Kirkebogen oplyser herom: „Den 18/10 1795 copuleret ungkarl Per Pedersen i Haunschou med enken Bodil Hanses udi Brorup.“

Gården, han overtog, hørte til Førslev gods. Konen Bodil Andersdatter, som han fik i købet, var født i Spjellerup 1768 som datter af skoleholder Anders Olsen Fyhn og Karen Larsdatter. Hun var ved faderens død 1787 i huset hos sin faster, der var gift med Niels Madsen i Spjellerup, 1789 havde hun plads på Fuirendal, og det følgende år ses hun at have været i huset hos præsten i Marvede, hr. Høffding, i hvert fald blev hun den 3/10 1790 gift herfra med enkemanden Hans Andersen i Brorup. Han døde imidlertid efter 5 års ægteskab, og Bodil Andersdatter sad ene tilbage med 2 småpiger. Hvis hun ville gøre sig håb om at blive ved gården, havde hun ingen anden udvej end at gifte sig igen, hvad hun jo altså også gjorde — efter mindre end et halvt års enkestand. — Hun døde den 7/7 1823 i Brorup. Ved skiftet repræsenteredes hendes døtre af første ægteskab ved deres mænd. Den ældste, Bodil, f. 1791, var gift med skomager Timmerlin i Næstved, den yngste, Maren, f. 1795, med hmd. Johan Christian i Spjelle-

rup. Boets repræsentativer vurderedes til 290 rdlr. 2 mk. 8 sk. Skiftet fandt sted den 8/12 1823.

Peder Pedersen døde 8—9 år senere, den 23/4 1832. Ved registreringen opgjordes boets repræsentativer til 232 rdlr. 4 mk. Skifte holdtes den 12/11 1832, og gården overgik til den ældste søn.

Peder Pedersen og Bodil Andersdatters børn:

1. *Hans Pedersen*, f. 11/9 1796, gmd. i Brorup, gift med Margrethe Jensdatter.
2. *Margrethe Pedersdatter*, f. 2/10 1798, gift (1.) med gmd. Hans Pedersen i Arløse og (2) med Anders Hansen i Spjellerup.
2. *Sidse Pedersdatter*, f. 1/10 1801, opholdt sig i 1834 hos broderen Peder. Ugift.
4. *Peder Pedersen*, f. 22/6 1804, efter faderens død gmd. i Bistrup, Fodby sogn.
5. *Anders Pedersen* (se under 1. slægtled).
6. *Ole Pedersen*, f. 25/1 1810; afløste broderen Anders som karl hos gmd. Hans Jensen i Kvislemark, med hvis datter Ane Kirstine han 1841 blev gift. De fik gård i Gumperup, Karrebæk sogn, og havde 1855 børnene Peder, Mette Marie, Ane Margrethe og Bodil Kirstine.

III. Kirsten Olsdatters forældre var boelsmand Ole Hansen og Maren Pedersdatter i Haarslev.

Ole Hansen blev født 1779 i Haarslev som søn af gmd. Hans Larsen og Mette Olsdatter. Han var kun 6 år, da faderen døde, og moderen giftede sig ret snart igen. Den 13/10 1799 blev han 20 år gl. gift med sin stedfaders broderdatter, den 24-årige Maren Pedersdatter, f. 1775 i Haarslev, datter af gmd. Peder Hansen og Ane Kirstine Hansdatter. Ole Hansen havde på det tidspunkt ikke engang aftjent sin værnepligt. 1802—03 var han soldat ved det kgl. regiment til fods.

Efter 30 års ægteskab døde Maren Pedersdatter den 10/8 1829, og den 13/2 1830 giftede Ole Hansen sig med pigen Anne Jeppesdatter, f. ca. 1805 i Krummerup sogn, d. 3/8 1875 i Haarslev.

Ole Hansen havde et boelssted i Haarslev og var i sine sidste leveår kirkevæрге. Han synes at have været en livskraftig natur. Han nåede at fejre sølvbryllup i begge sine ægteskaber, havde 13 børn, hvoraf den yngste blev født ved juletid 1852, da Ole Hansen gik i sit 74. år. — Han døde i Haarslev den 27/6 1856.

Børn af 1. ægteskab:

1. *Kirsten Olsdatter*, f. 1800, d. 8/11 1802.
2. *Niels Olsen*, f. 20/8 1802, hmd. i Haarslev.
3. *Hans Olsen*, f. 2/1 1804.
4. *Kirsten Olsdatter* (se under 1. slægtled).
5. *Jørgen Olsen*, f. 29/12 1810, d. 13/1 1811.
6. *Jørgen Olsen*, f. 13/2 1812, død før moderen.
7. *Lars Olsen*, f. 27/1 1814.

Børn af 2. ægteskab:

1. *Maren Olsdatter*, f. 1833.
2. *Jørgen Olsen*, f. 1837, boelsmand i Haarslev.
3. *Jens Olsen*, f. 1841, hmd. i Hyllested.
4. *Ole Olsen*, f. 1843.
5. *Mette Marie Olsdatter*, f. 1848.
6. *Ellen Margrethe Olsen*, f. 10/12 1852, d. 18/4 1939. (Se afsnittet om hmd. Peder Pedersen i Kvislemark).

3. *slægtled. Oldeforældrene:*

Om disse er der i nogle tilfælde kun lidt at meddele, mens der i andre tilfælde har kunne stikaffes fyldigere oplysninger om de pågældende.

IV. Farfaderen Peder Pedersens forældre var gmd. Peder Nielsen og Margrethe Hansdatter i Kyse.

Peder Nielsen blev født i Kyse 1715 som søn af gl. Niels Pedersen og blev 6. søndag efter helligtrekonger båret til dåben af Kirsten, kokkepige på Harrestedgård. Han synes at have fæstet gård i Kyse 1744 og giftede sig med enken efter den forrige fæster. Hun hed Johanne Olsdatter og havde 3 børn i sit første ægteskab. Efter hendes død i 1765 giftede Peder Nielsen sig påny — og det var igen en enke, han førte i gårde. Hun hed Margrethe Hansdatter og havde i sin ungdom tjent hos sognets præst, Peder Aggerup i Vallensved, hvis tjenestekar, Peder Christensen, hun den 10/10 1749 blev gift med. Han havde kort forinden fæstet gård i Kyse, men døde allerede i 1761. Den ældste søn i dette ægteskab, Hans Pedersen, blev også gårdfæster i Kyse.

Peder Nielsen døde 1785, 70 år gl. Margrethe Hansdatter dødsår er derimod ikke fundet. — De havde i deres ægteskab kun eet barn, den under 2. slægtled omtalte søn, Peder Pedersen i Brorup.

V. Bodil Andersdatters forældre var skoleholder Anders Olsen Fyhn og Karen Larsdatter i Spjellerup.

Anders Fyhn var fra Tornemark, hvor han blev født lørdag den 2/7 1724 som søn af gmd. Ole Hansen Fyhn og hustru Bodil Andersdatter. Han opholdt sig i Spjellerup, da han den 4/11 1748 blev gift med Anne Madsdatter, med hvem han fik sønnerne Ole, f. 1750, og Hans, f. 1752. I 1751 blev han ved skoleholder Lerches forflyttelse skoleholder i Spjellerup, hvilket embede han røgtede resten af sit liv. Den 4/11 1754 — på deres sjette bryllupsdag — døde Anne Madsdatter, og Anders Fyhn sad ene tilbage med sine 2 smådrengene. Dødsboets overskud, 56 rdlr. 14 sk., deltes således, at Faderen fik halvdelen, sønnerne hver en fjerdedel. — To år senere giftede Anders Fyhn sig med pigen Karen Larsdatter fra Spjellerup. Hun var født 1731 i Spjellerup som datter af Lars Madsen og dennes anden hustru, Anne.

Ifølge Øster Flakkebjerg herreds skolehistorie af Johs. C. Jessen døde Anders Fyhn 1786. Det er imidlertid ikke rigtigt, thi ved folketællingen 1786 levede han i bedste velgående, men døde ved juletid samme år og begravedes dagen før nytårsaften. Det nævnes i skiftet, at den salig mand havde tilstået to døtre, for hvem Søren Madsen og Niels Madsen var værger, at Ane, der var den ældste, skulle ha 3 får, mens Boel (Bodil), den yngste, skulle ha 3 får, en liden kvie og en kakkelovn. — Karen Larsdatters dødsår er ikke fundet.

Deres børn:

1. *Lars Andersen*, f. 1756, d. 1758.
2. *Lars Andersen*, f. 1759.
3. *Henrik Andersen*, f. 13/1 1762, d. 1836; blev 1785 gift med Ane Marie Buchardt, Marvede præstegård, f. 1762, d. 1831. Han var egentlig skomager, men fik 1784 skoleholderkald i Hyllinge, hvor han var til 1829, da han pensioneredes med 15 rdl. af skolelærernes hjælpekasse, 15 rdl., 2 tdr. rug og 3 tdr. byg af sognet samt en lignende kornydelse af eftermanden. Som skoleholder havde han i løn haft 52 rdl., men ingen jordlod.
4. *Anne Andersdatter*, f. 1765; tjente 1787 hos præsten Ole Høffding i Marvede, blev året efter gift med enkemanden gmd. Jørgen Pedersen i Menstrup.
5. *Anders Andersen*, f. 1771, d. 1772.
6. *Zisse Andersdatter*, f. 1774, død før faderen.

VI. Boelsmand Ole Hansens forældre var som nævnt gårdmandsfolk i Haarslev. — Faderen Hans Larsen var født i Haarslev 1739 som søn af Lars Sørensen og Kirsten Hansdatter. Han blev senest 1769 gift med Mette Olsdatter fra Kvislemark. 1776 fæstede han gård i Haarslev. Landgilden var efter jordebogen ansat til 4 tdr. 1 skp. byg, 2 tdr. 3 fdk. havre, 1 lam, 1 gås og 2 høns; gården havde et hartkorn af 7 tdr.

Hans Larsen døde den 23/6 1785, kun 46 år gl., og hans kone, Mette Olsdatter, f. 1740 i Kvislemark, datter af hmd. Ole Sørensen og Ellen Larsdatter, giftede sig igen efter et par måneders forløb. Hendes nye mand — han hed Hans Hansen og var søn af gmd. Hans Jensen i Haarslev — overtog samtidig gården. Han var forøvrigt henvend en snes år yngre end sin kone. Mette Olsdatter døde den 16/8 1815, 77 år gl. Hendes 2. ægteskab var barnløst, og Ole Hansen var den eneste af hendes og Hans Larsens børn, som var i live, da hun døde. To andre sønner, Ulrich, f. 1770, og Hans, f. 1773, døde begge som ganske små.

VII. Maren Pedersdatters forældre var gmd. Peder Hansen og Ane Kirstine Hansdatter i Haarslev.

Peder Hansen blev født 1749 som søn af gmd. Hans Jensen og Ellen Pedersdatter i Haarslev. Han fik 27/10 1774 fæstebrev på den gård i Haarslev, som „Hans Christiansen sidstforhen beboede og fradøde, hvilken gårds hartkorn var ager og eng 7 tdr.“ Landgilden var 4 tdr. 1 skp. byg, 2 tdr. 3 fdk. havre, 1 lam, 1 gås og 2 høns. — Samme år blev han gift med Ane Kirstine Hansdatter, om hvem kun vides, at hun var født ca. 1748, og at hun døde den 8/4 1818. En søster til hende, Cathrine Hansdatter, bærer 1782 et af hendes børn til dåben. — Peder Hansen døde den 12/2 1821, 73 år gl.

Børn:

1. *Maren Pedersdatter* (se under 2. slægtled).
2. *Niels Pedersen*, f. 26/2 1777, død før 1787.
3. *Karen Pedersdatter*, f. 1779, død samme år.
4. *Karen Pedersdatter*, f. 1780.
5. *Hans Pedersen*, f. 1782, gmd. i Haarslev.
6. *Kirsten Pedersdatter*, f. 1785.

4. slægtled. *Tipoldeforældrene:*

VII. Af Peder Nielsens forældre kendes kun faderen, „Gl. Niels Pedersen i Kiuse“, der døde 1740 og begravedes „med ringen“. Hans gård

blev nogen tid senere bortfæstet til ungkarl Hemming Nielsen og havde et hartkorn af 6 tdr. 1 skp. Han synes at ha været to gange gift, men navnene på dem, han var gift med, kendes ikke.

Børn:

1. *Peder Nielsen* (se under 3. slægtled).
2. *Niels Nielsen*, f. 1717.
3. *Birthe Nielsdatter*, f. 1718, død samme år, 3 uger gl., begravet „uden ringen, med fyrkiste“.
4. *Ole Nielsen*, f. 1721.
5. *Anne Nielsdatter*, f. 1723.

IX. Margrethe Hansdatters forældre kendes ikke, muligvis har de boet i Fodby sogn, i hvert fald er Margrethe Hansdatter ikke født i Vallensved sogn.

X. Anders Olsen Fyhns forældre hed Ole Hansen Fyhn og Bodil Andersdatter og var gårdfolk i Tornemark.

Ole Fyhn blev født ca. 1691, formentlig i Fuirendal sogn. Af hans forældre kendes kun moderen, der hed Giertrud; hun døde 1732, 76 år gl. — I lægdsrullen for 1724 under Holsteinborg gods er Ole Fyhns gård ansat til et hartkorn af 7 tdr. 1 fdk. Ole Fyhn døde 1749, og hans køne, Bodil Andersdatter, f. ca. 1694, blev gift med Hans Mickelsen, der overtog fæstet. Hun døde 1760.

Deres børn:

1. *Anne Olsdatter*, f. 1720, gift med gmd. Niels Madsen i Spjellerup.
2. *Anders Olsen Fyhn* (se under 3. slægtled).
3. *Hans Olsen Fyhn*, f. 28/11 1726.

XI. Karen Larsdatters forældre var Lars Madsen og hans 2. hustru Anne i Spjellerup. Formentlig var Lars Madsen født i Marvede sogn, men år og dato kendes ikke. Hans fader er ikke fundet, men det vides, at hans moder hed Lisbeth, og at hun ved hans datters dåb i 1731 var gift med Erik Smed i Fuirendal. Desuden kendes hans to brødre, Peder og Henrik Madsen.

Lars Madsen blev den 18/8 1721 gift med Karen Rasmusdatter af Marvede, som døde den 12/12 1727. Sin anden hustru må Lars Madsen ha hentet udenogs, idet vielsen ikke findes antegnet i Marvede kirkebog. Om hende vides forøvrigt kun, at hun hed Anne, og at hun døde 1749. Lars

Madsen døde 1760. De havde foruden datteren Karen, der er omtalt under 3. slægtled, i hvert fald een søn, som hed Mads Larsen.

XII. Hans Larsens forældre synes at have været Lars Sørensen med tilnavnet Kuld og Kirsten Hansdatter, som blev gift helligtrekongersdag 1739. De var begge fra Haarslev.

XIII. Mette Olsdatters forældre var hmd. Ole Sørensen og Ellen Larsdatter i Kvislemark, om hvis oprindelse intet vides, udover at Ellen Larsdatters moder hed Lisbeth, f. ca. 1670, død 1750.

Deres børn:

1. *Lars Christian Olsen*, f. 1738.
2. *Mette Olsdatter* (omtalt under 3. slægtled).
3. *Conradine Christiana*, f. 27/7 1743, død samme år.
4. *Conradine Christiana Olsdatter*, f. 1745, „båren af jomfru Blanche Flore på Fuirendal“; tjente 1770 i Haarslev mølle.
5. *Christen Olsen*, f. 1746.
6. *Ulrich Adolph Olsen*, f. 1748.

XIV. Peder Hansens forældre var gmd. Hans Jensen og Ellen Pedersdatter i Haarslev. De var begge født i Haarslev, han 1723 som søn af Jens Davidsen, hun 1724 som datter af Peder Sørensen, hvis gård 1724 var ansat til 8 tdr. 1 skp. 2 fdk. 1 alb. hartkorn.

Hans Jensen døde den 6/12 1789 og Ellen Pedersdatter den 21/2 1796.

Deres børn:

1. *Peder Hansen* (omtalt under 3. slægtled).
2. *Jens Hansen*, f. ca. 1752.
3. *Hans Hansen*, f. ca. 1758, gift 1786 med enken Mette Olsdatter.
4. *Ane Hansdatter*.
5. *Lise Hansdatter*.
6. *Johannes Hansen*, f. ca. 1764.

XV. Det sidste ægtepar i 4. slægtled, Ane Kirstine Hansdatters forældre, er ikke fundet.

Bilag 3. Anetavle.

		Friderich udj Kirkehuset			
IV.		V.		VI.	
Johan Pedersen smed i Sulkendrup ~ Maren Hansdatter		Sivert Frederiksen f. 1730 i Ellested d. okt. 1782 i Gislev ~ Anne Hansdatter f. ca. 1720 d. nov. 1796 i Gislev		Mads Nielsen f. ca. 1734 ~ Maren Hansdatter f. ca. 1745	
VII.					
Jens Knudsen f. ca. 1740 ~ Kirsten Rasmusdatter f. ca. 1730					
2.	II.	III.			
Christian Frederik Johansen f. 1752 i Sulkendrup d. 19/7 1819 i Maare skov ~	Anne Margrethe Sivertsdatter f. 1761 i Gislev d. 27/3 1847 i Maare skov	Frederik Madsen f. 1769 i Brudager d. 21/1 1843 i Gudme ~		Dorthe Jensdatter f. 11/11 1770 i Brudager	
1.	I.	I.			
Jens Christiansen f. 1800 i Maare skov d. 16/5 1885 i Bisserup	~	Ane Marie Frederiksdatter f. 21/9 1800 i Brudager d. 17/11 1888 i Bisserup			
Christian Jensen f. 24/10 1829	Ane Margrethe Jensdatter f. 22/12 1830	Frederik Jørgen Jensen f. 4/11 1833			
Johannes Jensen f. 26/6 1836	Dorthea Jensdatter f. 15/4 1839 d. 16/8 1924	Ane Marie Jensdatter f. 11/12 1844			

V

DORTHEA JENSDATTERS FORÆLDRE
OG
DERES FORFÆDRE

Den slægt, Henrik Pedersen i 1870 giftede sig ind i, var af fynsk oprindelse, idet Dorthea Jensdatters forældre begge var født på Fyn. De var sammen med så mange andre opvakte unge og yngre fynboer indvandret til Sjælland i første halvdel af forrige århundrede og havde sat bo i Bisserup, hvor de henlevede resten af deres liv.

Årsagen til denne fynske indvandring siges at have været, at visse sjællandske egne, i særdeleshed Sydvestsjælland, i nogle år var hærget af „kolden“ og tyfus, og disse sygdomme havde i talrige tilfælde haft døden til følge, hvorfor der blev stor mangel på arbejdskraft. Lensgreven på Holsteinborg, F. A. Holstein, synes i nogen måde at have befordret indvandringen af fynboer.

1. slægtled. Forældrene:

I. Blandt disse indvandrede fynboer var, som nævnt, begge Dorthea Jensdatters forældre, væver Jens Christiansen og Anne Marie Frederiksdatter, der vistnok kom til Bisserup i 1832. De havde da været gift i flere år og havde 2 børn.

Jens Christiansen var født i Herrested sogn i året 1800, døbt 12/11, som søn af husmand og væver Christian Frederik Johansen og Anne Margrethe Sivertsdatter, der boede i Maarc skov. Efter sin konfirmation i 1816 lærte han væverhåndværket og flyttede 6 år senere fra Herrested til Brudager, hvor han fik arbejde hos Rasmus Væver. Herfra kom han til Gudme, hvor han den 2/9 1827 blev gift med Anne Marie Frederiksdatter, f. 21/9 1800 i Brudager, datter af indsidder i Brudager, senere husmand i Gudme, Frederik Madsen og hustru Dorthe Jensdatter.

Nogle år senere var det, at han i lighed med så mange andre fynboer, vovede rejsen til Sjælland. Samtidig rejste også hans ældre broder Sivert over bæltet. Efter ankomsten fæstede Jens Christiansen et hus i Bisserup og tog fat på sit håndværk.

På denne tid var den gudelige bevægelse under stærk udvikling i de syd-

vestsjællandske sogne, navnlig på Holsteinborgeggen, der omtales som det hellige land, og Jens Christiansen, der vistnok var vakt, inden han kom til Sjælland, blev en af de bedste talsmænd for bevægelsen, hvis tyngdepunkt efterhånden kom til at ligge i Bisserup, hvor også Jakob Hansen, kaldet Jakob Fisker, der blev en af de mest kendte forkæmpere for bevægelsen, boede. — Jakob Fisker og Jens Christiansen tog sammen en del ud til forsamlinger, men de var ikke bare trosfæller, de var gode venner, og en søster til væverens kone blev siden gift med Jakob Fisker, der tidligt havde mistet sin første kone.

Der fortælles, at Jens Christiansen havde troens mod i fuldeste mål, ikke blot naar han holdt opbyggelse eller talte ved forsamlingerne, men også når han stod over for rettens folk. Det hændte nemlig ikke så sjældent, at den gudelige bevægelses talsmænd blev stævnet, når de havde holdt forsamlinger, hvilket ikke var tilladt.

Således blev Jens Christiansen engang, da han havde holdt gudelig forsamling, stævnet i henhold til plakate af 13/1 1741, men da herredsfogeden foreholdt ham hans forseelse og spurgte, hvilket forsvar han havde, svarede den frimodige væver: „Kun en fattig synders, der må være Guds barn! Så må jeg vel bekende det for mennesker, når jeg ikke kan tie stille?“

Jens Christiansen var dertil en sagtmodig mand, der ikke veg tilbage for at gengælde ondt med godt. Det viste han bl. a. engang, da et af byens slette mennesker blev angrebet af tyfus, og ingen af frygt for smittefaren turde pleje ham. Skønt denne mand havde været en af de værste til at håne væveren og hans familie for deres trosliv, sagde Jens Væver til sin hustru, at han ville gå hen og pleje ham. Da hun indvendte, at den syge jo havde gjort nar af ham, svarede hendes mand: „Jeg går, og hvis Gud ikke vil det, bliver jeg ikke smittet“.

Den 16/5 1886 døde Jens Christiansen, godt 85 år gl. Hans hustru Anne Marie, der i 45 års alderen havde pådraget sig et benbrud, hun aldrig kom sig for, døde et par år senere, den 17/11 1888. Den prøvelse, dette benbrud var for hende selv og hendes mand, havde de begge båret med stor tålmodighed.

Deres børn:

1. *Christian Jensen*, f. 24/10 1829 i Gudme; blev hmd. og fiskehandler i Bisserup; gift med Maren Jensen. 5 børn.
2. *Ane, Margrethe Jensdatter*, f. 22/12 1830 i Gudme; blev gift med hjulmand Knud Bondesen i Vemmelev. 2 børn.

3. *Frederik Jørgen Jensen*, f. 4/11 1833 i Bisserup; blev landmand og fisker ved Bisserup strand; gift med Tine Hansen fra Glænø. 6 børn.
4. *Johannes Jensen*, f. 26/6 1836 i Bisserup; var først hmd. og væver, men fik, efter hvad der er mig fortalt, plads som forvalter på kornmagasinet hos købmand Schow i Bisserup. Han var gift med Anne Marie Jensen, f. 1836, og havde 7 børn, hvoraf datteren Sofie Hedvig Jensen blev gift med en fynsk slægtning, Hans Carl Pedersen Nørregård.
5. *Dorthea Jensdatter* (se afsnittet om gmd. Henrik Pedersen i Skafterup).
6. *Ane Marie Jensdatter*, f. 11/12 1844 i Bisserup; gift med skomager og købmand Daniel Hansen i Bisserup. 2 sønner.

2. slægtled. Bedsteforældrene:

II. Jens Christiansens forældre var som nævnt hmd. og væver Christian Frederik Johansen og Anne Margrethe Sivertsdatter i Maare skov, Herrested sogn på Fyn.

Christian Johansen blev født 1752 i Vindinge sogn ved Nyborg som søn af smeden i Sulkendrup, Johan Pedersen og hustru Maren Madsdatter. Han blev den 9/11 1781 gift i Nyborg med Karen Jensdatter, der imidlertid døde den 3/3 1786, kun 24 år gl. Han boede på det tidspunkt i Svanehuset ved Nyborg. Den 4/8 samme år giftede han sig med pigen Anne Margrethe Sivertsdatter, f. 1761, døbt 24/1 1762, datter af Sivert Frederiksen og Anne Hansdatter i Gislev. To af Nyborg bys velagtede håndværkere, reb-slager Wilhelm Bus og bødker Jacob Jacobsen, var forlovere.

Efter nogle års forløb — det nøjagtige tidspunkt kendes ikke — flyttede Christian Johansen til Herrested sogn og fæstede hus i Maare skov under Ravnholt gods. Her boede han til sin død den 19/7 1819. Få dage senere mødte forvalter Petersen, godsets skifteforvalter, i Maare skov for at holde lovlig registrerings- og vurderingsforretning til påfølgende skifte og deling mellem Anne Margrethe Sivertsdatter og „hendes med afdøde avlede børn“

Enkens lavværge var gmd. Lars Christensen, Maare skov, og gmd. Hans Rasmussen Bakmand, en anden nabo, var kurator for Sivert, Hans og de umyndige børn og havde fuldmagt fra Jens og Johanne, der havde afgivet erklæring om, at de ville være enige med ham i alt, hvad han på deres vegne gik med til.

Boet vurderes til 50 rbd., men da enken skyldte Rasmus Christensen i Gislev 11 rbd. og en anden 30 rbd., hvilken gæld hun lovede at betale, blev der ikke meget at arve.

Anne Margrethe Sivertsdatter overlevede sin mand i hen ved 30 år. Hun boede resten af sit liv hos sønnen Hans, der havde overtaget faderens fæste, og døde den 29/3 1847, 86 år gl.

Deres børn:

1. *Maren Christiansdatter*, f. 1787, var som 14-årig hjemme i Maare skov, men må være død før faderen, da hun ikke omtales i skiftet efter denne.
2. *Jobanne Christiansdatter*, f. 1790. Hun var ved faderens død 29 år gl. Hendes skæbne kendes iøvrigt ikke.
3. *Lucie Charlotte Christiansdatter*, f. 1792, opholdt sig en tid hos sin lidt yngre broder, der da var væver i Dyrehaven ved Nyborg, og lærte der sin mand, smed Magnussen på Holckenhavn, at kende. 2 børn.
4. *Christian Christiansen*, f. 1793, væver, døde før faderen og blev altså ikke ret gammel. Ifølge overleveringen var en af Christian Johansens sønner soldat i Napoleonskrigene og vendte hjem, ødelagt på sjæl og legeme, hvorfor han døde temmelig ung. Måske er det ovennævnte Christian, der er tale om, skønt overleveringen nævner den yngre broder Hans.
5. *Sivert Christiansen*, f. 1796, var først murer, men da han sammen med broderen Jens og en anden fynbo, Jens Corneliussen, var kommet til Sjælland, købte han overdrevsmøllen i Sneslev, Førslev sogn, hvor han blev boende resten af sit liv. Han fik hurtig tilknytning til egnens opvakte, mødte i forsamlinger og holdt opbyggelser i sit hjem. Men da der kom gendøbere til egnen, lod Sivert Christiansen sig besnære, og han undlod i flere år at lade sine børn døbe som små. Imidlertid opstod der en skarlagensfeberepidemi, og han blev bange for, at et barn skulle dø udøbt, og hidkaldte sognepræsten, der dog først døbte barnet, da Sivert havde indvilget i at genindtræde i folkekirken, hvor han forblev til sin død. Sønnen, Christian, der overtog møllen, fulgte ham heri.
6. *Hans Christiansen*, f. 1798, overtog hjemstedet i Maare skov. Hans hustru hed Margrethe Haagensdatter. Overleveringen om, at han døde ung efter at ha deltaget i krigen 1807—14, er uden forbin-

- delse med virkeligheden, eftersom han kun var 16 år, da krigen sluttede, og han levede i bedste velgående ved moderens død 1847.
7. *Jens Christiansen* (se under 1. slægtled).
 8. *Sofie Hedvig Christiansdatter*, f. 1804, blev gift med Niels Knudsen fra Christiansfeld. En datter blev gift Nissen.
 9. *Karen Christiansdatter*, f. 26/9 1807, blev gift med Morten Rasmussen i Saaderup og havde 2 børn, hvoraf datteren Maren blev gift med Frederik Pedersen Nørregård, der var en dattersøn af Lucie Charlotte. Af dette ægteskabs 9 børn blev datteren Marie gift med Henrik Pedersens søn, Jens Pedersen (se denne), der efter hendes død giftede sig med søsteren Charlotte.

III. Anne Marie Frederiksdatters fader, Frederik Madsen, var født 1769 i Brudager, hans fader hed Mads Nielsen, moderen Maren Hansdatter. Han blev 1797 gift med pigen Dorthe Jensdatter, f. 11/11 1770 i Brudager, datter af Jens Knudsen og Kirsten Rasmusdatter. I ægteskabets første tid boede de i en stue hos hendes fader, og Frederik Madsen arbejdede hos forpagteren på Brudagergård. I 1801 blev han husmand i Gudme, hvor han levede sine sidste år som almisselem i hospitalet. Han døde den 21/1 1843, 74 år gl. Dorthe Jensdatters død er forgæves eftersøgt.

Deres børn:

1. *Kirstine Frederiksdatter*, f. 1798 i Brudager.
2. *Anne Marie Frederiksdatter* (se under 1. slægtsled).
3. *Jens Frederiksen*, f. 26/12 1804 i Gudme.
4. *Mads Frederiksen*, f. 10/5 1807.
5. *Johanne Frederiksdatter*, f. 2/4 1809.
6. *Karen Frederiksdatter*, f. 22/3 1811.
7. *Anne Frederiksdatter*, f. 18/10 1815.

Om disse børn skal kun anføres, at den yngste pige, Anne, blev gift med en mand, som hed Rasmus, med hvem hun havde 2 børn, en søn og datter. — Johanne kom til Sjælland sammen med søsteren og svogeren og blev i Bisserup gift med enkemanden Jakob Hansen Fisker, der som andetsteds anført var en af den gudelige bevægelses førstemand i Sydvestsjælland. Deres hjem blev samlingsstedet for de opvakte i sognet, som her kunne gå ud og ind, som de havde lyst til. Da de ingen børn fik, optog de i deres hjem søsteren Annes søn Frederik, der arvede stedet og fiskegrejerne, og som senere tog sin søsters lille dreng til sig,

da hun og hendes mand druknede. Denne dreng, der hed Hans Hansen, blev kobbersmed i Korsør. Af Frederik Rasmussens egne 2 børn blev datteren Johanne gift med Chr. Nielsen, Baggegården i Venslev.

3. slægtled. Oldeforældrene:

Om de i dette slægtled forekommende personer er der kun lidet at oplyse, eftresom bl. a. manglende kirkebøger har hindret den videre efterforskning.

IV. Johan Pedersen var som nævnt smed i Sulkendrup, Vindinge sogn. Han blev den 22/10 1745 gift med Maren Hansdatter. For dem begge gælder det, at der intet kan oplyses om deres fødsel og død. Af deres børn kendes kun den ovenfor omtalte søn, Christian Frederik Johansen, hmd. og væver i Maare skov.

V. Sivert Frederiksen (undertiden skrevet Sigvard og Zigwarth) blev født 1730 i Ellested sogn som søn af „Friderich i Kirkehuset“. Han blev den 9/6 1750 i Ellested kirke viet til Anne Hansdatter, f. ca. 1720, og fæstede den 12/5 1750 i Gislev et hus under Lykkesholm gods. Han døde okt. 1782, Anne Hansdatter nov. 1796. Af deres børn kendes kun Christian Johansens kone i Maare, Anne Margrethe Sivertsdatter.

VI. Mads Nielsen og Maren Hansdatter i Brudager, Frederik Madsens forældre, var ifølge folketællingen 1787 født i 1734 og 1745. Intet videre kan oplyses.

VII. Jens Knudsen i Brudager, Dorthe Jensdatters fader, var født ca. 1740, hans kone Kirsten Rasmusdatter ca. 1730. De var gårdfolk, og i huset hos dem boede mandens stifmoder, Dorthe Knudsdatter.

Deres børn:

1. *Dorthe Jensdatter* (se under 2. slægtled).
2. *Rasmus Jensen*, f. ca. 1776.

VI

ANNE KIRSTINE ANDERSENS
FORSLÆGT

Anne Kirstine Petersen, f. Andersens forældre var begge født i Skafterup, men kun faderens slægt havde hjemme på egnen, idet hendes mødrene slægt uden undtagelse hørte hjemme på Fyn.

1. slægtled. Forældrene:

I. Faderen, Niels Andersen, f. 6/2 1822. i Skafterup, søn af gmd. Anders Hansen og Karen Nielsdatter, havde gennem hele sin ungdom og første manddom været hjemme hos sin moder, der fra 1833 efter mandens død drev gården i Skafterup. Først i 1858 overtog han selv gården, som han forpagtede for et tidsrum af 50 år til 1/5 1908. Ifølge fæsteprotokollen var gården opført som nr. 1 i jordebogen, idet det dog kun var hovedparcellen matr. nr. 4 a han forpagtede.

Han var skriftligt forpligtet til at dyrke jorden i 9 skifter efter følgende driftsregler: første år grønjordsbyg, andet år helbrak, tredje år vinterhvede, fjerde år byg, femte år bælgæsød og rodfrugter, sjette år havre og syvende, ottende og niende år græs. — Fra denne regel måtte forpagteren ingensinde afvige. Han kunne ellers idømmes en mulkt på 100 rdl. til sognets fattigkasse.

I fæstebrevet anføres, at gårdens hartkorn var 3 tdr. 7 skpr. 2 fdk. 1/2 alb., og at det på sin lod udflyttede hus matr. nr. 18 var indbefattet i det opgivne areal, 37 3/8 tdr. land. Blandt afgifterne, som forpagteren skulle betale årlig, indtil han fratrådte, nævner fæstebrevet 9 tdr. rug, 13 tdr. byg og 5 tdr. havre af fineste godhed.

Den 9/6 1865, knap 2 måneder efter moderens død, blev Niels Andersen gift med Anne Kirstine Hansdatter fra Tornemark. Han var da 42 år gl. Men Anne Kirstine døde på deres bryllupsdag i 1867, og året efter, den 6/6 1868, blev Niels Andersen gift med Sidse Kirstine Rasmusdatter, f. 26/3 1840 i Skafterup, datter af gmd. Rasmus Hansen og Karen Nielsdatter. De havde på deres gamle dage den sorg, at en ung og lovende søn, deres eneste, døde, mens han var soldat. Deres hjem var, efter hvad svigersønnen fortæller, meget gudfrygtigt, måske med nogen hældning til indre mission, og denne deres indstilling fastholdt de til deres dages ende.

Niels Andersen døde den 9/12 1907, ti år efter at svigersønnen Peter Petersen havde overtaget gårdens drift; Sidse Kirstine Rasmusdatter overlevede ham i 22 år og døde først den 20/8 1929.

Deres børn:

1. *Anne Kirstine Andersen* (se afsnittet om Henrik Pedersen og hans efterkommere).
2. *Karen Marie Andersen*, f. 10/12 1874.
3. *Rasmus Andersen*, f. 10/12 1874, d. 22/5 1896.

2. slægtled. Bedsteforældrene:

II. Niels Andersens fader, Anders Hansen, f. 1777 i Skafterup, søn af gmd. Hans Jensen og Karen Hansdatter, overtog sin fødegård i 1809, da hans fader fratrådte, formedelst sin høje alderdom og begyndende svagheit. Gården havde da 53 tdr. 1 skp. land af hartkorn 5 tdr. 7 skpr. 2 fdk. 1 13/14 alb. I kornlandgilde skulle svares 4 tdr. 4 skpr. byg og 1 td. 6 skpr. havre, som alt sammen skulle være godt og forsvarligt, og som forfaldt hver mortensdag. Småredsel var fæsteren fritaget for.

Den 14/11 1813 blev Anders Hansen i Haarslev kirke viet til pigen Karen Nielsdatter, f. 1793 i Sønderjellinge, datter af gmd. unge Niels Jensen og Kirsten Nielsdatter. Knap 20 år senere, den 7/6 1833, døde han, og Karen Nielsdatter sad enke i næsten 32 år, men varetog bortset fra sine aller-sidste leveår selv gårdens drift. Hun døde den 11/4 1865.

Deres børn:

1. *Marie Andersdatter*, f. 16/9 1814, gift med Ole Christensen i Lille Vallensved.
2. *Karen Andersdatter*, f. 27/6 1817, gift med Niels Nielsen i Brandholt, spindemester på Fuirendal.
3. *Maren Andersdatter*, f. 1/12 1820, gift med Kristian Olsen i Stubberup.
4. *Niels Andersen* (se under 1. slægtled).
5. *Anne Andersdatter*, f. 3/5 1824, 2 gange gift, boede i Ladby.
6. *Kirstine Andersdatter*, f. 8/3 1826, d. samme år.
7. *Kirstine Andersdatter*, f. 13/7 1827, 2 gange gift, — først med Hans Hansen, derefter med Hans Nielsen, begge af Haarslev.
8. *Jens Andersen*, f. 4/12 1830, boelsmand i Vallensved.

III. Sidse Kirstine Rasmusdatters fader, gmd. Rasmus Hansen, f. 16/10 1802 i Oure, Svendborg amt, søn af hmd. Hans Rasmussen og Maren Jensdatter i Tangehuset, aftjente 1825—26 sin værnepligt som dragon. Den 24/3 1832 blev han i Gudme gift med Karen Nielsdatter, f. i Galdbjerg den 1/3 1807, datter af gmd. Niels Nielsen Lerke og Sidsel Kirstine Nielsdatter, og flyttede samme år til Sjælland, hvor han den 14/9 fik fæstebrev på Hans Pedersens gård i Skafterup. Gården, der i fæsteprotokollen kaldes Øslekærgård (Øslekiers ås nævnes 1682), hedder nu Iglekærgård. Den var i jordebogen betegnet med nr. 10 og på kortet som nr. 10 (glt. nr.) og havde et areal af 61 tdr. 3 skpr. 1 2/3 fdk., hvoraf knap 22½ tdr. land var boniteret til takst 24. Hartkornet var ansat til 5 tdr. 1 fdk. for ager og eng, skovskylden til 1 skp. 1½ alb. Bygningerne var forsikret i brandkassen til 1550 rbd. sølv.

Rasmus Hansen døde den 5/5 1867. Karen Nielsdatter overlevede ham i 21 år og havde sit ophold i svigersønnen Niels Andersens gård i Skafterup. Hun døde den 27/3 1888.

Deres børn:

1. *Maren Rasmusdatter*, f. 12/1 1833, gift med Niels Hansen i Skafterup.
2. *Sidse Kirstine Rasmusdatter* (se under 1. slægtled).
3. *Niels Rasmussen*, f. 1/2 1842.
4. *Hans Rasmussen*, f. 20/2 1844, blev friskolelærer, senere gartner i Lemvig; fører fra 1905 familienavnet Tanggård, formodentlig efter faderens fødested.
5. *Ingeborg Rasmusdatter*, f. 1/4 1846, gift med tømrer Jens Jensen i Hyllinge.
6. *Anne Dorthea Rasmusdatter*, f. 4/6 1848, døde som ung.
7. *Jens Rasmussen*, f. 6/5 1850; rejste sidst i halvfjerdserne til Amerika.

3. slægtled. Oldeforældrene:

IV. Anders Hansens fader, gmd. Hans Jensen, var født i Skafterup palmesøndag 1738 som søn af gmd. Jens Hansen og Kirstine Rasmusdatter. Han var 2 gange gift, men navnet på hans første kone er ikke fundet, idet hun vistnok døde ca. 1772, fra hvilket år der mangler nogle blade i kirkebogen. Hans Jensen blev derefter gift med Karen Hansdatter, f. ca. 1746 — fødested og forældre kendes ikke, hendes dødsår heller ikke.

I 1809 afstod Hans Jensen gården til sønnen Anders og gik på aftægt. Han døde den 13/4 1816 i den gård, hvor han havde levet hele sit liv.

Børn:

1. *Maren Hansdatter*, f. 1767 (af 1. ægteskab).
2. *Anders Hansen* (se under 2. slægtled).
3. *Anne Handsdatter*, f. 1779.
4. *Hans Hansen*, f. 1788.

V. Om Karen Nielsdatters forældre vides ikke meget. Faderen, gmd. Niels Jensen, kaldet unge Niels Jensen, var født 1744 i Sønderjellinge, Hyllested sogn, som søn af gmd. Jens Nielsen. 1767 fæstede han gård i sin fødeby, men i den del af byen, som hører til Haarslev sogn. Ifølge folketællingen 1801 havde han været gift en gang før, men hans første kone kendes ikke. Hans anden kone, Kirsten Nielsdatter, f. 1764 i Tingjellinge, var datter af gmd. Niels Mortensen.

Niels Jensen døde den 21/11 1814, Kirsten Nielsdatter den 31/12 1831.

Deres børn:

1. *Karen Nielsdatter* (se under 2. slægtled).
2. *Niels Nielsen*, f. 1798, d. 4/7 1828.
3. *Marie Nielsdatter*, f. 1805, d. en måned gl.

VI. Rasmus Hansens forældre boede som nævnt i Tangåhuset, Oure sogn på Fyn. Faderen Hans Rasmussen var født i Albjerg 1771 som søn af hmd. Rasmus Hansen og Kirsten Jeppesdatter. Den 14/3 1801 blev han i Oure viet til enken Maren Jensdatter, f. 1763, datter af hmd. Jens Pedersen og Maren Jensdatter på Albjerg mark. Hun var enke efter hmd. Anders Jensen, som døde 1800, og med hvem hun havde en datter, Anne Dorthea, gift med gmd. Niels Rasmussen i Ryslinge. Maren Jensdatter døde den 12/3 1836, og ved skiftet opgjordes boets formue til 139 rdl. 5 mk. 14 sk., gælden til 119 rdl. Hans Rasmussen blev kort efter gift med Karen Rasmusdatter, der 1837 fødte ham en søn, Jens, men dette ægteskab blev kun af kort varighed, idet Hans Rasmussen døde den 26/1 1841. Ved skiftet blev boets formue opgjort til 154 rdl. 5 mk. 10 sk., gælden til 94 rdl. 5 mk. 1 sk. — I ægteskabet med Maren Jensdatter havde Hans Rasmussen kun 2 børn, nemlig den under 2. slægtled omtalte gmd. Rasmus Hansen i Skafterup på Sjælland samt endnu en søn, Anders Hansen, der ved moderens død nævnes som tjenestekarl i Sandager mølle.

VII. Gmd. Rasmus Hansens svigerforældre, Niels Nielsen Lerke og Sidsel Kirstine Nielsdatter, var gårdmandsfolk i Galdbjerg, Gudme sogn. Manden var født i den gård, han siden fik i fæste, i 1767, døbt 25/3, som søn af gmd. Niels Nielsen Lerke og Birthe Jørgensdatter. Den 27/6 1800 blev han gift med Sidsel Kirstine Nielsdatter, f. 1775, datter af møller Niels Rasmussen og Ingeborg Jensdatter i Tangå mølle. Han havde dog været gift een gang før, men hans hustrus navn kendes ikke.

Niels Nielsen Lerke døde i Galdbjerg den 19/7 1825; ved skiftet beregnedes formuen til 271 rdl. 5 mk. 12 sk., gælden til 77 rdl. 4 sk. Enken Sidsel Kirstine Nielsdatter døde den 2/2 1861. De havde foruden den under 2. slægtled omtalte datter Karen, gift med gmd. Rasmus Hansen, Skafterup, ikke mindre end 7 børn, hvoraf den ældste, Ingeborg Nielsdatter, gift med hmd. Hans Mikkelsen, ved faderens død var 25 år gl., mens den yngste, Anne Kirstine, kun var 4 år gl.

4. slægtled. Tipoldeforældrene:

VIII. Hans Jensens forældre, Jens Hansen og Kirstine Rasmusdatter, var gårdfolk i Skafterup, men derudover vides der intet om dem.

IX. Ikke fundet.

X. Gmd. Niels Jensens fader, gmd. Jens Nielsen i Sønderjellinge, Hyllested sogn, døde 1761. Kirkebogen oplyser, at han blev begravet den 14/9 med ringen, og at der for klokkerne var betalt 3 mk. Hans hustru, hvis navn ikke kendes, døde 1760.

XI. Kirsten Nielsdatters fader hed Niels Mortensen og var gårdmand i Tingjellinge. Hans hustru kendes ikke.

XII. Hmd. Hans Rasmussens forældre, Rasmus Hansen og Kirsten Jeppesdatter, var husmandsfolk i Albjerg, Oure sogn. For dem begge gælder det, at fødestedet ikke kendes. Rasmus Hansen blev født ca. 1738, Kirsten Jeppesdatter ca. 1729. De blev gift den 4/3 1768, da Kirsten Jeppesdatter i et års tid havde siddet som enke efter Hans Larsen, d. 1767. Hun nåede iøvrigt at blive gift 3 gange og enke lige så mange gange. Hendes tredje mand, Hans Pedersen, døde 1805. Hun døde selv den 19/7 1809, 80 år gl.

Rasmus Hansen derimod var i sin bedste alder, 41 år gl., da han i maj 1779 døde. Ifølge Broholm godsskifteprotokol efterlod han børnene: Hans

Rasmussen, 8 år (se under 3. slægtled), Margrethe Rasmusdatter, 10 år, Maren Rasmusdatter, 6 år, og Karen Rasmusdatter, 3 år gl. — Børnenes arv udgjorde i alt 33 rdl. 2 mk.

XIII. Maren Jensdatters fader hmd. Jens Pedersen i Svinhøjshuset på Albjerg mark, blev født 1740 og var søn af hmd. Peder Holgersen i Svinhøjshuset. Omkring 1761 blev han gift med den 19 år ældre Maren Larsdatter, f. ca. 1721. Hun døde den 10/12 1793 og efterlod sig ifølge skifteprotokollen 3 døtre, hvoraf den ældste, den under 3. slægtled omtalte Maren Jensdatter, tjente på Broholm, hvor også den yngste, Johanne, havde tjeneste. Den mellemste, Karen Jensdatter, tjente hos degnen i Oure. — Ved skiftet opgjordes formuen til 41 rdl. 3 mk. 2 sk., gælden til 45 rdl. 13 $\frac{1}{2}$ sk. Der blev således kun gæld at arve. — Enkemanden Jens Pedersen døde 1810 og blev begravet den 7/10.

XIV. Gmd. Niels Nielsen Lerke (den ældre) i Galdbjerg blev født ca. 1731 i Gudme sogn som søn af gmd. Niels Jørgensen Lerke og Karen Nielsdatter i Galdbjerg. Hans hustru, Birthe Jørgensdatter, f. ca. 1733, døde i Langaa den 22/7 1822. De havde ellers efter at være gået på aftægt boet hos sønnen i Galdbjerg, Niels Nielsen Lerke (den yngre), og her døde manden den 8/5 1814. De nåede begge en høj alder.

Deres børn var ovennævnte søn samt endnu en søn, Jørgen Nielsen Lerke, f. den 20/3 1767, som 1784 blev tjener hos grev Moltke på Glorup, der hjalp ham på det kgl. skolelærerseminarium i Blågård, hvorfra han dimitteredes 1794. Han blev lærer i Tulstrup i Nordsjælland. En søn, Niels Lerche, var lærer i Stigsnæs 1834—76. En datter af Niels Nielsen Lerke (den ældre), Karen Nielsdatter Lerke var gift med gmd. Poul Andersen i Langaa, hvor moderen opholdt sig i tiden før sin død.

XV. Niels Rasmussen, møller i Tangaa mølle, blev født ca. 1739 og giftede sig omkring 1773 med Ingeborg Jensdatter, f. ca. 1743, som døde i tidsrummet 1801—14. Niels Rasmussen døde først den 31/12 1821. Af deres børn kendes foruden Sidsel Kirstine Nielsdatter (se under 3. slægtled) datteren Johanne, f. ca. 1779, og sønnen Niels, f. ca. 1781.

5. slægtled. Tipoldeforældrene:

Af disse kendes kun få — nemlig Jens Pedersens fader, hmd. Peder Holgersen i Svinhøjshuset på Albjerg mark, der døde 13/3 1763, samt gmd.

Niels Jørgensen Lerke og hustru Karen Nielsdatter i Galdbjerg, der var blevet gift 1730. Karen Nielsdatter, der indtil 1730 havde været gift med Niels Christensen Lerke, døde 1758. Ved skiftet blev formuen opgjort til 118 rdl. 2 mk. 7 sk., gælden til 126 rdl. 3 mk. 5 sk. — Enkemanden, Niels Jørgensen Lerke giftede sig 2. gang med Anne Christensdatter, men døde 1765 og efterlod sig af 2. ægteskab en 5-årig søn Rasmus Nielsen Lerke. Boets formue vurderes til 32 rdl. 1 mk. 12 sk., gælden til 7 rdl. 5 mk 5 sk.

I sit ægteskab med Karen Nielsdatter havde afdøde følgende børn: Niels Nielsen Lerke (den ældre), gmd. i Galdbjerg, Maren Nielsdatter, gift med Mathias Jensen i Egense, Anne Nielsdatter, gift med Niels Henriksen i Øster Skerninge, og Johanne Nielsdatter, der tjente hos søsteren i Ø. Skerninge. 2 børn synes døde før faderen, idet der i skiftet efter Karen Nielsdatter nævnes en datter Karen, gift med Niels Larsen i Galdbjerg, og en søn Jørgen Nielsen Lerke, der ved moderens død opholdt sig hjemme.

VII

NIELS JØRGENSENS
FORSLÆGT

I gdr. Niels Jørgensens forslægt forenes gammel sjællandsk oprindelighed med en portion sønderjysk bondeblod. Det er dog kun i faderens slægt dette indslag forekommer. De øvrige medlemmer af slægten har alle tilknytning til Øster Flakkebjerg herred med undtagelse af en enkelt afstikker til Tybjerg herred.

1. slægtled. Forældrene:

I. Niels Jørgensens fader, Jørgen Peter Jørgensen, blev født i Kvislemark den 27/11 1834 som ældste søn af skolelærer og kirkesanger Knud Jørgensen og hustru Anne Margrethe Jørgensdatter.

Han levede sine første barneår i Kvislemark, men kom ved moderens 2. giftermål i 1848 til Arløse, hvor stedfaderen havde en gård. Her kom han som voksen til skade under mergelgravning, idet graven skred sammen om ham og stedfaderen. Sidstnævnte døde kort efter, og Jørgen Peter Jørgensen fik det ene ben så beskadiget, at han siden haltede. I en årrække efter stedfaderens død var han bestyrer hos sin moder, men den 5/4 1870 blev han gift med pigen Karen Nielsdatter, hvis fødegård i Skafterup han overtog.

Karen Nielsdatter var født i Skafterup den 2/5 1837 som datter af gmd. Niels Rasmussen og hustru Maren Pedersdatter. Baade hun og Jørgen Peter Jørgensen var således over den første ungdom, da de holdt bryllup.

Som de fleste af Danmarks bønder dengang havde også Jørgen Peter Jørgensen megen interesse for politik; han var venstremand og som sådan ivrig deltager i disse kampårs lokale politiske skærmydsler. Sin stands økonomiske interesser varetog han bl. a. som tillidsmand i „Den sjællandske bondestands sparekasse“. Under terminen i december 1890 var han som sædvanlig på sparekassens kontor i Menstrup, men den 15/12 udeblev han fra sit hjem og blev fundet død på vejen dertil,*) vistnok ramt af et slag-

*) Mellem Skumme og Skafterup.

tilfælde. Han var da kun 56 år gl. Hans enke, Karen Nielsdatter, drev så gården ved sønnens hjælp, men døde allerede den 24/4 1894.

Deres børn:

1. *Niels Jørgensen* (se afsnittet om Henrik Pedersens efterkommere).
2. *Maren Kirstine Jørgensen*, f. 26/9 1873, blev den 29/10 1898 gift med Karl Anthon Henriksen, Ørbjerg, f. 20/2 1868, søn af gdr. Hans Kristian Henriksen og hustru Marie Larsen Buchvald. — Børn: 1. Karen Frida Henriksen, f. sept. 1900, g. m. gdr. Stefan Sørensen, „Højvang“, Tornemark, og 2. Ejner Buchvald Henriksen, f. 15/12 1901, forpagter på Ørbjerggård; ugift.
3. *Anne Margrethe Jørgensen*, f. 28/3 1876. Styrede indtil 1909 hus for broderen i Skafterup, men blev den 16/12 samme år gift med teglværksforpagter Kristen Urban Møller, f. 22/8 1879, søn af Kristen Peter Møller og Karoline Jakobsen. — Børn: 1. Ernst Møller, f. 1/3 1912, bestyrer på en gård ved Storehedinge, 2. Lydia Møller, f. juli 1914, sygeplejerske i Equador, og 3. Knud Møller, f. 12/3 1917, gdr., maj 1950 gift med lærerinde Karen Sofie Jakobsen.

2. slægtled. Bedsteforældrene:

II. Jørgen Peter Jørgensens fader hed som nævnt Knud Jørgensen. Han var sønderjyde, f. 1801 i Lintrup sogn, Frøs herred, søn af parcellist Jørgen Pedersen og hustru Maren Knudsdatter på Tørnum mark.

Om hans barndom og ungdom vides intet, ligesom årsagerne til, at han sagde bondetilværelsen farvel og tog lærereksamen, heller ikke kendes. Sin læreruddannelse fik han i Vesterborg på Lolland, kom derfra til Fejø og vandrede efter nogen tids forløb over isen til Sjælland, hvor han i 1830 fik skolekald i Kvislemark. Han var en dygtig lærer, og især var han dygtig til regning; derom vidner en håndskreven opgavesamling, som en af hans efterkommere har opbevaret. — Embedet i Kvislemark var ikke af de ringeste. Skolen, der lå ved kirken, bestod af 10 fag grundmuret skolehus og 15 fag udhus i 2 fløje. Lærerens bolig var meget god med 2 gode stuer, sovekammer o.s.v. — dog manglede der et pigekammer. I det ene udhus var der karlekammer samt skorsten og bageovn. Haven var 3 skpr. land stor.

Lønningen var 6 tdr. rug og $10\frac{3}{4}$ td. byg, som betaltes in natura, $12\frac{1}{4}$ td. byg, som betaltes efter kapitelstakst, $14\frac{1}{4}$ lispund brød, 14 snese æg og 6 rbd. 2 mk. 8 sk. i småredsel og sulepenge, hvortil kom 10 rbd. i kirkesanger-

løn. Desuden fik læreren til brændsel 2 favne brænde og 24 læs tørv, til foder 128 lpd. hø og 192 lpd. halm, og offer og accidenser beløb sig til 16 rbd. årlig. — Nær op til skolen lå skoleloden, der bestod af 14 tdr. land god muld af god bonitet, og som kun havde den ulempe, at en å, som løb tværs over dens søndre ende, ofte forårsagede betydelig skade. På dette areal kunne Knud Jørgensen undertiden holde 2 heste, 4—5 „quæghøveder“ og 2 får.

Ved siden heraf havde Knud Jørgensen i 1842 fæstet afdøde Lars Rasmussens hus med en jordlod, som svarede for ager og eng 1 skp. 3 fdk. 1½ alb. hartkorn. Herfor måtte han hvert år svare i hus- og jordafgift 11 rbd. sølv og 1 td. 4 skpr. toradet byg, som skulle betales med en halvdel hver påske- og mikkelsdag.

Fire år efter sin ankomst til Kvislemark, den 28/6 1834, blev Knud Jørgensen gift med Anne Margrethe Jørgensdatter, f. 23/6 1811 i Rejnstrup, datter af gmd. Jørgen Folkersen og hustru Maren Johannesdatter. — Hun havde fra sin barndom haft ophold i Kvislemark hos sin faster Ane Folkersdatter (Volquartsdatter), der var gift med gmd. Hans Nielsen.

Efter knap 13 års ægteskab døde lærer Jørgensen, kun 45 år gl., den 2/1 1847. Dødsfaldet blev anmeldt for herredsfogeden og Anne Margrethe Jørgensdatter forblev hensiddende i uskiftet bo; men da hun kort efter flyttede ind i huset, hendes mand havde i fæste, forlangte man fra Holsteinborg skifte foretaget, hvilket ogsaa skete den 27/1 1848. Boet opgjordes til 1052 rbd. 3 mk. 12 sk., gælden (skifteomkostninger) til 32-1-2, hvorefter beholdningen var 1020-2-10. Heraf tilkom der enken 510-1-5; børnene fik 490 rbd., 140 til hver af sønnerne og 70 til døtrene. Men derpå erklærede Anne Margrethe Jørgensdatter, at hun efter overlæg med sin kæreste, gmd. Jens Pedersen i Arløse, tilstod hvert af børnene en seng med omhæng, 3 dyner, 3 hovedpuder, 3 par lagener, 1 får og 1 ko, af værdi 100 rdl., altså for dem alle 500 rdl.

En god månedstid senere, den 4/3 1848, blev hun gift med Jens Pedersen, hvis gård hun overtog og drev, da hun for anden gang blev enke, med den ældste søn som bestyrer og yngste som karl. Hun døde den 16/7 1896, 85 år gl. — næsten 50 år efter Knud Jørgensens død.

Deres børn:

1. *Jørgen Peter Jørgensen* (se under 1. slægtled).
2. *Marie Kristine Jørgensen*, f. 20/3 1836.
3. *Ane Hansine Jørgensen*, f. 13/1 1838.

4. *Carl Erik Jørgensen*, f. 26/1 1840, d. 29/12 1922; han overtog moderens gård og blev 2/6 1874 i Marvede viet til Birgitte Marie Christensen, f. 4/8 1854, d. 20/4 1926, datter af gmd. Georg Christensen og Ane Kirstine Isaksdatter, Flakhøjgård, Menstrup. — Børn: Jens Peter Jørgensen, f. 27/12 1875.
5. *Marie Sophie Jørgensen*, f. 25/1 1841.
6. *Christian Martin Jørgensen*, f. 28/10 1844, død før faderen.

III. Karen Nielsdatters fader, Niels Rasmussen, var født i Skafterup sidst på året 1797 som søn af hmd. Rasmus Nielsen og hustru Karen Nielsdatter. Han var i tredivårsalderen karl hos pastor Tryde i Kvislemark, og her blev han kendt med pigen i gården Maren Pedersdatter, som var født i Bisserup 1802, datter af hmd. Peder Hansen og Kirstine Mortensdatter. De blev viet den 25/4 1830 i Kvislemark kirke, og præsten hjalp dem til en fæstegård i Skafterup, idet han kørte med Niels Rasmussen til Holsteinborg for at tale med greven. På hjemturen lagde de vejen om ad Skafterup for endnu engang at besigtige gården, og her erfarede de, at den ene længe var blæst om.

Gården, Niels Rasmussen fik fæstebrev på, havde tidligere været beboet af Christen Larsens enke. Den havde nr. 4 efter den dagældende matrikul, hed Bybjerggård (nu Nøddeholt) og omfattede i alt 41 tdr. land af hartkorn 5 tdr. 4 skpr. 1 fdk. 1 alb. ager og eng og 1 skp. 2 6/7 alb. skovskyl. — I landgilde skulle Niels Rasmussen erlægge 24 rbd. sølv, 2 tdr. hvede, 3 tdr. rug og 7 tdr. byg, men nød dog for året 1830—31 et afslag heri på 1 td. byg. Desuden indeholdt fæstebrevet de sædvanlige bestemmelser om hoveri, kørsel og småredsel. Fæstebrevet tinglæstes 22/10 1830.

Niels Rasmussens tilværelse som gårdmand blev dog af temmelig kort varighed. Kun 14 år fik han lov at virke. Han døde den 20/10 1844, 47 år gl. Hans yngre broder, Anders Rasmussen, som også var gårdmand i Skafterup, anmeldte dødsfaldet for skifteretten, som den 31/10 foretog opgørelse over boets midler. Ved denne lejlighed var pastor Tryde lavværge for Maren Pedersdatter, som erklærede, at hun ville forøge børnenes arv, så hver søn fik 500 rdl. og døtrene hver 250 rdl. — Niels Rasmussen havde forøvrigt været skoleforstander, og de papirer, som vedkom denne bestilling, fik pastor Tryde med sig hjem.

Efter mandens død drev Maren Pedersdatter selv gården, som hun købte til ejendom den 9/6 1855, skøde udstedtes 8/6 1857. Hun døde den 5/1 1870.

Deres Børn:

1. *Kirstine Nielsdatter*, f. ca. 1833.
2. *Karen Nielsdatter* (se under 1. slægtled).
3. *Rasmus Nielsen*, f. 30/3 1839; blev gårdmand i Rosted ved Slagelse.
4. *Hans Nielsen*, f. 1840, gårdmand i Høve.

3. slægtled. Oldeforældrene:

IV. Knud Jørgensens fader, Jørgen Pedersen, f. i Tornum, Lintrup sogn, den 12/12 1762, søn af Peder Eriksen og Margrethe Jørgensdatter, blev den 12/5 1790 i Lintrup kirke viet til Maren Knudsdatter, f. i Vimtrup 1765, datter af Knud Tobiasen og Abelone Mortensdatter. Han døde i sit hjem på Tornum mark den 28/2 1828. Maren Knudsdatter sad enke i hen ved 6 år og boede da i Vimtrup, hvor hun døde den 7/11 1833.

Deres børn:

1. *Margrethe Jørgensdatter*, f. 1790, d. 1799.
2. *Abbelone Jørgensdatter*, f. dec. 1792, d. juli 1793.
3. *Abbelone Jørgensdatter*, f. 1796.
4. *Anna Maria Jørgensdatter*, f. 1799.
5. *Peder Jørgensen* } f. 1801 (se under 2. slægtled).
6. *Knud Jørgensen* }
7. *Gretbe Jørgensen*, f. 1804.
8. *Else Maria Jørgensdatter*, f. 1809.

V. Anne Margrethe Jørgensdatters fader, Jørgen Folkersen, f. 30/6 1778 i Fuglebjerg, søn af gmd. Volquart Nielsen og Karen Jørgensdatter, blev den 9/11 1804 i Gunderslev kirke viet til pigen Maren Johannesdatter, f. i Rejnstrup 1784, datter af gmd. Johannes Jensen og Margrethe Nielsdatter. Kort efter fik han sin svigerfaders gård i fæste, og denne gik på aftægt. Jørgen Folkersen blev i 1810 trods en fodskade udskrevet som tjenlig til rytteriet, men det kan ikke ses, om han kom til at gøre tjeneste. Allerede i juli 1813 afgik han ved døden kun 34 år gl. Ved skiftet den 13/11 blev boets formue, 14 rbd. 31/2 sk., delt mellem enken og de 4 efterlavede børn på vanlig vis. Få dage forinden, den 5/11, havde Maren Johannesdatter giftet sig med ungkarl Christen Bertelsen, hvem hun det følgende år fødte en datter, Mette, men hun døde selv kort tid efter, kun 32 år gl., og blev begravet den 2/10 1814. Hendes fire overlevende børn af 1. ægteskab

havde da i løbet af eet år mistet 2 søstre og begge deres forældre, men fandt nu husly hos faderens søskende, den yngste, Anne Margrethe, kom som nævnt til sin faster Ane i Kvislemark. — Ved skiftet den 9/11 1814 var Jørgen Folkersen stedfader, gmd. Knud Larsen i Fuglebjerg, værge for børnene.

Børn:

1. *Niels Jørgensen*, f. 17/11 1805.
2. *Karen Jørgensdatter*, f. 31/5 1807.
3. *Maren Jørgensdatter*, f. 15/1 1809.
4. *Kirsten Jørgensdatter*, f. 23/4 1810, d. 23/6 1811.
5. *Anne Margrethe Jørgensdatter* (se under 2. slægtled).
6. *Kirsten Jørgensdatter* } f. 28/2 1813 { d. 21/3 1813.
7. *Sidse Jørgensdatter* } { d. 4/6 1813.

VI. Niels Rasmussens fader, Rasmus Nielsen, f. i Skafterup 1759, søn af gmd. Niels Rasmussen og Gertrud Andersdatter, fik 14/8 1800 fæstebrev paa „den stuelænge med anviste andel af gård- og haveplads, som udflytter Niels Rasmussen (hans fader) af Skafterup sidst beboede og havde i brug“. I hus- og landgildepengge betalte han årlig 9 rdl., 4 rdl. 3 mk. hver termin (påske og mikkelsmesse), men kunne i stedet for 5 rdl. af husafgiften forrette en arbejdsdag ugentlig, 52 dage årlig på egen kost og 2 høstdage. I så fald skulle afgiften erlægges pr. 1/5.

Rasmus Nielsen blev omkring 1796 gift med Karen Nielsdatter, f. i Tørnemark 1767, datter af gmd. Niels Jensen og Kirsten Johansdatter. Han døde 1829, Karen Nielsdatter den 10/8 1831.

Deres børn:

1. *Niels Rasmussen* (se under 2. slægtled).
2. *Anders Rasmussen*, f. 1804, gmd. i Skafterup.
3. *Rasmus Rasmussen*, f. 1805.

VII. Hmd. Peder Hansen, Maren Pedersdatters fader, var født i Bissrup 1769 som søn af gmd. Hans Hansen Slagter og Dorthe Pedersdatter. Endnu ved folketællingen 1801 var han ugift og opholdt sig hjemme, men blev samme år gift med Kirstine Mortensdatter, f. i Bissrup 1775, datter af gmd. Morten Larsen og Kirsten Sørensdatter. Den 1/5 1804 fæstede han det hus i Bissrup, som tilforn havde været benyttet til biskole. Han skulle af huset svare 12 rdl. sølv årlig, en ugentlig arbejdsdag og efter til-

sigelse aftenen forud 2 høstdage. Dette hus beboede han i mange år, også efter Kirstine Mortensdatters død den 21/9 1826. På sine gamle dage boede Peder Hansen hos datteren Maren i Skafterup, og her døde han den 19/9 1845.

Deres børn:

1. *Maren Pedersdatter* (omtalt under 2. slægtled).
2. *Morten Pedersen*, f. 1804.
3. *Kirstine Pedersdatter*, f. 1810, gift med gmd. Peder Andersen i Bisserup.

4. slægtled. Tipoldeforældrene:

VIII. Peder Eriksen i Tornum, f. 1733, søn af Erik Andersen, blev den 9/11 1756 i Lintrup gift med Margrethe Jørgensdatter, f. i Lintrup 1733, datter af Jørgen Madsen. Han døde 1813, hun 1774. Af deres børn kendes kun den under 3. slægtled omtalte Jørgen Pedersen.

IX. Knud Tobiasen af Vimtrup var født ca. 1730. Han blev den 13/10 1758 gift med Abelone Mortensdatter, f. i Vimtrup 1736, datter af Morten Pedersen, men døde 1789, efter godt 30 års ægteskab. Abelone Mortensdatter levede i endnu 30 år, hun døde den 5/2 1819.

X. Jørgen Folkersens fader, gmd. Volquart Nielsen i Fuglebjerg, f. ca. 1734, blev i 1766 gift med enken Karen Jørgensdatter, f. ca. 1741. Hun var året i forvejen blevet enke efter gmd. Niels Jensen, med hvem hun havde en søn, Anders, f. 1763, og efter Volquart Nielsens død blev hun 1781 gift med ungkarl Knud Larsen, der blev fader til hendes yngste søn, Volquart.

Volquart Nielsen døde den 28/8 1780, 46 år gl., Karen Jørgensdatter derimod blev 84 år. Hun døde den 6/3 1826.

Deres børn:

1. *Karen Folkersdatter*, f. 18/7 1767.
2. *Kirsten Folkersdatter*, f. 3/4 1771.
3. *Anne Folkersdatter* } f. 21/7 1775. gift i Kvislemark.
4. *Christen Folkersen* }
5. *Jørgen Folkersen* (omtalt under 3. slægtled).
6. *Marie Folkersdatter*, f. 19/11 1780, 3 mdr. efter faderens død.

XI. Johannes Jensen, gmd. i Rejnstrup, f. i Træløse 1746, var søn af gmd. Jens Olsen Lund og Maren Nielsdatter. Faderen var fra Vallensved sogn, f. 1699 i Lund, søn af Ole Pedersen, hvor han opholdt sig, indtil han i 21 års alderen ved at ægte en gammel kvinde, Ellen Christensdatter (død 17/2 1734), blev gårdmand i Træløse. I sit andet ægteskab havde han 6 sønner og 3 døtre, hvoraf dog kun 3 sønner og en datter overlevede ham. Ifølge Skelby kirkebog lå Jens Olsen Lund til sengs i 8—9 uger, inden døden indtrådte i august 1748.

Johannes Jensen, den yngste af sønnerne, blev 1778 fæstegårdmand i Rejnstrup, Gunderslev sogn, og samme år, den 29/11, blev han gift med Margrethe Nielsdatter, f. 1749 i Naaby af gmd. Niels Pedersen og dennes 3. hustru, Maren Hansdatter. — Hendes fader, der var født 1694 som søn af Peder Hansen, døde 1759 „i den gård, hvor han var født“. Han havde været gift 3 gange og var i sine ægteskaber blevet fader til 19 børn.

Margrethe Nielsdatters dødsår er forgæves eftersøgt; hun er antagelig flyttet fra Rejnstrup efter Johannes Jensens død. Denne havde i 1804 overladt fæstet til svigersønnen Jørgen Folkersen, men boede på aftægt i sin gamle gård. Han døde 1809.

Deres børn:

1. *Jens Jobannesen*, f. 1779.
2. *Niels Jobannesen*, f. 1782, d. 1802.
3. *Maren Jobannesdatter* (omtalt under 3. slægtled).

XII. Om gmd. Niels Rasmussen og hustru Gertrud Andersdatter skal her kun oplyses, at Niels Rasmussen var født i Skafterup den 10/2 1730 som søn af grevskabsbonde Rasmus Christensen og Maren Jensdatter og døde sammesteds den 25/4 1814. Gertrud Andersdatter var født i Spejllerup 1725 og døde i Skafterup 1765. Hun var datter af Anders Sørensen og hustru Ingeborg i Spjellerup. — Alle yderligere oplysninger om dem og deres børn findes foran under omtalen af Kirsten Pedersdatters forslægt.

XIII. Gmd. Niels Jensen i Tornemark, f. den 2/10 1731, søn af Jens Nielsen og Anne Hansdatter i Tornemark, var gift 2 gange, men navnet på hans første kone kendes ikke; hun er dog nok død senest 1766, i hvert fald var Niels Jensen i 1767 gift med Kirsten Johansdatter, f. ca. 1733, idet hun dette år fødte ham deres første barn, den andetsteds omtalte Karen Nielsdatter.

Omkring 1790 blev Tornemark by udskiftet, og Niels Jensens gård flyttedes ud. I september 1796 døde Kirsten Johansdatter, og samme år blev datteren gift. Niels Jensen blev dog ved gården resten af sit liv, men havde også god hjælp i 2 sønner og en datter, som alle var voksne. Han døde 1806 kyndelmissedag.

Børn:

1. *Karen Nielsdatter* (se under 3. slægtled).
2. *Anders Nielsen*, f. ca. 1770.
3. *Søren Nielsen*, f. ca. 1774.
4. *Kirsten Nielsdatter*, f. ca. 1776.

XIV. Gmd. Hans Hansen i Bisserup var født 21/5 1745 som søn af gmd. Hans Hansen og Maren Andersdatter i Bisserup. I kirkebøger og fæsteprotokoller skrives hans navn ofte Hans Hansen Slagter eller blot Hans Slagter — et tilnavn, som hans ældste søn, Peder, bar til sin død. 9 år gl. mistede Hans Hansen sin fader, og den 29/10 1754 holdtes skifte og deling mellem ham og hans moder — han var eneste barn —. 14 år senere, den 9/6 1768 fik han fæstebrev på den gård i Bisserup, som „Peder Nielsen sidst beboede og på ulovlig måde undvigede fra“. Han slap for at betale indfæstning og skulle i stedet svare landgilde fra 1/5 1768. Gårdens hartkorn androg 3 tdr. 1 skp. 1 fdk: 2¾ alb. Samme år var han blevet gift med den få år ældre Dorthe Pedersdatter, f. i Kvislemark den 19/12 1739, datter af Peder Sørensen og Anne Nielsdatter. Hun og en voksen datter Maren døde 1793, og Hans Slagter giftede sig med Anne Nielsdatter, med hvem han havde 2 børn. Han synes selv at være død omkring 1812—13, et tidspunkt, hvorfra der ingen begravelsesantegnelser findes for Fuirendal sogn, hvortil Bisserup jo dengang hørte.

Børn:

1. *Peder Hansen* (omtalt under 3. slægtled).
2. *Maren Hansdatter*, f. ca. 1770, d. 1793.
3. *Karen Hansdatter*, f. ca. 1777.
4. *Anne Sophie Hansdatter*, f. ca. 1780.
5. *Jens Hansen*, f. ca. 1783, d. 1797.

XV. Gmd. Morten Larsen i Bisserup, f. den 23/4 1728, søn af gmd. Lars Mortensen og Margrethe Hansdatter i Bisserup, var gift 2 gange. Hans første kone, Birgitte Kirstine Pedersdatter, døde 1768, og han blev derefter

gift med Kirsten Sørensdatter, f. 1750 i Skafterup, datter af Søren Nielsen og Anna Jørgensdatter. — Hans fader, Lars Mortensen, døde i februar 1755, da Morten Larsen var næsten 27 år gl., og gården blev den 18/3 samme år bortfæstet til den yngre broder Niels Larsen, som da kun var først i tyverne. Morten Larsen havde formodentlig på det tidspunkt gård i fæste.

I 1798 døde Morten Larsen, men hans kone, Kirsten Sørensdatter blev ved gården en lang årrække og styrede den ved hjælp af sønnen Hans, men efter hans død i 1814 gik hun på aftægt.

Mens hun sad inde med gården, brændte den delvis, hvilket fremgår af grevskabets fæsteprotokol, der 1803 meddeler, at Lars Nielsen fra Lindersgård fæstede „det hus i Bisserup, som er blevet oprettet af Morten Larsens enkes nedbrændte gårds stuelænge“. — Kirsten Sørensdatter døde i Nyrup den 1/1 1826. (Se iøvrigt afsnittet om Dina Møllédals forslægt).

VIII

DINA JOHANNE OLSENS
FORSLÆGT

Dina Johanne Olsen, som den 31/3 1905 blev gift med Henrik Pedersens yngste søn, Johannes Mølleedal, var fra Bisserup, hvor hendes forældre boede, og hvor også andre af hendes forfædre havde hjemme. Fraregnet en enkelt undtagelse havde de alle hjemme i de to Flakkebjerg herreder.

1. slægtled. Forældrene:

I. Dina Mølleedals forældre var husmand, senere landpost, Anders Olsen i Bisserup og Anne Elisabeth Hansdatter.

Anders Olsen var født i Rude, Holsteinborg sogn, den 31/5 1845 som søn af tjenestemand Ole Andersen på Holsteinborg og hustru Ane Marie Rasmusdatter, der boede i Rude. Han blev den 1/12 1877, da han var 32 år, viet til pigen Anne Elisabeth Hansdatter, f. i Bisserup den 18/6 1853, datter af hmd. Hans Larsen og hustru Johanne Kirstine Jørgensdatter.

Ved datterens dåb i 1883 nævnes Anders Olsen endnu som husmand, men folketællingen 1890 anfører, at han da var landpost. Hans hustru døde efter 11 års ægteskab fra ham og 5 ukonfirmerede børn, og nogle år senere, den 18/2 1892, giftede han sig med Johanne, en datter af hmd. og fiskehandler Christian Jensen i Bisserup.

Anders Olsen blev en meget gammel mand. Han døde den 9/8 1929; men da havde hans børns moder i over fyrretyve år ligget under mulde. Hun døde den 28/6 1888, kun 35 år gl.

Deres børn:

1. *Marie Elisabeth Olsen*, f. 30/3 1878, bor i Rislev.
2. *Laurits Theoder Olsen*, f. 19/2 1880, bor i Bisserup.
3. *Dina Johanne Olsen*, gift med Johs. Mølleedal.
4. *Oluף Hans Olsen*, f. 2/10 1884; 1909 gift med Anna Birte Nielsen, landpost fra 1914, bor i Olstruphusene.
5. *Hansine Kirstine Olsen*, f. 10/1 1887, bor i Korsør.

2. *slægtled. Bedsteforældrene:*

II. Anders Olsens fader, Ole Andersen, var født i Sønder Bjerge den 24/6 1821 som søn af smed Anders Olsen og Margrethe Nielsdatter. Han blev den 12/2 1845, da han tjente hos gmd. Hans Johansen i Bøgelunde, gift med Ane Marie Rasmusdatter, som da havde ophold hos Henrik Christensen i Rude. Efter brylluppet tog han tjeneste på Holsteinborg, men overtog få år senere et boelssted i Venslev, hvor datteren Maren Margrethe blev født. Ved folketællingen 1870 var begge børnene hjemme. — Hans kone, Ane Marie Rasmusdatter, f. i Menstrup den 23/3 1811, var datter af gmd. Rasmus Pedersen og Maren Madsdatter. Hun var tidligt blevet forældreløs, idet forældrene døde med kort mellemrum — faderen på hendes 4 års fødselsdag. Hun var godt og vel 10 år ældre end Ole Andersen. Hun døde den 17/1 1893, og næsten 10 år senere — den 16/10 1902 — døde Ole Andersen.

Deres børn:

1. *Anders Olsen* (omtalt under 1. slægtled).
2. *Maren Margrethe Olsdatter*, f. 23/7 1851.

III. Anne Elisabeth Hansdatters fader, Hans Larsen, var født i Bisse-
rup den 15/5 1819 som søn af hmd. Lars Mortensen og Elisabeth Jens-
datter. Han blev omkring 1841 gift med Johanne Kirstine Jørgensdatter,
f. i Tornemark den 11/11 1816, datter af indsidder Jørgen Henriksen og
Cathrine Christensdatter. Tidspunktet og stedet for deres giftermål er for-
gæves eftersøgt. Det vides kun med bestemthed, at Johanne Kirstine Jør-
gensdatter den 31/10 1841 ankom fra Karrebæk til Bisserup, hvor hun tog
ophold hos Lars Jacobsen, Hans Larsens stedfader, og på det tidspunkt
var hun gift. Hun og Hans Larsen havde nu i nogle år deres bopæl her og
boede der endnu ved folketællingen 1845. Senere folketællinger omtaler
Hans Larsen som sandgraver.

Der fortælles om ham, at han som så mange på egnen blev grebet af de
vidnesbyrd, den gudelige bevægelses talsmænd aflagde. Det skete næsten
ved et tilfælde, da han endnu var ung og vidtløftig og havde løjer for. Han
og nogle andre unge karle drillede engang Jakob Fisker og Jens Væver (se
Dorthea Jensdatters forslægt), da de kom kørende hjem fra en forsamling,
de havde holdt hos Niels Andreasen i Karrebækstorp. Da kom Hans Lar-
sen for skade at tage lovlig meget ved det lille enspænderkøretøjs ene hjul,
så vognen væltede.

Endnu mens de lå på vejen ved den væltede vogn, sagde Jens Væver sagtmodig: „Det er hårdt for dig, Hans, at stå Gud imod, for nu bliver der bedt for dig“.

De ord brændte sig ind i Hans Larsens sind, og han fik ikke fred, før han var kommet helt med i de vaktres kredse, og der holdtes jævnlig forsamling i hans hjem. Han var en stilfærdig mand, som vist aldrig tog ordet offentligt, men som ved sin uselviske færd øvede godt i det stille og gav rundeligt til andre, skønt han langt fra var nogen velstående mand. Han var altid fyldt af glæde over, at han hørte til blandt de vakte, og sagde tit og mangen gang til Jens Væver: „Hvor var det godt, jeg væltede dig“. — Han blev 83 år gl. og døde i Bisserup den 29/11 1892. Hans kone blev næsten 100 år gl. og døde først valborgsdag 1913.

Deres børn:

1. *Lars Hansen*, f. 7/5 1846.
2. *Hans Hansen*, f. 24/1 1849, død 6 dage gl.
3. *Hans Hansen*, f. 10/10 1850.
4. *Anne Elisabeth Hansdatter* (se under 1. slægtled).
5. *Trine Marie*, f. 11/1 1860.

3. slægtled. Oldeforældrene:

IV. Smed Anders Olsen i Sønder Bjerger var født i Lille Næstved den 25/1 1795 som søn af hmd. i Præstehuset nr. 3 Ole Nielsen og hustru Lisbeth Andersdatter. Som smedesvend kom han 23 år gl. til Sønder Bjerger, hvor han boede i Skelhuset. Da byens smed Christen Adamsen i 1818 døde, overtog Anders Olsen smeden, og den 17/10 samme år blev han gift med Adamsens enke, Margrethe Nielsdatter, f. i Sønder Bjerger ca. 1782, datter af gmd. Niels Pedersen. Da hun efter 13 års ægteskab døde, giftede Anders Olsen sig med pigen Maren Hansdatter — det var den 6/7 1832 — med hvem han fik 4 børn.

Anders Olsen døde den 27/3 1839, 43 år gl. Hans første kone, Margrethe Nielsdatter, der i sit ægteskab med Christen Adamsen havde haft en søn Adam, var afgået ved døden den 7/8 1831.

Deres børn:

1. *Niels Andersen*, f. 4/7 1819, d. 11/4 1820.
2. *Ole Andersen*, f. 24/6 1821 (se 2. slægtled).
3. *Niels Andersen*, f. 5/7 1823.

V. Gmd. Rasmus Pedersen i Menstrup, Ane Marie Rasmusdatters fader, var født i Menstrup 1759 som søn af Peder Larsen og Mette Nielsdatter. Han blev båret til dåben af madame hr. Høffdings — præstens kone i Marvede — og var forøvrigt tvilling. I 1787 tjente han hos Hans Pedersen i Menstrup, men 6 år efter blev han gift med en yngre enke, kaldet Maren Christens, som sad ene tilbage med en liden søn, Mads Christensen. Hun var født i Menstrup 1768, datter af Mads Olsen og Ane Olsdatter. Hun døde den 13/11 1814, og den 23/3 1815 fulgte Rasmus Pedersen efter.

Deres børn:

1. *Karen Rasmusdatter*, f. 1796.
2. *Christen Rasmussen*, f. 3/10 1797.
3. *Peder Rasmussen*, f. 11/2 1803.
4. *Ane Marie Rasmusdatter* (se 2. slægtled).

VI. Hmd. Lars Mortensen i Bisserup, f. 1769, var søn af gmd. Morten Larsen og Kirsten Sørens datter ibidem. Han blev den 22/1 1794 gift med Maren Nielsdatter fra Sterrede, men havde indtil da selv boet i Ørsløv. Den 17/10 1797 fik han i fæste det hus i Bisserup, som „Ole Hansen sidst beboede og quitterede“. I 1814 døde hans kone, Maren Nielsdatter, efterladende sig 5 børn, hvoraf sønnen Niels, f. 1807, blev husmand og tømmer på Skafterup mark, og et par måneder senere, den 23/3 1814 blev Lars Mortensen i Marvede kirke viet til pigen Elisabeth Jensdatter, f. i Spjellerup 1790, datter af gmd. Jens Larsen og Anne Marie Nielsdatter. I dette ægteskab fødtes kun en søn, den under 2. slægtled omtalte Hans Larsen.

Den 2/1 1823 døde Lars Mortensen, og 4½ måned senere giftede Elisabeth Jensdatter sig med ungkarl Lars Jacobsen fra Karrebæk, som også overtog fæstet af huset. — Hun døde i Bisserup den 19/6 1853.

VII. Johanne Kirstine Jørgensdatters fader hed Jørgen Henriksen og var født ca. 1783 — (fødestedet forgæves eftersøgt) — han boede som gift indsidder først i Tornemark, siden i Rude og sidst i Bisserup, hvor han døde den 16/2 1832, 49 år gl. Han var omkring 1814 blevet gift med Ane Cathrine Christensdatter, f. ca. 1783 i Sorø (det nøjagtige årstal og forældrene ikke fundet, da der for dette tidsrum mangler en kirkebog). Hun blev efter Jørgen Henriksens død gift med enkemand og indsidder Ole Larsen i Bisserup — det var den 31/5 1833 — og både brud og brudgom var da 50 år. Ole Larsen døde 1849 som fattiglem i Rude fattighus, og Ane Cathrine Christensdatter fik ophold hos datteren Johanne Kirstine og svigersønnen

Hans Larsen i Bisserup, hvor hun døde den 3/8 1877, 94 år gl. Hun havde i sit ægteskab med Jørgen Henriksen følgende børn:

1. *Henrik Jørgensen*, f. 3/3 1815 i Tornemark.
2. *Johanne Kirstine Jørgensdatter* (se under 2. slægtled).
3. *Karen Marie Jørgensdatter*, f. 14/9 1821 i Rude.

4. *slægtled. Tipoldeforældrene:*

VIII. Om Ole Nielsen og Lisbeth Andersdatter, smed Anders Olsens forældre, er der kun lidt at meddele. De boede ifølge folketællingen 1801 i Præstehuset nr. 3 i Lille Næstved, og det anføres der, at Ole Nielsen var indsidder og gik i dagleje. Han var født ca. 1759 og døde som aftægtsmand i Herlufsholm den 12/10 1829. Hans kone, Lisbeth Andersdatter, var et par år yngre, f. ca. 1761; hun døde den 12/12 1844 af alderdom og svagheit, næsten 83 år gl. For dem begge gælder det, at fødested, fødselsår og forældre forgæves er eftersøgt.

Deres børn:

1. *Niels Olsen*, f. 30/10 1791.
2. *Anders Olsen* (se under 3. slægtled).
3. *Lars Olsen*, f. 14/9 1797.
4. *Jens Olsen*, f. 4/1 1801.

IX. Margrethe Nielsdatters fader, gmd. Niels Pedersen i Sønder Bjerger, var født ca. 1740. Han var 2 gange gift, men navnet på hans første kone er ikke fundet, da kirkebøgerne for Bjerger sogn fra tiden før 1814 er gået tabt. Hans anden kone hed Kirsten Jacobsdatter. Hun havde ved folketællingen 1787 ingen børn, men var muligvis på det tidspunkt temmelig nygift. I huset hos dem boede Niels Pedersens moder, der var gift anden gang, men som var forladt af sin mand. Hun hed Anna Olsdatter.

Niels Pedersen havde i sit første ægteskab 3 børn, hvoraf den under 3. slægtled omtalte Margrethe Nielsdatter var den yngste. — Niels Pedersen døde den 15/1 1816.

X. Om gmd. Peder Larsen i Menstrup og hans hustru Mette Nielsdatter kan kun lidt oplyses. De blev gift 1751. Hun var vistnok fra Hyllinge. — Af deres børn kendes foruden Rasmus Pedersen kun dennes tvillingebroder Niels.

XI. Maren Madsdatters fader, Mads Olsen, var født 1725 i Menstrup som søn af Oluf Madsen. Hans kone, Ane Olsdatter, f. 1730 i Hyllinge, var datter af Ole Hansen i Hyllinge. Mads Olsen døde 1790.

Deres børn:

1. *Ole Madsen*, f. 1764.
2. *Jørgen Madsen*, f. 1766.
3. *Maren Madsdatter* (omtalt under 3. slægtled).
4. *Karen Madsdatter*, f. 1771, døde som barn.

XII. Morten Larsen var født i Bisserup „løverdag“ den 23/4 1728 i Bisserup som søn af gmd. Lars Mortensen og Margrethe Hansdatter. Da han var 27 år gl. døde faderen og efterlod sig enke og 6 børn, hvoraf sønnen Niels overtog faderens fæstegård. Af Morten Larsens 4 søstre var ved faderens død de 3 gifte, Ellen med Jens Poulsen i Ørslev, Anne med Niels Jørgensen i Venslev og Kirsten med Morten Nielsen i Gumperup, mens den yngste, Maren, tjente på Holsteinborg.

Skønt Morten Larsen var den ældste, fik han alligevel ikke sin faders gård, eftersom han allerede forinden havde fæstet gård i sin fødeby, ved hvilken lejlighed han også synes at have bekommet sig en kone. Hun hed Birgitte Marie Pedersdatter. Efter hendes død i 1768, giftede Morten Larsen sig med den kun 18-årige Kirsten Sørensdatter, f. 1750 i Skafterup, datter af Søren Nielsen og Anne Jørgensdatter. De fik 6 børn. Efter Morten Larsens død i maj 1798 styrede Kirsten Sørensdatter i mange år gården ved hjælp af sønnen Hans. Hun henlevede sine sidste år som aftægtskone i Nyrup, hvor hun døde nytårsdag 1826.

Deres børn:

1. *Lars Mortensen* (se under 3. slægtled).
2. *Hans Mortensen*, f. 1772, d. 5/3 1814, 41 år gl., ugift.
3. *Kirstine Mortensen*, f. 1775, gift med hmd. Peder Hansen.
4. *Margrethe Mortensdatter*, f. ca. 1782.
5. *Maren Mortensdatter*, f. ca. 1787.
6. *Anne Mortensdatter*, f. ca. 1790.

Desuden havde Morten Larsen i sit første ægteskab en datter, Lisbeth, f. 1767. — (Se iøvrigt afsnittet om Niels Jørgensens forslægt).

XIII. Gmd. Jens Larsen i Spjellerup var født ca. 1742 — fødestedet ukendt — og han blev i 1764 gift med enken Anna Sørensdatter af Spjelle-

rup; formentlig er hun fulgt med i købet, da han fæstede gård. Da han i 1774 blev enkemand, giftede han sig med en datter af Niels Smed i Spjellerup, Anne Marie Nielsdatter, f. 1749. Hun døde den 20/12 1816, og året efter, den 11/10 1817, døde også Jens Larsen, hvis alder præsten da opgiver at være 74 år 10 måneder. Han havde indtil da været på aftægt hos sønnen, Christen, der havde overtaget gården i Spjellerup.

Deres børn:

1. *Ane Jensdatter*, f. ca. 1776.
2. *Mette Jensdatter*, f. ca. 1779.
3. *Christen Jensen*, f. 1782, gmd. i Spjellerup.
4. *Kirsten Jensdatter*, f. 1788.
5. *Elisabeth Jensdatter*. som er omtalt under 3. slægtled.

Desuden havde Jens Larsen 3 børn i sit ægteskab med Anna Sørensdatter:

1. *Søren Jensen*, f. 1766, d. 1768.
2. *Maren Jensdatter*, f. 1767.
3. *Søren Jensen*, f. 1771, båret til dåben af Niels Smeds Anne Marie, som få år senere blev hans stedmoder.

XIV. og XV. Om 4. slægtleds to sidste ægtepar, Jørgen Henriksens og Ane Cathrine Christensdatters forældre, er — alle forsøg tiltrods — intet fundet. De synes at have ført en noget omflakkende tilværelse, hvorfor det kun ved et tilfælde vil blive muligt at finde nye oplysninger.

* * *

Om de af 5. slægtled fundne personer kan stort set intet oplyses, ud over hvad anetavlen meddeler. Hvad der måtte være at meddele derudover, findes anført i meddelelserne om 4. slægtled.

IX

ALVILDA ALBORG CHRISTIANSENS
FORSLÆGT

Alvilda Christiansen, som i 1906 blev gift med smed Niels Pedersens ældste søn, Peter Petersen, Kyse mark, repræsenterer en slægt, som ikke i forvejen havde nogen tilknytning til den egn, hvor hendes mands slægt hørte hjemme. — Hun var, som nævnt andetsteds, fra Præstø amt, og hendes forfædre havde alle hjemme i Baarse herred — bortset fra en enkelt jyde fra Randerseggen.

1. slægtled. Forældrene:

I. Alvilda Christiansens fader var smedemester i Staunstrup, Niels Jacob Christiansen, f. i Allerslev den 7/4 1852, d. 6/7 1925; hendes moder Elsiné Margrethe Rasmussen var født i Lundegaard, Skibbinge sogn, den 26/9 1855, d. 24/1 1926. Da jeg i det lille mindeskrift „Smeden fra Staunstrup“ har givet en temmelig udførlig levnedstegning af disse to mennesker, skal jeg her nøjes med en henvisning til nævnte lille bog.

Deres børn:

1. *Emmy Marie Christiansen*, f. den 21/12 1879, d. 1947. Hun var gift med snedker L. P. Caspersen. 5 børn.
2. *Elna Elisabeth Christiansen*, f. 16/9 1881, gift 1902 med Ludvig Jørgensen, der døde 1947. 1 datter.
3. *Alvilda Alborg Christiansen* (se afsnittet om smed Niels Pedersens efterkommere).
4. *Lydia Christiansen*, f. 4/4 1895; den 24/9 1916 gift med tømrermester Holger F. Jensen, Tappernøje. 2 børn.
5. *Helge Christiansen*, f. 16/8 1898; 30/11 1924 gift med Betty Lindkvist. 2 børn. Han er ekspeditionssekretær på Odense amtsstue.

2. slægtled. Bedsteforældrene:

II. Smedemester Christiansens forældre var husmand og vejmand Christian Nielsen og hustru Lisbeth Mikkelsdatter i Silperup, Snesere sogn.

Christian Nielsen var født i Smidstrup Hovgårde, Skibbinge sogn, den 27/4 1827 som søn af hmd. Niels Christiansen og Ane Jensdatter. Han deltog i den første slesvigske krig og opholdt sig i Præstø, da han et halvt års tid efter hjemkomsten giftede sig med Lisbeth Mikkelsdatter. Det var den 28/12 1851. — De havde den første tid bopæl i Allerslev, vistnok hos gmd. Peder Boesen, der var gift med Lisbeths moster, men flyttede kort efter den ældste søns fødsel til Silperup, hvor Christian Nielsen havde fæstet huset matr. nr. 12 under Bækkeskov. Til huset hørte en lille jordlod med et hartkorn af 1 skp. 2½ alb., hvor der lige netop var græsning til en hest. Han var vejmand, men drev tillige en smule høkerforretning. Desuden kørte han rundt og solgte brød, som hans kone havde bagt.

Christian Nielsen døde den 28/8 1898 og overlevedes i få måneder af Lisbeth Mikkelsdatter, der var født i Nørre Mern den 1/3 1826 som datter af hmd. og væver Mikkil Jacobsen og Mette Hansdatter. Efter Christian Niensens død kom hun i huset hos sønnen i Staunstrup, hvor hun døde den 21/11 1898.

Deres børn:

1. *Niels Jacob Christiansen* (se under 1. slægtled).
2. *Hans Christiansen*, f. 28/12 1854, d. 1936. Han var muremester i Engelstrup, gift med Karen Pedersen, Raadhauge. 2 børn.
3. *Mette Marie Christiansen*, f. 6/11 1860, d. 14/8 1935, gift med førstelærer i Kyse og Hyllinge Niels Chr. Nielsen. 5 børn.
4. *Jens Peter Christiansen*, f. 10/9 1868, d. 1931. Han boede først i Brøderup, hvor han var smed, siden i København; var gift med Jensine Iversen. 5 børn.

III. Elsin Margrethe Rasmussens forældre var smed Frederik Rasmussen og Alborg Nielsen i Lundegaards smedie, Skibbinge sogn. Faderen var født i Sdr. Mern den 8/10 1823 som søn af smed Rasmus Nielsen og Ane Margrethe Hansdatter, moderen i Præstø den 1/11 1822 — døbt af N. F. S. Grundtvig. Hun var datter af arbejdsmand Hemming Nielsen og Else Hansdatter, der boede i Nysø huse. Frederik Rasmussen og Alborg Nielsen var forøvrigt søskendebørn, idet deres fædre var brødre.

Frederik Rasmussen lærte smedehåndværket og overtog kort før sit giftermål Lundegaards smedie. Det var i 1846, og den 13/11 samme år blev han gift med sin kusine Alborg Nielsen. Efter en snes års forløb måtte de fraflytte smedien og tog bolig i Præstø, hvor Frederik Rasmussen døde den

2/3 1877, kun 53 år gl. Alborg Nielsen døde den 28/5 1908 i Staunstrup, hvor hun havde opholdt sig siden marts 1880.

Deres børn:

1. *Niels Peter Rasmussen*, f. i Lundegaard den 25/9 1847; var i mange år smed i Næstved.
2. *Elsine Margrethe Rasmussen* (se 1. slægtled).

3. slægtled. Oldeforældrene:

IV. Christian Nielsens fader, hmd. Niels Christiansen i Smidstrup Hovgårde, var født på Lekkendegård i 1790 som søn af ladefoged Christian Jensen og Anne Nielsdatter. Da han var henved 10 år gl., fæstede faderen den ene gård i Smidstrup Hovgårde, og her blev sønnen indtil faderens død i 1824. Under krigen 1807—14 slap han for militærtjenesten, dels som følge af en stivhed i foden, dels fordi han var gammelmandssøn. Han blev den 3/11 1813 i Allerslev kirke viet til pigen Ane Jensdatter, f. 1786 i Sageby, Mern sogn, datter af gmd. Jens Larsen og Mette Olsdatter. Hun havde indtil da boet hos sin søster og svoger i Amedrup. — Ved skiftet efter faderen tilstod Niels Christiansens moder ham en rødstjernet kvie til 7 rdl. og et får til 1 rdl. 4 mk. — Da moderen blev ved gården, fæstede Niels Christiansen et hus i Smidstrup Hovgårde, men døde efter få års forløb. Han var kun godt 40 år gl., da han den 31/8 1830 drog sit sidste suk. Hans kone, der sad alene tilbage med flere umyndige børn, fik indtil videre lov at hensidde i uskiftet bo, men den 25/9 1832, da hun selv var 46 år, blev hun gift med den 20 år yngre Peder Nielsen, der døde i 1880. Kun 4 år forinden var Ane Jensdatter død, det skete den 15/4 1876, da hun var 90 år gl. Da havde Niels Christiansen i 46 år ligget under mulde.

Deres børn:

1. *Ole Nielsen*, f. 29/10 1816.
2. *Ane Cathrine Nielsdatter*, f. 3/10 1818.
3. *Sidse Nielsdatter*, f. 31/1 1821.
4. *Mette Nielsdatter*, f. 5/2 1823.
5. *Karen Nielsdatter*, f. 17/6 1825.
6. *Christian Nielsen* (se under 2. slægtled).
7. *Ane Marie Nielsdatter*, f. 29/9 1829.

V. Lisbeth Mikkelsdatters forældre var hmd. og væver Mikkel Jacobsen og hustru Mette Hansdatter i Nørre Mern. Faderen, der var født i Sandvig ca. 1770, var søn af hmd. og væver Jacob Mikkelsen og Lisbeth Hemmingsdatter, og Mette Hansdatter, der var hans anden kone, var også født i Sandvig — ca. 1793 — hun var datter af skræder Hans Henriksen og Margrethe Jacobsdatter.

Mikkel Jacobsens første hustru, Ane Nielsdatter, døde omkring 1814, og den 20/2 1818 giftede han sig med Mette Hansdatter, der fødte ham 2 børn. Efter hendes død giftede han sig med Ane Rasmusdatter, der fødte ham 3 sønner. Da der i 1. ægteskab havde været 4 børn, vil man forstå, at der ved skiftet efter Mikkel Jacobsen opstod visse vanskeligheder, navnlig var de ældste sønner om sig, indtil de opdagede, at der ikke var stort andet end gæld at arve. Det var sønnen Rasmus af 1. ægteskab, der gjorde krav både på nogle penge, han havde lånt faderen, og sin mødrearv, i alt 42 rdl. Imidlertid viste det sig, da passiver og aktiver var gjort op, at der var balance i regnskabet, og der blev intet at arve. Rasmus Mikkelsen, der var bosat i København, betalte så skifte- og begravelsesomkostningerne og tillod, at både fordring og udlæg blev stående til senere udredning for enken. — Mikkel Jacobsen var afgået ved døden den 24/11 1844. 16 år forinden var Lisbeths moder, Mette Hansdatter, død i barselseng — den 22/7 1828 — og blevet begravet sammen med det nyfødte barn, der havde fået navnet Ane Marie. Ved det påfølgende skifte opgjordes boets værdier til 227 rdl. 1 mk. 15 sk. Da gæld og skifteomkostninger var trukket fra, fik Lisbeth i arv tilkendt 55 rdl., men faderen, der også havde fået 55 rdl., erklærede, at han af „kjærlighed til sit barn ville forhøje denne hendes arv til 60 rdl. samt desuden give hende en blåmalet fyrrekiste med lås og nøgler samt et par sølv skospænder“ — dog bad han, at arven måtte blive indestående hos ham, hvorpå skiftet sluttede.

VI. Frederik Rasmussens fader, smed Rasmus Nielsen i Sdr. Mern, var født i Endegaard, Skibbinge sogn, 1796 som søn af hmd. Niels Rasmussen og Maren Hemmingsdatter. Han blev den 15/11 1822 i Præstø viet til Anne Margrethe Hansdatter, f. 1794, i Præstø landsogn, datter af gmd. Hans Larsen og hustru Ane Pedersdatter af Nygaard. Omkring 1830 flyttede Rasmus Nielsen til Præstø, hvor han siden drev smedehåndværket. Han blev den 26/2 1847, 2 måneder efter sin første hustrus død, gift med pigen Bodil Nielsdatter. Iøvrigt synes han i sine sidste år at have opgivet sit håndværk, i hvert fald døde han som værtshusholder i Præstø den 13/4 1865. —

Anne Margrethe Hansdatter, som han først havde været gift med, var den 5/12 1846 død af vattersot.

Deres børn:

1. *Frederik Rasmussen* (er omtalt under 2. slægtled).
2. *Niels Rasmussen*, f. 1827, d. 28/8 1836.
3. *Kirstine Rasmusdatter*, f. 1829.
4. *Hans Rasmussen*, f. 1833.

VII. Alborg Niensens fader, Hemming Nielsen, der som nævnt var broder til Rasmus Nielsen, var født i Skibbinge sogn 1789. Han blev 1816 gift med Else Hansdatter, f. 1793 i Skibbinge, datter af gmd. Hans Olsen og hustru Ane Nielsdatter. De boede først i Skibbinge hestehave, men flyttede siden til Præstø landsogn og kom til at bo i Nysø huse. Hemming Nielsen omtales i folketællingen 1834 som arbejdsmand og har formentlig tjent sit brød på Nysø. Else Hansdatter døde den 23/5 1836, Hemming Nielsen 5 år senere — den 3/8 1841.

Deres børn:

1. *Niels Hemmingsen*, f. 1816, død 11 uger gl.
2. *Niels Peter Hemmingsen*, f. 1817, d. 18/3 1829.
3. *Rasmus Nielsen*, f. 1821, d. 20/1 1836.
4. *Aalborg Nielsen* (se 2. slægtled).
5. *Maren Nielsen*, f. 1824.
6. *Karen Nielsen*, f. ca. 1830.

4. slægtled. Tipoldeforældrene:

VIII. Gmd. Christian Jensen, Niels Christiansens fader, var jyde. Og som så mange andre jyder på den tid søgte han til Sjælland for der at skabe sig sin fremtid. Omkring 1780 blev han ladefoged på Lekkende. — Det er forøvrigt forbavsende så mange jyder, der i disse tider indtager betroede stillinger på sjællandske godser.

Christian Jensen var født i Voldum, Randers amt, 1749, hans dåb bekræftedes den 27/4, „da hand neste torsdag tilforn for svagheds skyld var indedøbt i huset“. En række prominente faddere fra godset Clausholm synes at tyde på, at faderen Jens Nielsen (eller Thygesen) har været mere end almindelig fæstebonde, hvad der jo også gør det mere sandsynligt, at

sønnen hævdede sig op over bondestanden. Moderen hed Christine Marie Pedersdatter.

Den 27/5 1782 blev Lekkendegårds ladefoged, Christian Jensen Voldum, af gamle pastor Grundtvig i Udby viet til Anne Nielsdatter fra Skovgården i Udby, datter af afdøde gmd. gl. Niels Nielsen og Karen Larsdatter. — De fik nu deres hjem på Lekkende, hvor de fleste af børnene blev født.

Men i året 1800 fæstede Christian Jensen den gård i Smidstrup Hovgårde, som Niels Pedersen tilforn havde haft, den var i hartkorn ansat til 3 tdr. 6 skpr. 2½ alb. Her boede han til sin død den 1/6 1824. Ved skiftet blev boets værdi beregnet til 236 rdl. 3 mk. 8 sk., gælden til 42 rdl. 7 mk. 6 sk., hvortil yderligere kom 8 rdl. 64 sk. Enken, Anne Nielsdatter, der var født i Udby i januar 1764, overlevede ham i 17 år og døde den 17/10 1841.

Deres børn:

1. *Niels Christiansen*, f. 1784, d. samme år.
2. *Anna Catherina Christiansdatter*, f. 1785, d. før faderen, efterladede sig en umyndig søn, Lars Hansen.
3. *Kierstine Christiansdatter*, døbt 20/1 1788, gift med gmd. Lars Henriksen i Svindinge, Sværdborg sogn.
4. *Niels Christiansen* (se 3. slægtled).
5. *Jens Christiansen*, f. 1792; tjente ved faderens død i København.
6. *Karen Christiansdatter*, f. 1795, gift med Jørgen Christiansen, gmd. i Svindinge.
7. *Lars Christiansen*, f. 1797, død før faderen.
8. *Frederikke Christiansdatter*, f. ca. 1800.
9. *Søren Christiansen*, f. ca. 1806, overtog som voksen faderens gård.
10. *Ole Christiansen*, f. ca. 1808.

IX. Om Ane Jensdatters forældre vides kun, at de var gårdfolk i Sageby, Mern sogn. Faderen hed Jens Larsen og var født ca. 1744. Hans første kone døde tidligt, og omkring 1769 giftede han sig med Mette Olsdatter, med hvem han havde 4 børn. Hun var født ca. 1747 og døde den 20/8 1810. Ved skiftet blev boets værdier beregnet til 889 rdl. 4 mk., men den 27/9 mødte sønnen Hans med en fordring på 346 rdl. 3 mk. 6 sk., manden med en begravelsesregning på 80 rdl. Da skiftet endelig den 15/11 skulle finde sted, mødte kammerherre Hagen på Høvdingegård også med en række fordringer, således at den samlede udgift blev 879 rdl. 4 mk. Den samlede

arv blev altså på 10 rdl., hvoraf børn og børnebørn fik 5 til deling, enke-
manden den anden halvdel. — Jens Larsen døde den 16/10 1817, 73 år gl.

Deres børn:

1. *Kirsten Jensdatter*, f. 1770 i Sageby, gift med gmd. Peder Jacobsen i Ammedrup, Allerslev sogn.
2. *Sidse Jensdatter*, f. 1774 i Sageby, død før moderen. Hun var gift 1) med gmd. Hans Jensen Hugger i Bahl, 2 børn, og 2) med gmd. Ole Hansen i Bahl, 1 barn.
3. *Hans Jensen*, f. 1776 i Sageby, opholdt sig hjemme ved moderens død.
4. *Ane Jensdatter* (se 3. slægtled).

X. Mikkel Jacobsens forældre var hmd. og væver i Sandvig, Jacob Mik-
kelsen og hustru Lisbeth Hemmingsdatter.

Jacob Mikkelsen var født ca. 1740 og døde den 8/6 1823. Lisbeth Hem-
mingsdatter var født ca. 1742, men hendes dødsår kendes ikke og kan må-
ske slet ikke findes, da kirkebøgerne fra Mern sogn før 1814 ikke eksiste-
rer. — Da havde foruden Mikkel Jacobsen sønnerne Hemming og Thomas
og døtrene Karen og Kirsten.

XI. Mette Hansdatters fader, Hans Henriksen, var født ca. 1752; om-
kring 1785 blev han gift med Margrethe Jacobsdatter, der vistnok var født
i Sandvig ca. 1763. De boede i Sandvig en halv snes år, og Hans Henriksen
ernærede sig som skræder. Efter 1796 flyttede han med sin familie til Al-
lerslev, hvor han døde den 22/1 1826, 74 år gl. 5 år senere, den 29/8 1831,
døde Margrethe Jacobsdatter, der da boede hos sin yngste datter.

Deres børn:

1. *Henrik Hansen*, f. ca. 1786, død inden 10 års alderen.
2. *Jacob Hansen*, f. ca. 1788; blev 9/5 1828 gift med Anne Margrethe
Johansdatter.
3. *Mette Hansdatter* (se 3. slægtled).
4. *Henrik Hansen*, f. 1796.
5. *Anne Marie Hansdatter*, f. 1799 i Allerslev.
6. *Inger Hansdatter*, f. 1801; gift med gmd. Peder Boesen i Allerslev.

XII. Smed Rasmus Nielsens fader, Niels Rasmussen Skaaning, blev født i Roneklint, Jungshoved sogn, 1753, men voksede op i Skovhuse, Skibbinge sogn, hvortil hans forældre, Rasmus Nielsen Skaaning og Maren Nielsdatter, snart efter flyttede. I 1774 tjente han hos kirkeværgen Peder Kiddehauge i Roneklint og giftede sig samme år med Maren Hemmingsdatter, f. 1754 i Skovhuse, datter af Hemming Rasmussen Kock og Margrethe Jacobsdatter. De nygifte synes først at have haft til huse hos hans forældre i Skovhuse, men kom siden til at bo i Nysø huse. De levede dog ikke udelukkende af, hvad jorden kunne give, men Niels Skaaning fo'r også til søs, efter hvad folketællingen 1787 oplyser. I 1788 flyttede familien til Endegaarde i Skibbinge sogn, og her blev de boende. Niels Skaaning havde her et hus med jord, men nævnes i 1801 også som matros. Han døde den 15/8 1823, og enken Maren Hemmingsdatter, fik lov at hensidde i uskiftet bo til sin død den 4/11 1829. Da var der 25 rbd. sølv at arve efter hende.

Deres børn:

1. *Bodil Nielsdatter*, f. 1774, d. før 1787.
2. *Hemming Nielsen*, f. 1777, d. før 1787.
3. *Jacob Nielsen*, f. 1781, smed, boede i Nysø huse, Præstø landsogn; gift 2 gange.
4. *Niels Nielsen*, f. 1779, blev sømand, var i året 1800 ude at sejle, opholdt sig året efter hjemme, men sejlede senere til Island og formodes nogle år efter druknet.
5. *Alborg Nielsdatter*, f. 1783, død før faderen.
6. *Maren Nielsdatter*, f. 1786, død før faderen.
7. *Hemming Nielsen* (se 3. slægtled).
8. *Ane Margrethe Nielsdatter*, f. 1793; var ved faderens død gift med hugger (tømrer) Erland Jensen i Endegaarde.
9. *Rasmus Nielsen* (se 3. slægtled).

XIII. Anne Margrethe Hansdatters forældre var som anført under 3. slægtled gmd. Hans Larsen og Ane Pedersdatter af Nygaard i Præstø landsogn. De var lige gamle, begge født omkring 1760, men for dem begge gælder det, at deres fødested og forældre ikke trods alle anstrengelser har kunnet opspores. Da de første gang dukker op, bor de til leje på Vestergården i Dyrlev, Beldringe sogn, og Hans Larsen var da tjener hos kammerherre Fr. Raben på Beldringe — det var i 1787! 1790—91 fæstede han gården Nygård i Præstø landsogn, hvor han døde som aftægtsmand den 9/6

1832. Hans kone Ane Pedersdatter var død få måneder i forvejen den 10/2 1832.

Deres børn:

1. *Frederik Hansen*, f. 1787 i Dyrlev, d. 1802.
2. *Lars Hansen*, f. 1789 i Dyrlev.
3. *Gertrud Hansdatter*, f. 1792 på Nygård.
4. *Anne Margrethe Hansdatter* (se 3. slægtled).
5. *Peder Hansen*, f. 1797.
6. *Niels Hansen*, f. 1801.

XIV. Hemming Niensens forældre, hmd. Niels Rasmussen Skaaning og Maren Hemmingsdatter, er omtalt under nr. XII.

XV. Else Hansdatters fader, gmd. Hans Olsen i Skibbinge, var født i Rødstofte, Øster Egesborg sogn, 1766 som søn af hmd. Ole Jensen Pose og Bodil Nielsdatter dersteds. Han tjente 1790 i Skibbinge hos gmd. Ivar Jensen og blev den 13/7 1791 gift med dennes steddatter. Hun hed Anne Nielsdatter og var født i Skibbinge ved juletid 1764 som datter af gmd. Niels Hansen og Kirsten Jensdatter. — Hans Olsen døde den 11/9 1831, Anne Nielsdatter den 19/3 1830.

Deres børn:

1. *Else Hansdatter* (omtalt under 3. slægtled).
2. *Ane Hansdatter*, f. 1796.
3. *Niels Hansen*, f. 15/3 1798.
4. *Karen Hansdatter*, f. 18/4 1802.
5. *Bodil Hansdatter*, f. 1805.

5. slægtled. Tiptipoldeforældrene:

Af dette slægtleds 16 ægtepar kendes kun de 8, som her anføres med fortløbende numre.

XVI. Christian Jensen Ladefogeds forældre, Jens Nielsen og Christine Maric Pedersdatter i Voldum, er formentlig begge født i denne by, henholdsvis 1705 og 1720, og blev gift her den 28/5 1737. Jens Nielsen, der døde i maj 1769, kaldes ved skiftet ikke Jens Nielsen, men Jens Thygesen.

Sønnen Christian var da en snes år gl. Den 21/2 1790 begravedes Christine Marie Pedersdatter, Jens Thygesens enke, „som døde i Woldum hospital“. Af deres børn kendes kun ovennævnte søn.

XVII. Gmd. Niels Nielsen på Skovgården i Udby var født 1705 i Udby som søn af Niels Olsen. Han var gift 2 gange, sidst med Karen Larsdatter, f. 1741 i Sallerup, Køng sogn, datter af Lars Olsen. Efter Niels Nielsens død giftede Karen Larsdatter sig med ungarl Søren Nielsen af Ørlev. Brylluppet fandt sted den 11/11 1774. Niels Nielsen var blevet begravet den 10/3 samme år. Af hans og Karen Larsdatters børn kendes foruden datteren Anne, som var gift med ladefoged Christian Jensen, endnu en datter, Cathrine Nielsdatter, f. ca. 1770.

XVIII. Niels Rasmussen Skaanings fader Rasmus Nielsen, tiest kaldt Rasmus Skonning, var f. ca. 1718, søn af Niels Skonning i Roneklint, Jungshoved sogn. Han blev 1751 gift med Maren Nielsdatter, f. ca. 1727, datter af Niels Rasmussen Holst i Bønsvig, og nævnes da som skibskarl, hvilket formentlig vil sige, at han har sejlet i småskibsfarten. De boede først i Roneklint, siden i Skovhuse, hvor Rasmus Skonning ifølge Oeders efterretninger 1771 var husmand og bondearbejder. Han døde 1786, Maren Nielsdatter året efter. Af deres børn kendes foruden Niels Rasmussen Skaaning i Endegaarde en søn Lars, f. 21/8 1757.

XIX. Maren Hemmingsdatters forældre var Hemming Rasmussen Kok, f. 1726, og Margrethe Jacobsdatter. De blev gift i Skibbinge den 18/2 1753 og boede først i Skovhuse, men flyttede siden til Bønsvig i Jungshoved sogn, hvor Hemming Kok fik fæstegård. Han døde kun 41 år gl. og begravedes den 23/4 1767. 6 år senere, den 18/12 1773 blev hans enke gift med enkemand og hmd. Niels Jensen i Endegaarde.

Af deres børn kendes kun 3. Flere er forgæves eftersøgt. En lille datter, Maren, deres førstefødte, døde 1753, 14 dage gl., og da Hemming Kok døde, var der endnu kun 2 døtre i ægteskabet, Maren, gift med Niels Rasmussen Skaaning, og Karen, f. 13/3 1757.

XX. Rasmus Nielsen Skonning og Maren Nielsdatter.

XXI. Hemming Rasmussen Kok og Margrethe Jacobsdatter.

XXII. Hans Olsens fader, hmd. Ole Jensen i Rødstofte, med tilnavnet Pose, var født ca. 1709. Han giftede sig 1764 kort efter sin første kones død med Bodil Nielsdatter, f. 1730 i Skuderup, datter af Niels Rasmussen. -- Ole Jensen døde 1772, Bodil Nielsdatter i 1783. De havde foruden sønnen Hans (se 4. slægtled) 2 døtre, Kirsten, f. 1769, og Ellen, f. 1771.

XXIII. Gmd. Niels Hansen i Skibbinge, f. ca. 1732, blev den 28/9 1759 gift med Kirsten Jensdatter, f. ca. 1730, som efter hans død giftede sig med Iver Jensen, der overtog fæstegården. Niels Hansen døde 1781 og efterlod sig foruden enken 3 døtre, Anne, som blev gift med gmd. Hans Olsen (se 4. slægtled), Maren, f. 1771, og Else, f. 1776.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side	
5	Forord.
7	I. Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatter på Sterredsholm.
17	II. Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatters forfædre.
29	III. Peder Nielsen og Kirsten Pedersdatters efterkommere.
31	1. Smed Niels Pedersen i Spjellerup og efterkommere.
45	2. Anne Marie Pedersdatter i Kvislemark.
46	3. Husmand Peder Pedersen i Kvislemark.
48	4. Henrik Pedersen i Skafterup og efterkommere.
61	5. Ingeborg Sofie Pedersdatter i Bisserup.
63	IV. Maren Margrethe Andersdatters forslægt.
73	V. Dorthea Jensdatters forældre og deres forfædre.
81	VI. Anne Kirstine Andersens forslægt.
91	VII. Niels Jørgensens forslægt.
103	VIII. Dina Johanne Olsens forslægt.
113	IX. Alvilda Alborg Christiansens forslægt.

